

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 08255

LEYENBIKHER FAR DER
IDISHER SHUL

Israel Steinbaum

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

לייענביכער פאר דער אידישער שול

דאס צווייטע לייענבוך

צוזאמענגעשטעלט פון

י. שטיינבוים

אילוסטרירט פון

ב. אראנסאן, א. גודעלמאן, ז. מאור, י. קאטלער און מ. סאיער.

פארלאג „ערציאונג“, ניו יארק—1924

הויפטפארקויף ביים פארלאג פון

מאקס נ. מייזל

ניו יארק

424 גרענד סטריט

Copyright 1924
by
ISRAEL STEINBAUM
New York, N. Y.

יצא און דרוק —
לעוואנט פרעס, ניו יארק, 1924

לייענביכער פאר דער אידישער שול

דאס צווייטע לייענבוך

אינהאלט:

זייט	
7	1. זיך איבערנעבעמן — י. מאַלים
10	2. יאקעלע און יעקעלע — א. שטיינבארג
12	3. לויפט א הינטל — ט. קארמען
13	4. בעסער געווארן — י. קארנאָ
14	5. שטייט אין פעלד א ביימעלע — י. 5. פּרץ
	6. איז ווייט אמעריקע? — א. א. פ. (פון „מיון בוך“ בירנבוים־קאסל)
15	7. אין וואָלד — נחום י.
17	8. דער בער און דער יענער (פון ר. גוממאָנס „יודיש“)
18	9. א מענטשעלע — א. לוצקי
20	10. און וואו בין איך — י. שטיינבערג
21	11. איך בוי פון ליים א מויער — נ. גראָס
23	12. די פרינצעסן אויפן אַרבעסל—ה. אַנדערסאָן (אידיש. נסתר)
24	13. איצט איז שפעטער — ל. קאפילאָוויטש
26	14. בנימין־וואָלף (פון ר. גוממאָנס „יודיש“)
27	15. מיון ליוסי — 5. קוויטקאָ
29	16. האָז און שטעכלער — ד. רויכל (איל. מ. עפשטיין)
31	17. די גערלדיקע קאץ — 5. ריטשאַרדס (אידיש: ש. טאַטאַרשוק)
35	18. מיון קעצעלע — דוד איינהאַרן
38	19. דעם רבס זון — מ. ראַפּאַפּאַרט
41	20. דאָס וואונדערלאַכע פייפל (?) (פאַרלאַג „מעשה'לאַך“)
44	21. אַן ענטפער — 5. קאפילאָוויטש
49	22. דער קלוגער פאַרמער (פון „אַנפאַנגער“ — י. לעווין)
51	23. דער הונט, די קאץ און די מויז — ב. באַטוויניק
53	24. א מעשה מיט א חויר, וואָלף, קאַטשקע און גאַנז איבערדערציילט פון ב. סלוצקי
56	

60	די שטאלצע ציג — נחום י.	25
61	צוויי חברים — נאך עזאפ	26
62	דער הונט באַבי (פון „מיון בוך“—ביהגבוים־קאסל)	27
64	א מעשה מיט א האַז — דער נסתר	28
67	דאס אַרימע אינגעלע — ד. ק. „יוד. אַרטאָגראַפיע“	29
70	דער האַלצהעקער און די זשאַבע (?)	30
73	דאס צויבערשמעקעלע — מ. טאַלמשין	31
75	דעם זיידנס טאַביק־פּושקע — 5. קאַפּילאָוויטש	32
78	עטלע און איר פאַפקע — ש. פאַלאַנסקי	33
82	א וויגליד — ד. איינהאַרן	34
83	צוויי שוועסטערלאַך — י. רייזפּעדער	35
90	סענדער נאָר — מלכה טוזמאַן	36
94	שיקעלע פּיקעלע — א. שעפּס	37
97	א מעשה מיט דריי ציגעלאַך — נאָך האַליוועל	38
103	די באַרוועסע שפּענער — י. קיפּנים	39
107	דער האַז און די פּערל — ר' מרדכי'לע	40
108	פּראַגן — י. שטיינבערג (אידיש: ש. שאַפּיראַ)	41
114	אַז איר וועל פאַרן — 5. קאַפּילאָוויטש	42
	אַנדערס ניי היטעלע — לויט אַ שוועדישע מעשה'לע:	43
115	ב. סלוצקי	44
123	די מעשה מיטן גאַלדענעם אינגעלע — דוד אינגאַטאַוו	45
128	די פּאָווע — י. גויכבערג	46
129	א פּלוידער מעשה — א. שטיינבאַרג	47
131	דאס ציגיינערל — י. קיפּנים	48
135	א מעשה מיט אַ ריז — ע. פענינבערג	49
	א פּויער וואס האָט זיך פּאַרנומען מיט ווייבערשער	137
	אַרבעט—פ. אסביערנסען און י. מאַע (אידיש: מ. ת—ן)	50
	דער בייַל — פון יאַפּאַניש: מ. דאַקאַווסקי.	141
	באַאַרבייט: פ. קאַפּלאַן	150
	א אינגעלע — ז. וויינפּער	151
	דאס קלוגע פּייגעלע — ישראל וואַקסער	158
	קלוגע ענטפּערס — א. מייזל	

עמלאכע באמערקונגען

(1) דאס איצטיקע לייענבוך פון דער סעריע „לייענביכער פאר דער אידישער שול“ איז באשטימט פאר דעם צווייטן האלב-יאָר פון ערשטן קלאַס אין אַן אַנפאַנג שול. הגם, דאָס איצטיקע לייענ-בוך איז בנוגע די מערסטע פרטים אַ פאַרזעצונג פון דעם ערשטן לייענבוך פון דער סעריע, קען עס דאָך דינען, ווי אַ פּאַסיקע כּרעס-טאַמאַטיע אַפילו פאַר יענע קינדער, וואָס האָבן זיך באַנוצט מיט אַנדערע אַנפאַנגער-טעקסטן.

(2) אַכט-ניין יאָריקע קינדער דאַרפן שוין קענען זעלבשטענ-דיק איבערלייענען לייכטע מעשה'לאַך. כּדי דאָס צו דערגרייכן איז נייטיק סוף דעם ערשטן יאָר צוגעוואוינען די קינדער צו דעם זעלבשטענדיקן (שטילן) לייענען. די קירצערע מעשה'לאַך פון דעם לייענבוך קענען אויסגענוצט ווערען פאַר דעם צוועק. בנוגע דעם, ווי אַנצופירן די אַרבעט מיט די קינדער אין דעם זעלבשטענדיקן לייענען, שיקט דער צוזאַמענשטעלער אַפּ די לערער צו זיין „האַנט-בוך“ צו דער סעריע.

(3) דער סדר פון די מאַטעריאַלן, וואָס ווערט דורכגעפירט אין דעם לייענבוך איז פון דעם אויגנשוינלאַך לייכטן אינהאַלט און פאַרם צו דעם קאָמפּליצירטן סוזשעט. עס וואָלטן נאַטירלאַך געקענט געמאַכט ווערן אַנדערע קלאַסיפיקאַציעס פון די מאַטע-ריאַלן ווי אַ שטייגער: „קינדערלעבן“, „לעבן פון חיות“, „פּאַני טאַסטישע מעשות“, „הומאַריסטישע מעשות“, א. א. ז. ו. אַבער דער צוזאַמענשטעלער זעט ניט איין דעם ערציערישן ווערט פון

אזא קלאסיפיקאציע פון מאטעריאלן פאר יונגע קינדער. די אויפֿגאבע פון א לייענבוך פאר אַנפאנגער איז: געבן די קינדער אינעם מערעסאנטע מעשות און לידער פון וועלכע זיי זאלן הנאה האבן. דאס איבעריקע וועט שוין קומען במילא.

אפילו דער סדר פון לייכטן צו דעם שווערערן איז אין דעם לייענבוך מסתמא ניט אויסגעהאלטן, אויס דעם פשוט'ן טעם, וואס ס'איז שווער אזוינס צו באשטימען פאר אזוי פיל פארשידענע קינדער, לערער, א. א.

4) ביים צוזאמענשטעלן דאס איצטיקע לייענבוך האט זיך דער צוזאמענשטעלער באנוצט מיט די מערסטע פארזאנענע טעקסט־ביכער און באזונדערס מיט די פאלגנדע זשורנאלן: „קינדער זשורנאל“ „פרייליך“.

א האנט די איצטיקע אומנארמאלע אומשטאנדן איז דעם צו זאמענשטעלער אין עטלעכע פאלן ניט געלונגען זיך צו שטעלן אין פארבינדונג מיט געוויסע שרייבער און זאמלער מיט וועמעס מאטעריאלן ער האט זיך באנוצט אין זיינע ארבעטן. ער האט אזוי ארום ניט געקענט באקומען די געהעריקע דערלויבענישן פון זיי. איז די ביכער פון וואנען עטלעכע מעשה'לאך זיינען גענומען געווארן, זיינען, ליידער, ניט אנגעגעבן געווארן די נעמען פון די שרייבער, איבערדערציילער, אדער איבערזעצער, און ס'פאר־דרייט דעם צוזאמענשטעלער, וואס ער האט ניט געקענט פארבעסערן דעם חסרון. אויב ווער פון די לערער קען דעם חסרון פאר־בעסערן, וועט אים דער צוזאמענשטעלער זיין זייער דאנקבאר.

גינדזאק, יולי, 1924.

זיך איבערגעבעטן

י א ס ע ל ע :

קום, רחלע, זיך שפילן;
נו, גיכער, ניט געקלערט!
איך וועל זיין דער טרייבער
און דו וועסט זיין דאס פערד.

ר ח ל ע :

י א ס ע ל ע :

איך דיין פערד זאל ווערן —
וועט קיינמאל ניט געשען.
דו רעד אזוי — אנטלויף איך
און לאז דיך דא אליין.

י א ס ע ל ע :

י א ס ע ל ע :

איך האב פאר דעם ניט מורא,
מעגסט לויפן ווי געשוויינט.
ווען ס'קומט צום לויפן — בין איך
נאך שנעלער ווי דער ווינט.

ר ח ל ע :

ר ח ל ע :

נאך איידער דו נעמסט לויפן —
פלייך! — איך בין אין מיך.
איך ווער מיר דארט א פישל
מיט אלע פיש צוגלייך.

י א ס ע ל ע :

דו מעגסט א פישל ווערן,
זאל זיין דער טייך ווי גרויס :
איך ווער אויף גיך א פישער
און נעם דיך גלייך ארויס.

ר ח ל ע :

עס וועט דיך ניט געלינגען,
פארלאז זיך שוין אויף מיר :
איך ווער מיר באלד א וואסער
און פליס אוועק פון דיר.

י א ס ע ל ע :

דו מעגסט א וואסער ווערן,
א וואסער טיף און גרויס :
איך ווער מיר באלד א שיפל
און וויג זיך אויף דיין שוים.

ר ח ל ע :

איך ווער א רויו געבוירן
מיט דערנער לעבן זיך,
און וועסטו מיך בארירן
צעשטעכן וועל איך דיר!

י א ס ע ל ע :

געבענמשט זאל זיין די רגע
ווען דו וועסט זיין א רויו!
איך ווער א בין געבוירן
און זייג דיין האַניק אויס.

ר ח ל ע :

איך זע דו ביזט א גומער,
נו, גיכער, ניט געקלערט:
דו וועסט זיין דער טרייבער
און איך וועל זיין דאס פערד.

יאקעלע און יעקעלע

א ק ע ל ע און יעקעלע האבן זיך זייער ליב! האנט ביי האנט גייען זיי אלע פרי-מארגן אין שול. אויף איין באנק, איינער לעבן אנדערן זיצן זיי אין שול, און ביי

די הענטעלאך פירן זיי זיך פון דער שול אהיים איינמאל פרעגט דער לערער: יאקעלע! ווי-פיל איז דריי מאָל דריי?

טראַכט יאקעלע.

— אַכט! — זאָגט אים שטיל אונטער יעקעלע.

— אַכט! — שרייט יאקעלע אים, — דריי מאָל

דריי איז אַכט!

— קורץ געטראַכט און גוט געמאַכט, — זאָגט

דער לערער, — זיץ!

איז יאקעלע ברוגז געוואָרן אויף יעקעלען: אז

מע ווייס אַליין ניט, זאָגט מען ניט אונטער.

ווי אזוי-זשע איז מען ברוגז?

ווי פריער פירט מען זיך ביי די הענטעלאך

פון דער היים אין שול און פון דער שול אהיים.

גאָר ברוגז: מע רעדט ניט.

אינמאל זיצן זיי ביידע און מע פרוגזט זיך —
מע שוויגט.

טוט יאקעלע א געניץ. כאפט יעקעלע א
צוקערקעלע און ווארפט עס אריין יאקעלעו אין
מיל. צעלאכט זיך יאקעלע.

חבר? — פרעגט יעקעלע.

חבר! — ענטפערט יאקעלע. קייטלש מען
צענויה די קלענסטע פינגערלאך און מע זאגט:

ריגעלע, ריגעלע, רייגען,

זיינען מיר געוועזן ברוגז;

ריגעלע, ריגעלע, ריק —

זיינען מיר חבר צוריק.

לויפט א הינטל

לויפט אין גאס א קליינער הינטל
מיטן עקל דרייט ;
לויפט נאך אים א קליינער אינגל
האלט א שטיקל ברויט.

יאנט דאס אינגל און דעם הינטל
טוט א צופ דעם עק ;
שרייט דאס הינטל הא-א, הא-א!
כאפט דאס ברויט אוועק!

לויפט דאס אינגל צו זיין מאמען
ווינענדיק אוועק ;
און דאס הינטל לויפט זיך ווייטער,
דרייענדיק דעם עק.

ב ע ס ע ר ג ע ו ו א ר ו

יאנקעלע איז געווען א גרויסער
שטיפער און א כעסן. איינמאל
האט ער געכאפט זיין חברס א
ביכל, האט עס צעריסן און עס
ארויסגעשמוסן דורכ'ן פענסטער.
איז דאס אינגל אוועקגעלאפן צו

יאנקעלס פאטער און דאס אים דערציילט.

זאגט דער פאטער צו יאנקעלען: „פון היינט
אן און ווייטער וועל איך טאן אזוי: פאר יעדער
שלעכטער זאך, וואס דו וועסט טאן, וועל איך
אריינשלאגן א טשוואק אין דער וואנט, פאר דיין
בעטל און פאר יעדער גוטער זאך, וואס דו וועסט
טאן, וועל איך ארויסציען א טשוואק.

טאג נאך טאג האט יאנקעלעס פאטער אריין-
געשלאגן טשוועקעס אין וואנט און בלויז איינמאל
אין וואך פלעגט ער ארויסציען איינעם.

ווען יאנקעלע האט זיך ארומגעקוקט און דער-
זען, ווי די וואנט פאר זיין בעטל איז פול מיט
טשוועקעס, האט ער זיך שטארק פארשעמט. ער
האט גלייך באשלאסן, אז אין עטלאכע טעג ארום
זאל מער ניט זיין קיין איין טשוואק אין וואנט.
און אזוי איז טאקע געווען.

שטייט אין פעלד א ביימעלע

שטייט אין פעלד א ביימעלע,
האט עס גרינע צווייגעלאך ;
זיצט דערויף א פייגעלע,
מאכט עס צו די אייגעלאך.

אויף די גרינע צווייגעלאך
וואקסט א גאלדן עפעלע ;
מאך צו מיין קינד, די אייגעלאך,
א ברכה אויף דיין קעפעלע.

איז ווייט אמעריקע?

ינדער פרי עפנט היימל די
אויגן זעט ער ווי גאלדענע
שטראלעכלאך גליטשן זיך אי-
בערן דיל. עס איז א מחיה
אראפצוכאפן זיך פון בעטל און
אריינשפרינגען מיט די בארוע-

סע פיסלאך אין די ווארעמע שטראלן. אבער סאז
אויך זייער גוט אריינצוכאפן זיך צום טאטן אין
בעט אריין. וואו מ'קאן הערן א שיין מעשהלע.

טוט היימל ביידע זאכן: ער שפרינגט אריין
אין די שטראלן און לויפט צום טאטן אין בעט
אריין. אבער דאס מאל געפינט ער ניט דעם טאטן.
— וואו איז דער טאטע? — פרעגט ער זיין

מאמען.

— אוועקגעפארן... — ענטפערט די מאמע
פלוצלונג און ווערט טרויעריק. — געכטן אוועקגע-
פארן.

— וואוהין?

— קיין אמעריקע.

— קיין אמעריקע?

היימל שווייגט. אבער טיף אין הארצן איז ער
שטארק מקנא דעם טאטן. אים דאכט זיך, אז אמע-

ריקע ליגט הינטערן וואַלד פון שטעטל און גאַל-
דענע פייגל פליען דאָרט ארום און עסן קאָן מען
דאָרט גרויסע שאַקאַלאַרקעס און צוקערלאַך, ווייס
ווי שניי.

לויפט אַוועק אַ וואַך נאָך אַ וואַך, באַקומט די
מאַמע אַ פּריוול, אַ צווייטס; פאַרשטייט שוין
היימל, אַז אַמעריקע מוז זיין ערגעץ זייער ווייט,
אַפּשר אין עק וועלט. פאַרטראַכט ער זיך שטאַרק
און הייבט אָן בענקען נאָכ'ן טאַטן. איצטער איז
ער אים שוין נישט מקנא.

און אלע טאַג, אַז ער קומט פון דער שול, רופט
ער זיך אָן צו דער מאַמען:

— מאַמע, אַמעריקע איז זייער ווייט, האָט
זייער ווייט? ...

און עס פאַרקלעמט אים דאָס הערצל.

אין וואלד.

שטייט אין וואלד א שטיבעלע,
פארשלאסן מיט א בייגעלע;
דארטן ליגט א ציגעלע
און דרימלט אויף אן אייגעלע.

קומט צו גיין א מיידעלע,
און ברענגט מיט זיך א קריגעלע;
שליסט זי אפ דאס שטיבעלע,
און מערקט אויס דאס ציגעלע.

גיט אוועק דאס מיידעלע —
קומט אן א גאלדן פייגעלע,
און פארשליסט דאס שטיבעלע
וידער מיטן בייגעלע.

דער בער און דער יעגער

ס איז געווען אַ מאַל אַ יעגער, וואָס האָט ליב געהאַט צו כאַפֿן בערן. ער פלעגט אויסגראַבן גריבער, צנדעקן זיי מיט דינע צווייגעלאַך, און אויף די צווייגן פלעגט ער אַנשימטן ערד. און אַז די בערן פלעגן דורכגיין, פלעגן זיי אַרייַן-פאַלן אין די גריבער.

איינמאָל איז דער יעגער אַליין אַרייַנגעפאַלן אין אַזאַ גרוב, און האָט פֿון דאָרטן נישט געקענט אַרויסגיין.

עס איז אַריבער אַ וויילע און אַ שרעק האָט אים אַרומ-גענומען : אַ בער איז אַרייַנגעפאַלן אין דעם זעלביקן גרוב.

פֿון אַנהויב האָט דער יעגער גערעכנט צו דערשיסן דעם בער, נאָר ווי ער האָט גענומען אַנשמעלן די ביקס, האָט דער בער אַנגעשמעלט אויף אים די אויגן און גענומען ברר-מען, און דעם יעגער האָבן זיך די הענט אַראַפֿגעלאָזן.

דאָמאָסט האָט דער בער זיך געשמעלט אויף די הינד-טערשמע לאַפּעס, און מיט די פֿאָדערשמע האָט ער זיך אַנגעשפּאַרט אָן וואַנט. אַזוי האָט ער געמאָן עטלאַכע מאָל און געקוקט אויפֿן יעגער, ווי איינער זאָגט : שמעל זיך אויף מיר, און קריך אַרויס פֿון דאַנען .

פֿון אַנהייב האָט דער יעגער מורא געהאַט, נאָר נאָכ-

דעם האָט ער זיך געשמעלט דעם בער אויפ'ן רוקן און איז אַרויס פֿון גרוב.

דער יעגער איז געשווינד צוועק אין דאָרף, געבראַכט אַ לייטער און אַראָפּגעלאָזן אים אין גרוב און איז אַנטלאָפֿן.

אויף מאָרגן איז דער יעגער געקומען צום גרוב, איז עס שוין געווען ליידיק : דער בער איז אויך אַרויס.

א מ ע נ ט ש ע ל ע

א מענטשעלע — א קעסטעלע,
אין קעסטעלע — צוויי שייבעלאך.
קוקן פון די שייבעלאך
קעצעלאך און טייבעלאך.

פילט זיך גוט דאס קעסטעלע,
גלאנצן אויף די שייבעלאך;
טאנצן אין די שייבעלאך
קעצעלאך און טייבעלאך.

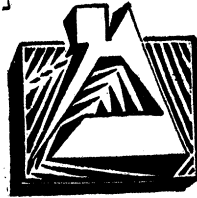
פילט ניט גוט דאס קעסטעלע,
ווערן גרוי די שייבעלאך;
אומעטיקע קעצעלאך;
אומעטיקע טייבעלאך.

קומט א צייט צום קעסטעלע
און פארשרויפט די שרייפעלאך;
שלאפן איין די קעצעלאך,
שלאפן איין די טייבעלאך.

און וואו בין איך ?

א.

נשח האט געהאט א קורצן זכרון. אינ-
דערפרי, נאכן אויפשטיין, האט ער אן-
געהויבן זוכן זיינע קליידער. ער האט
ניט געדענקט, וואו ער האט זיי נעכטן
אָוועקגעלייגט. האט זיי אים די מאמע
געפונען.

נאכדעם, ווי ער האט זיך אנגעטאן, האט ער אנגעהויבן
זוכן זיינע ביכער אין העפטן. ער האט געזוכט און געזוכט
און ניט געפונען.

„אוי וויי!“ — האט מנשה געוויינט און געשריען. —
„ווער האט גענומען מיינע ביכער, ווער האט גענומען מיינע
העפטן?“

— קורצער זכרון! — האט אים זיין שוועסטער גע-
זאגט — דו האסט זיי דאך אליין אויפן פענסטער אָוועק-
געלייגט.

זוכנדיק און וויינענדיק האט מנשה דערווייל פארשפע-
טיקט אין שול, און דער לערער האט זיך אויף אים דערפאר
אָנגעבייזערט.

און אזוי פלעגט מנשה זייער אַפּט פארשפעטיקן אין
שול.

ב.

איינמאל האט זיך מנשה דערטראכט, וואס צו טאן, ער זאל ניט פארשפעטיקן: ער האט גענומען א שטיקל פאפיר און פארשריבן: מיינע קליידער זיינען אויפן שטול; די שיד — אונטערן שטול. די העפטן — אין בוך. די ביכער — אין רענצל; דאס רענצל — אויפ'ן טיש; דער טיש — אין קא-בינעט, און איך בין אין בעט. און דאס צעטל האט ער אונטערגעלייגט אונטער'ן קישן.

ווען ער האט זיך אויף מארגן אויפגעכאפט, איז ער פלינק אראפגעשפרונגען פון בעטל, האט ארויסגענומען דאס צעטל און גענומען קוקן צי אלץ איז אויפן ארט: די קליידער אויפן שטול — פאראן; דאס רענצל אויפ'ן טיש — פאראן; די ביכער אין רענצל — פאראן; די העפטן אין בוך — פאראן; די שיד אונטער'ן שטול — פאראן; דער טיש אין קאבינעט — פאראן, און איך בין אין בעט?

מנשה האט אויפגעהויבן די קאלדרע, געטאפט, געזוכט און האט דארט קיינעם ניט געפונען. ער איז געשטאנען פאר-וואונדערט און האט געפרעגט „און וואו בין איך?“

איך בוי פון ליים א מויער

איך בוי פון ליים א מויער,
דריי גרויסע גארן הויך ;
איז יעדן שטאק אן אויוון,
א קוימען פארן רויך.

איך מאך א טיש און בענקלאך
פון ברעטלאך און פון ליים ;
אן אלמער פול מיט ספרים,
אזוי ווי אין דער היים.

עס ביזערט זיך דער מאמע,
ווען כרופ אים זען מיין הויז ;
ער שרייט דאן צו דער מאמען :
איך וואקס א דארפסיונג אויס.

מיין גרויסער ברודער שמייכלט,
און רעדט דעם מאטן איון,
ער זאגט : איך וועל אמאל נאך
א גרויסער קינסטלער זיין.

די פרינצעסין אויפן ארבעסל

מאל אין געווען א פרינץ. האט זיך אים פארוואלט א פרינצעסין נעמען, אבער אן אמתע פרינצעסין. איז ער גאר די וועלט אויסגעפארן און אזעלכע נישט געפונען. פרינצעסינס זיינען געווען א סך, אבער די אמתע? דאס האט ער נישט געקאנט דערגיין. האט ער זיך מיט גארנישט אהיים אומגעקערט און דערפון גרויסע יסורים געהאט: ס'האט זיך אים זייער-זייער געוואלט אן אמתע פרינצעסין האבן.

איינמאל אן אויפדערנאכט, איז א שרעקלאכער אינ-דרויסן געווען: ס'האבן בליצן געבליצט, ס'האט דער דונער געדונערט און א רעגן האט געגאסן — א מכול, א שרעק. פלוצים האט עמיצער אין די שטאט-טויערן אָנגעקלאפט און דער אלטער מלך איז אליין עפענען געגאנגען.

ביים טויער איז א פרינצעסין געשטאנען. גאט מיין גאט! ווי זי האט אויסגעזען, די פרינצעסין. דאס וואסער איז איר פון די האר און קליידער גלייך אין די שיד און זאקן גערונען און פון דארט דורך די פיאטעס ארויסגערונען. און דאך — האט זי זיך ביי אירם געהאלטן: אן אמת'ע פרינצעסין איז זי.

— מיר וועלן געוואר ווערן, — האט די אלטע מלכה א טראכט געטאן, נאר גארנישט ניט געזאגט. און זי איז אין שלאפצימער אריינגעגאנגען, האט פון דעם בעט אלע מאט-

רצון און קישנס אראפגענומען און אויף די ברעטלאך אן אַרבעטל אַנדערגעלייגט; אויפן אַרבעטל האָט זי צוואַנציק מאַטראַצן אויסגעשפּרייט און אויף די מאַטראַצן צוואַנציק איבערבעטן געבעט, און אויף אַט דעם בעט האָט מען די פּרינצעסין אויף נאַכטלעגער באַלייגט.

אינדערפרי האָט מען ביי איר אַ פּרעג געטאָן: ווי איז

זיך דיר געשלאָפּן?

— זייער שלעכט, — האָט די פּרינצעסין געזאָגט, —

כ'האַב כמעט קיין אויג נישט צוגעמאַכט, דער גומער יאָר ווייס, וואָס פאַר אַ געלענער ס'איז ביי מיר געווען, עפעס בין איך אויף אזא האַרטס געלעגן, און דאָס גאַנצע לייב איז מיר ברוין און בלאַ געוואָרן.

גלייך האָט מען דערזען, און דאָס איז טאַקע אַן אמתע פּרינצעסין געווען: זי האָט אַ קליין אַרבעטל דורך צוואַנציק מאַטראַצן און צוואַנציק איבערבעטן דערפילט, אזא איידל לייב קאָן זיין נאָר ביי אַן אמת'ער פּרינצעסין.

און דער פּרינץ האָט פאַר איר חתונה געהאַט.

און דאָס אַרבעטל האָט מען אין אַ קונסט-קאַמער אַוועק-געלייגט און נאָך ביז היינט ליגט עס דאָרטן, אויב מ'האַט עס נאָר נישט צוגענומען.

איצט איז שפעטער

„זע, ווי צעפלאמט דו ביסט!
וואָס איז מיט דיר געשען?“
„גאָר נישט, מאמע, איך בין איצט
ביי מאַטעלען געווען.“

מיר דאָרט גאָר נישט געטאָן —
געשפּילט אין פּערדלאַך בלוז;
געמט זיין מאמע און זי טרייבט
מיך גאָר אַרויס פון הויז!

„זאַלסט מיין קינד ניט גיין אַהין,
זי איז געווען גערעכט:
האַסט געטומלט און געשטיפּט,
געוועזן ווילד און שלעכט.“

„אַבער איצטער וועל איך זיין שטיי,
איך וויל דאָרט ווידער גיין;
ס'איז מיר אומעטיק, איך קען
ניט שפּילן זיך אַליין.“

„רו זיך אויס, וועסט שפעטער גיין,
דו ביסט אזוי דערהיצט.“
„כװיל שױן גיין צו מאַטעלען,
עס איז שוין שפּעט ער איצט...“

בנימין וואַלף.

י מעשה איז געשען מיט א סך יארן צו-
ריק. עס איז געווען זייער א קאלטער
ווינטער. די וואַסערן אין די ברונעמס
זענען געפרוירן געוואָרן. די פייגער
לאַך זיינען אויסגעפרוירן געוואָרן אין די
פעלדער. און הונגעריקע וועלן פלעגן

אַנפאלן אויף די דערפער.

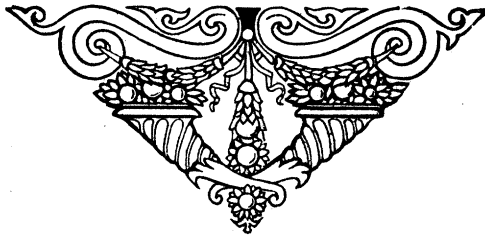
ביים עק דאָרף איז געשטאַנען אַן אַרעם שטיבל. אין
שטיבל האָט געוואוינט אַ סטאַליער מיט זיין ווייב און צוויי
קינדער. דער עלטסטער, בנימין, צען יאָר אַלט, און אַ מיי-
דעלע, לאה'לע, וואָס איז נאָך קיין יאָר נישט אַלט געווען.
איינמאַל זענען די עלטערן אַוועקגעגאַנגען אין וואַלד
ברענגען האַלץ און אין שטוב איז געבליבן בנימין מיט זיין
שוועסטערל לאה'לע. בנימין האָט פאַרוויגט לאה'לען און
איר געזונגען אַ לידל.

פלוצלונג האָט זיך אויפגעפראַלט די טיר. אין שטוב
האַט זיך אַריינגעריסן אַ יונגער וואַלף און גענומען גיין גלייך
צום וויגל, וואו די קליינע לאה איז געלעגן. בנימין האָט
דערזען די געפאַר, איז ער אַרויפגעפאלן אויפ'ן וואַלף, און
ווי דער וואַלף האָט געעפנט דאָס מויל, האָט בנימין אַריינ-
געשטעקט די פויסט דעם וואַלף אין מויל אַריין.

דער וואַלף האָט זיך גענומען ווערגן, און האָט שוין

געוואלט זיך אויסרייסן און אנטלויפן, נאָר בנימין האָט אלע
מאַל ווייטער גערוקט אים אין מויל אַרײַן די פּױסט. דער
װאַלף האָט נישט געקענט אַפּאַטעמען, און איז דערשטיקט
געװאָרן.

דערשראָקן און פאַרמאַטערט איז בנימין געפאַלן אין
חלשות אויף דער ערד. װען מען האָט אים אויפגעמונטערט
איז מען האָט זיך דערוואוסט די גאַנצע מעשה האָבן אלע
אים שטאַרק געלויבט פאַר זײַן העלדישקײט. און אין גאַנצן
דאַרף האָט מען אים פון דאַמאַלסט אָן גערופן : „בנימין-
װאַלף“.

מיין ליוסי

סאי דער טאמע, סאי די מאמע
צו דער ארבעט שוין צוועק;
איז געבליבן איך און ליוסי —
איז נאך ליוסי גאר א שנעק.

וואס איך טו גאר, שלאגט זי איבער,
ארבעט האב איך דאך א גוואלד;
נאך פארענדיקן דאס וועגל
און צו פארן גאך אין וואלד.

גאר מיין ליוסי שטערט די ארבעט,
ריסט פון הענט מיר דאס געצייג;
בין איך טאקע, ווי געפענטעט,
ווי א פויגל אין א שטייג.

„ליוסי, ליוסי, נא א גלעקל!
נא א קעסטעלע מיט קנעפ!
קוק, עס וויינט דיין שיינע ליאלקע,
זי איז געפאלן אויף די טרעפ.“

שפילט זיך ליוסי, שפילט אַ ביסל,
איך פארענדיק דאן מיין שפאל,
שוין דאָס פערד געצוימט אין וועגל,
און דאָס בייטשל איך פאראן.

„איצטער, ליוסי, קום זיך זעצן.
קריך אין וועגל אַט-אַ-דאָ!
וויאַ! אין שטאַט צו טאַטע-מאַמע!
היידאַ, היידאַ, היידאַ, וויאַ!“

האָז און שמעכלער

וּפֿט האָז איבערן וואַלד און
פּאָגענט אַ שמעכלער. אַ
שמעכלער, ווי אַלע שמעכ-
לער — די שמעכלקעס אויפ-
געשמעלט, אין אַ קניילעכן
צונויפגעדרייט, קאַפּ און פֿיס
פֿיס באַהאַלטן — לייגט עס

זיך, טו אים עפעס.

זאָגט דער האָז:

— שמעכלער, שמעכלער, דו געפעלסט מיר.
קום לאַמיר זיך אַביסל שפּילן.

דערהערט שמעכלער, אז ס'איז אַ האָז, שמעקט
ער זיין קאַפּ אַרויס און זאָגט: — גוט.

— נו, לאַמיר זיך שפּילן אין אַריבעריאָנערלאַך.
גאָר גי, קאַנסט דען לויפן, דו מיט דינע קרומע,
אויסגעדרייטע פֿיס?

ווערט דער שמעכלער אין כעס:

— לאַך, לאַך, און איך זאָג דיר, אז איך מיט
מיינע קרומע פֿיס וועל גיכער לויפן פֿון דיר. אַט
וועל איך גאָר אויף אַ וויילע אַהיימגיין, און גאָר-
דעם וועלן מיר זען, ווער ס'קאָן בעסער לויפן.

גייט שמעכלער אַהיים און זאָגט דעם ווייב:

— איך האָב זיך היינט מיטן האָז פאַרוועט ; מיר
ווילן זען ווער וועמען ס'וועט איבערלאָגן.
רופט זיך אָן דאָס ווייב :

— ביסט פון זינען אַראָפּ, צי וואָס ! וואָס הייסט
דו און דער האָז ? ער יאָגט ווי אַ וויכער, און דו מיט
דיינע קרומע פיס, ביז דו וועסט אַ פּוס שטעלן,
וועט ער שוין אַנשפּאַרן, ווייס איך וואו.

— עט, — זאָגט דער שטעכלער, — ער איז טאָ-
קע אַ לויפער, אָבער שכל האָב איך, דו, זע, טו נאָר,
וואָס איך וועל דיר הייסן. טו זיך אָן און קום אין
פעלד אַרײַן.

און אַט גייען זיי, דער שטעכלער מיט זיין ווייב,
און קומען צום האָז אויף אַ געאַקערט פעלד אַרויס.
זאָגט דער שטעכלער דעם ווייב :

— דו באַהאַלט זיך דאָ, צווישן אַקער, אויף דער
זייט פעלד, און איך מיטן האָז וועלן זיך לאָזן לויפן
פון יענער זייט ; ווי נאָר ער וועט זיך צעלויפן, וועל
איך זיך אומקערן צוריק ; און ווי נאָר ער וועט צו-
לויפן צו דיין עק, גיי אַרויס און זאָג : „און איך וואָרט
שוין אויף דיר.“ ער וועט דיך גיט דערקענען און
וועט מיינען, אַז דאָס בין איך.

דעם שטעכלערס ווייב האָט זיך באַהאַלטן, און
דער שטעכלער מיטן האָז האָבן זיך געלאָזט לויפן
פון דער אַנדערער זייט פעלד.

ווי נאך דער האָז איז זיך צעלאָפן, האָט זיך דער
שטעכלער אומגעקערט צודיק און זיך באַהאַלטן
אין אַקער. דער האָז לויפט מיט אימפעט, לויפט
און קומט צעלויפן אויף יענער זייט פעלד : זע! —
דעם שטעכלערס ווייב זיצט שוין דאָרט. זי דערזעט
דעם האָז און זאָגט :

— און איך וואָרט שוין אויף דיר !

דער האָז האָט זי ניט דערקענט, געמיינט, און
דאָס איז דער שטעכלער, און טראַכט : וואָס איז
דאָס ? שטעכלער מיט די קרומע פיס און זאָל מיר
איבעריאָגן !

— נו, זאָגט ער, — לאַמיר נאָכאַמאָל לויפן.

— נוט !

לאָזט זיך דער האָז ווידער לויפן, קומט צו
לויפן : און זע ! — דער שטעכלער זיצט און שמיי-
כלט :

— ע, ברודערל, דאָס הייסט ביי דיר געלאָפן ?

און איך וואָרט שוין אויף דיר פון לאַנג !

— וואָס איז דאָס פאר אַ מין ! — טראַכט זיך
דער האָז, — איך בין דאָכט זיך געלאָפן מיטן גאַנצן
אימפעט, און ער האָט מיר פאָרט איבערגעיאָגט.

— נו, לאַמיר נאָך איינמאָל לויפן ; איצט וועסטו

מיר שוין ניט איבעריאָגן.

— לאַמיר לויפן.

דער האָ, אַז ער גיט דאָס אַ לויף, קוים מיטן
 אויג אַנצוזען. ער קומט צולויפן: זע! — דער
 שטעכלער זיצט און וואַרט שוין אויף אים.
 און דער האָ לויפט און לויפט פון איין עק
 פעלד ביזן אנדערן און אלע מאָל דאָס אייגענע.
 דער שטעכלער זיצט און וואַרט אויף אים.
 האָט זיך דער האָ אונטערגעגעבן און פאַר-
 זאָגט אַ צענטן מער מיט קיין שטעכלערס זיך גיט
 וועטן און אין קיין איבעריאָנערלאַך גיט שפּילן.

די געדולדיקע קאץ

קאץ האט אמאל געפונען א פויגל-
נעסט. אבער דארט איז גארנישט
ניט געווען, ווייל מ'האט זי נאך
וואס געהאט אויפגעבויט.

האט די קאץ געזאגט: „איך
וועל ווארטן!“ און אזוי ווי זי איז
געווען א געדולדיקע, האט זי געווארט.

אין א וואך ארום איז זי ארויפגעקראכן אויפן
שפיץ בויס און האט אריינגעקוקט אין נעסט אריין:
דארטן זיינען געלעגן צוויי שיינע, בלויע אייעלאך,
גלאטע און גלאנציקע.

האט די קאץ געזאגט: „אייער זיינען טאקע
גוט, אבער יונגע פייגעלאך זיינען נאך בעסער. איך
וועל ווארטן.“ און זי האט געווארט.

דערנױל האט זי געכאפט מיין געלאפן און גע-
טאן אלצדינג וואס א קאץ דארף טאן צו פארברענ-
גען די צייט.

נאך א וואך איז פאריבער, זי איז נאכאמאל
ארויפגעקראכן אויפן בויס און אריינגעקוקט אין
נעסט. דאס מאל זיינען שוין דארט געווען פינף
אייעלאך. אבער די געפלעקטע קאץ האט גע-
טראכט: „אייער זיינען טאקע גוט, אבער יונגע
פייגעלאך זיינען נאך בעסער. איך וועל ווארטן נאך
אפיסל!“

אין א צייט ארום איז זי נאכאמאל ארויף זען.
 וואס דארטן טוט זיך. אהא! דארטן זיינען געלעגן
 פינף פייניקע פייגעלאך, מיט גרויסע אייגעלאך,
 לאנגע העלזעלאך און געלע פיסקעלאך. די גע-
 פלעקטע קאץ האט זיך דאן אוועקגעזעצט אויפן
 צווייג, האט זיך באלעקט און געמורקעט — זי איז
 געווען זייער צופרידן. „עס לוינט זיך צו זיין גע-
 דולדיק!“ — האט זי גערעדט צו זיך.

ווען זי האט אבער נאך אמאל א קוק געטאן
 אויף די יונגע פייגעלאך און האט געוואלט אויס-
 קלייבן איינס אויף מיטאג, האט זי דערזען. אז זיי
 זיינען זייער דאר. א זייער דאר זיינען זיי געווען. די
 געפלעקטע קאץ האט קיינמאל אין איר לעבן
 אזעלכע דארע פייגעלאך ניט געזען.
 „אויב איך וועל ווארטן, — האט די קאץ גע-
 רעדט צו זיך אליין, — נאך עטלאכע טעג, וועלן זיי

ווערן פעטער. דארע פייגעלאך קענען זיך זיין גוט,
אבער פעטע פייגעלאך זיינען א סך בעסער. איך
וועל ווארטן."

זי האט געזען, ווי דער פויגל — זייער פאטער,
— ברענגט יעדן טאג ווערימלאך אין נעסט אריין.
האט די קאץ געזאגט: „אהא, זיי ווערן איצט פעט!
זיי וועלן באלד זיין פונקט אזוי, ווי איך וואלט זיי
וועלן האבן. א, ווי גוט ס'איז צו זיין געדולדיק."
אין עטלאכע טעג ארום האט זי געזאגט צו
זיך: „גו, איך וועל שוין מער ניט ווארטן. די פייגע-
לאך מוזן שוין זיין פעט. א, ווי געשמאק זיי וועלן
זיין!"

זי איז ארויפגעקראכן אויפ'ן בוים. די גאנצע
צייט האט זי געטראכט וועגן די פעטע פייגעלאך
און האט זיך באלעקט ביים געדאנק, אז זי וועט
האבן א געשמאקן מיטאג. ווען זי איז אבער גע-
קומען צום שפיץ בוים און האט אריינגעקוקט אין
נעסט, איז דארט גאר ניט געווען. די נעסט איז גע-
ווען ליידיק!...

די קאץ האט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן צווייג
און האט וויינענדיק געזאגט: „פון אלע מיאוס'ע
און געמיינע באשעפענישן, וואס איך האב ווען עס
איז געווען, זיינען די דאזיקע פייגעלאך די מיאוס'טע
און געמיינסטע! מיא-א-ו!"

מיון קעצעלע

איך האב געהאט א קעצעלע,
א קעצעלע א ווייס,
מיט אויערלאך צוויי שפיציקע
צו שפירן נאך די מייז;

מיט אייגעלאך צוויי געלינקע,
ווי אמת'ער בורשטין,
וואס פלעגן זיך אפט אנצינדן
און פינקלען גאלדיק-גריין.

איר קליינע, ווייסע פעלכעלע
געהאט האט צארטע האר,
וואס זי פלעגט תמיד רייניקן
און האלט תמיד קלאר.

און טאמער פלעגט א טראפעלע
ארויפפאלן אויף איר —
דאן פלעגט זי נעמען פוצן זיך
און וואשן אן א שיר.

דאס קליינע, ווייסע קעצעלע
געווען איז זייער קלוג:
זי האט געוואוסט דאס ווינקעלע
וואו ס'שטייט פון מילך דער קרוג;

און וואו דאָס טעפל פּומער איז,
פון שפּייז-אַלמער דעם פּלאַץ —
אַ גרויסע, גרויסע נאַשערקע
געוועזן איז מיין קאַץ!

זי פּלעגט זיך שטיל פאַר/גנב/ענען
בשעת איך פּלעג נישט זען,
און אויפנאַשן אין שפּייז-אַלמער,
דאַרט אַליץ, וואָס ס'איז געווען.

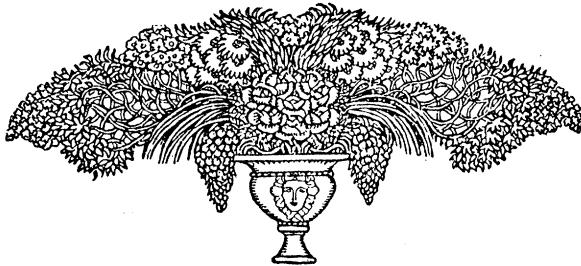
און ווען איך פּלעג צוריקקומען,
דאַן פּלעגט זי זיצן שטיל,
און וואַשן זיך די וואַנציקעס
און מורקען מיט געפּיל.

נאָר איינמאַל איז געשען מיט איר
אַ מעשה גאָר אַ שרעק —
אויף יאָגד נאָך קליינע פּייגעלאַך
איז זי אין הויף אַוועק,

פון הויף אין פעלד, און יאַגנדיק
די פּייגעלאַך צום וואַלד,
אַן אַדלער מיט אַן אַדלערמע
באַגעגנט האָט זי באַלד.

אומזיסט האָט זי געבעטן זיך,
געמיאָוקעט און געוויינט,
די ביוזע אַדלערס האָבן נישט
איר פעלכעלע געשווינט,

צערופן זי אויף שטיקעלאך,
געלאָזן נאָר דעם עק.
א ים האָב איך נאָכדעם ליגנדיק
געפונען אויפן וועג.

די מעשה מיטן רבס זון

מאל איז געווען א רב מיט א רע-
בעצן, האבן זיי קיין קינדער ניש
געהאט. האבן זיי טאג און נאכט
געוויינט, און פארלאנגט צו האבן
א זון. איז געקומען צו זיי אן אל-
טער מאן, און האט זיי געזאגט,
אז זיי האבן ניש קיין קינדער דערפאר, ווייל מען
ווייל זיי קיין צער ניש פארשאפן, ווארים דאס קינד,
וואס וועט ביי זיי געבוירן ווערן, מוז דעם טאג, וואס
ער וועט אלט ווערן זעכצן יאר, געהרגעט ווערן
דורך א דונער. איז אויב זיי זיינען צופרידן דערמיט,
וועט ביי זיי געבאָרן ווערן א קינד.

האט דער רב מיט דער רעבעצן געענטפערט,
אז זיי זיינען צופרידן, וואס עס וועט זיין אין זעכצן
יאר ארום — זאל זיין!

האבן זיי געהאט א זון. דאס קינד איז גע-
וואקסן שיין און גוט און קלוג. דאס קינד איז על-
טער געווארן און האט אנגעהויבן לערנען. וואס
ווייטער אלץ בעסער. און ווער עס האט דאס קינד
געקענט, האט זיך געפרייט, און מען האט אים

זייער לויב געהאט. נאך זיינע עלטערן האבן טאג
און נאכט געוויינט, דאס קינד זאל בלייבן לעבן.
דער זון זייערער האט באמערקט, אז זיינע
עלטערן זיינען אלץ פארוויינט און פאראומערט.
האט ער זיך געוואונדערט. אלע מענטשן, וואס
קאנען אים, פרייען זיך מיט אים, און זיי, די על-
טערן זיינע, וואס א טאג מערער, וואס ער ווערט
עלטער און קליינער, און מערער געלערנט, ווערן
זיי אלץ מער פארטרויערט.

אינמאל האט ער געפרעגט זיינע עלטערן,
פארוואס זיי וויינען אזוי פיל און איבערהויפט, ווען
זיי גיבן אויף אים א קוק, אדער ווען זיי זעען וואס
א טאג מער זיין קלוגקייט און זיין לערנען.

די עלטערן האבן זיך ניט געקאנט אינהאלטן,
און האבן אים דערציילט די אורזאך פון זייער
טרויער.

דער זון האט זיי געטרייסט, און האט גע-
זאגט: לאמיר האפן, אז איך וועל בלייבן לעבן.

אז עס איז געקומען דאס זעכצנטע יאר, האבן
די עלטערן אויגעבויט אן אייזערן שטיבעלע
אויפן מיטן פעלד, און דעם דעם זון איז דארטן
געזעסן און געלערנט א גאנץ יאר.

נאך ווען עס איז געקומען דער טאג פון זיין
געבארן, האט זיך דאס קינד אזוי בארעכנט:

אויב עס איז מיר באשטימט גע'הרג'עט צו ווערן.
קען מען זיך ניט באהאלטן. זאל זיין, ווי בעסער.

און ער איז ארויס פון דעם אייזערנעם שטי-
בעלע און האט זיך געזעצט לערנען אויפ'ן פרייען
פעלד. דערווייל איז אנגעגאנגען א כמא'רע, מיט
גרויסע שווארצע וואלקנס, און עס האט אנגעהויבן
דונערן און בליצן, און עס איז געווארן א גרויסער
רעגן. מיטאמאל האט א זעץ געטאן א גרויסער
דונער, און איז אריין אין דעם אייזערנעם שטיבע-
לע. דאס שטיבעלע איז צעבראכן געווארן אויף
קליינע שטיקעלאך, אזוי, אז עס איז ניט קענטיק
געווען, אז אויף דעם ארט איז אמאל וואס געשטא-
נען.

דעם רבס זון איז לעבן געבליבן און ער איז
אוועק אהיים.

די עלטערן האבן זיך מיט זייער זון געפרייט,
און אלע וואס האבן געקאנט זייער זון, האבן זיך
אויך געפרייט. און מען האט געשענקט ארימע-
לייט, און אלע זיינען געווען צופרידן מיט זיין לעבן
און ער אליין אודאי. אזוי איז זייער גוטע און
שטארקע האפענונג דערפילט געווארן.

א.

ישט ווייט פון א גרויסן וואלד איז
געשטאנען א קליין דערפל. ביים
אנהויב דארף איז געשטאנען א
קליין אדום הייזל. אין הייזל האט
געוואוינט טביה דער האלצהעקער
און פיר קינדערלאך. טביה דער

האלצהעקער איז געווען א גרויסער ארימאן.

אינמאל, פארנאכט, האבן אין טביהס טיר
אנגעקלאפט דריי אלטע אידן, ארימעלייט. ווען
טביה האט זיי געעפנט די טיר, האבן זיי געבעטן
א שטיקל ברויט און נאכטלעגער.

— אך, גוטע מענטשן, — האט טביה צו זיי גע-
זאגט, — איך האב נאר איין בעט פאר די קינדער.
עסן האב איך בלויז קארטאפל און א שטיקל
שווארץ ברויט. נאר עס מאכט נישט אויס, קומט,
עסט עפעס און לייגט זיך שלאפן.

די דריי ארימעלייט האבן געגעסן מיט גרויס
חשק, דערנאך זיך אנדערגעלייגט און נאלד איין-
געשלאפן.

אינדערפרי האָט איינער פון די אַרימעלייט
געזאָגט, אז זיי ווילן אים באַצאלן פאַר זיין גוטס-
קייט, נאָר טביה האָט קיין געלט נישט געוואָלט
נעמען. האָט דעמאָלט דער צווייטער אַרימאָן
געזאָגט :

— דערפאַר וועלן מיר דיר געבן אַ מתנה, וואָס
איז טייערער פון געלט: נאָרד אַ פייפּעלע. אז דו
וועסט עפעס וועלן, זאָלסטו אַ פּייה טאָן, וועסטו
באַלד האָבן, וואָס דו פאַרלאַנגסט. נאָר זע, דו
זאָלסט שטענדיק זיין גוט צו אַרימעלייט.

די אַרימעלייט זענען אוועקגעגאַנגען. קוקט
טביה דער האַלצהעקער אויפן פייפּעלע און לאַכט:

— צו וואָס טויג מיר אַ פייפּעלע? איך בין דאָך
נישט קיין קליין קינד. נאָר איך וועל מיר פּרובירן
פייפּן. איך וויל, אז אויפן טיש זאָלן איצט שטיין
זעמל מיט מילך, מיט אייער און פוטער ...

טוט ער אַ פּייה — און גלייך שטייט אויפן טיש
אַלץ, וואָס ער האָט אויסגערעכנט, און עס ליגט
נאָך אַ שיין זילבערן מעסער מיט זילבערנע לעפע-
לאַך און מיט אַ גאָלדן זאַלצמעסל. האָט טביה
שוין פאַרשטאַנען, אז דאָס איז נישט קיין פּראַסט
פייפּל. און אז ער האָט נאָר עפעס באַדאַרפט, איז

גענוג געווען, ער זאל א פייה טאן, איז שוין אלץ
געשטאנען אויפן טיש.

ג.

גייט זיך די צייט, און טביה, דער האלצהעקער,
איז שוין א גביר געווארן. אויף דעם ארט, וואו עס
איז פריער געשטאנען דאס קליינע אינגעפאלענע
הייל, האט טביה אויסגעבויט א גרויסן און שיינעם
פאלאץ. לעבן פאלאץ איז געווען א שיינער גארטן
מיט אלערליי בלומען, און אין מיטן גארטן האט
זיך געקויקלט א קליין זילבערן וואסערל, און אין
וואסערל האבן זיך געשפילט פישעלאך.

אז דער פאלאץ איז אינגאנצן אויסגעבויט גע-
ווארן, האט טביה געמאכט א גרויסן באל. האט ער
צונויפגערופן אלע פריצים פון די דערפער און
שטעט.

זענען אלע געקומען, זיך אויסגעזעצט פאר די
לאנגע טישן, געגעסן און געטרונקען און זיך גע-
לאזט וואויל גיין. ביים טויער פון פאלאץ האט
טביה אוועקגעשטעלט דינער, זיי זאלן נישט
אריינלאזן קיין אפגעריסענע, קיין ארימעלייט, מען
זאל אים נישט שטערן די שמחה.

פונקט דעמוזעלבו אונט זענען דורכגעגאנגען
פארביי דעם פאלאץ יענע דריי אַרימעלייט, וואָס
האַבן געגעבן טביה'ן דאָס פייפל. זעען זיי, אַז ביי
טביה'ן איז אַ שמחה, זאָגט איינער: לאַמיר אַרייַג-
גיין אַ קוק טאָן. לאַזט מען זיי אַבער נישט אַריין,
און אַז זיי ווילן נישט אוועקגיין, שיקט מען אַרויס
אַ גרויסן הונט אויף זיי, וואָס רייסט אָפּ ביי איינעם
די קאַפּאַטע און בייסט איין ביים צווייטן אַ פינג-
ער. גייען די אַרימעלייט אוועק.

נאָר אין אַ רגע אַרום קומט אַן אַ גאַלדענע קא-
רעטע, געשפּאַנט אין פיר פּערד. פון קאַרעטע
גייען אַרויס דריי פאַרפּוצטע פּריצים מיט בריי-
ליאַנטן און גאַלדענע פינגערלאַך אויף די הענט.
עפנט מען באַלד טיר און טויער פאַר זיי. לויפט
טביה זיי אַרויס אַנטקעגן און דערקענט אין זיי די
אַרימעלייט, וואָס האַבן אים געגעבן דאָס פייפל.
נאָר די אַרימעלייט האַבן געזאָגט:

„מיר ווילן נישט זיין אויף קיין שמחה ביי אַ
אידן, וואָס לאַזט נישט אַריין צו זיך קיין אַרימע-
לייט.“ און איינער האַט געוויזן די קאַפּאַטע, וואָס די
הינט האַבן אים צעריסן.

דער עלטסטער פון זיי האַט אַרויסגענומען פון
קעשענע אַ פייפל, פונקט אזא ווי ער האַט געגעבן

טביה'ן, א פייה געטאן איינס-צוויי-דריי — און
 נאלד איז פארשוואונדן געווארן דער פאלאץ
 מיט'ן גארטן, מיט אלע טייערע זאכן, וואס טביה
 האט געהאט, און עס איז ווידער געשטאנען דאס
 אלטע אייגענפאלענע הייז.
 און די דריי אלטע לייט זענען פארשוואונדן גע-
 ווארן.

אן ענטפער

„מאמע, דו מיר זאגן וואו
דו האסט מיר גענומען ?
און פון וואנען איז צו אונז
זערדעלע געקומען ?

„ווער מאכט דאס דעם רעגן גיין ?
מא, ווער בלאזט די ווינטן ?
ווער לעשט אויס די זון, און קען
אינדערפרי אנצינדן ?“

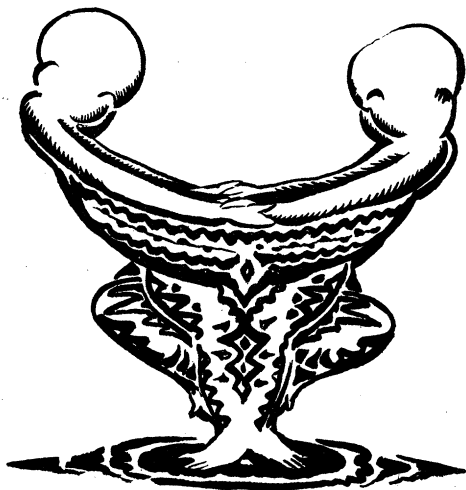
— „לאז, מיין קינד, דו ביסט צו קליין,
כ'קען דיר ניש דערקלערן ;
וועסט שוין אלצדינג וויסן, ווארט,
וועסט א גרויסער ווערן . . .“

— „אבער, מא, ווי ווערט מען גרויס,
קענסטו מיר דאס זאגן ?
און ווי קען דער ים אויף זיך
שווערע שיפן טראגן ?

„ווי קען —“

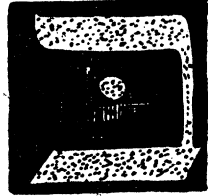
— „שא, דו קליינער, שא!
הער שוין אויף צו פרעגן;
שוין זאלסטו אין בעט אריין.
און זיך שלאָפן לייגן!“

— „כיווייס נישט וואָס איך האָב געטאָן,
אז מען דארף מיך שטראָפן;
סאיז דער זייגער זיבן בלוין,
און איך דארף שוין שלאָפן!“

דער קלוגער פארמער

יי א פארמער האט מען ביינאכט
ארויסגעגבעט זיין פערד פון
שטאל. אין דער פרי שטייט ער
אויף זעט ער — זיין פערד איז
ניטא.

איז דער פארמער אוועק אין
א דערבייאיק שטעטל קויפן זיך אן אנדער פערד.
ווען ער איז געקומען אויפן פערד-מארק, האט ער
דערזען זיין אייגן פערד. ווי עס שטייט צוגעבונדן צו
א וואגן. איז ער צוגעגאנגען, האט אָנגעכאפט דאָס
פערד פארן צוים און אויסגערופן:

— דאָס איז מיין פערד! נעכטן האט מען עס
ביי מיר פון שטאל ארויסגעגבעט.

אָבער דער מאן, וואָס האט געהאלטן דאָס פערד
צום פארקויפן, האט געענטפערט דעם פארמער
גאנץ געלאסן:

— דו האסט א טעות, מיין פריינט! דאָס פערד
האט איד שוין געקויפט מיט א יאָר צוריק. אפשר
איז עס ענלאך צו דיין פערד און דערפאר דענקסטו,
אז עס איז דייןס.

דער פארמער האט שנעל ארויפגעלייגט זיינע
הענט אויף די אויגן פון פערד און געזאגט:

— אויב דו האסט דאָס פערד שוין א יאָר צייט,

זאג מיר, אויף וואסער אויג איז עס בלינד ?
דער מאן, וואס איז געווען דער גנב, איז צע-
טומלט געווארן פון דער פראגע; נאך כדי צו
טרעפן, האט ער געזאגט:
— אויף דעם לינקן אויג.

דער פארמער האט אראפגענומען זיין האנט
פונם לינקן אויג פון פערד און געזאגט:
— דו האסט שלעכט געטראפן.

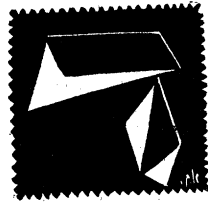
— א, איך האב פשוט געמאכט א טעות, —
האט דער גנב געזאגט, — איך האב געוואלט זאגן:
אויפן רעכטן אויג, האב איך געזאגט אויפן לינקן.
דער פארמער האט אראפגענומען זיין האנט
פונם לינקן אויג פון פערד און האט אויסגערופן:
— איצט זעט מען, אז דו ביסט דער גנב. דאס
פערד איז אינגאנצן ניט בלינד. איך האב נאך גע-
וואלט אריינכאפן דיר, האב איך דיר געשטעלט די
פראגע.

די מענטשן, וואס זיינען געשטאנען ארום, האבן
זיך פאנאנדערגעלאכט.
דער פארמער האט צוריק באקומען זיין פערד,
און דעם גנב האט מען באשטראפט.

דער הונט, די קאץ און די מויל.

אַם איז געווען אַמאַל, אַמאַל אין די
צייטן פון שלמה המלך.

שלמה המלך האָט געקענט רעדן
מיט אַלע חיות און מיט אַלע פויגלען.
מיט דעם פערד האָט ער גערעדט
אויף דעם הי-הי-הי לשון; מיט דעם
הונט האָט ער גערעדט אויף דעם האַר-האַר לשון; מיט דער
קאץ אויף דעם מיאַר-מיאַר לשון, און אזוי מיט אַלע באַשע-
פענישן.

שלמה המלך האָט געהאַט אַ סך פריינט אין אַנדערע
לענדער, און ער האָט זיי געשיקט בריוו. די בריוו פלעגט
ער שיקן מיט דער טויב. די טויב פלעגט אַפטרעגן אַ בריוו
און ברענגן צוריק אַ בריוו.

איינמאַל האָט שלמה המלך געדאַרפט שיקן אַ סך, אַ
סך בריוולאָך אין אַלע לענדער. האָט דאָך די טויב ניט
געקענט פליען אומעטום, האָט דער קיניג אויסגערופן: „ווער
ווייל אַוועקטראָגן אַ נייטיק בריוול צו דער קיניג פון שבא?“
דער הונט האָט זיך אַפגערופן: „האַר-האַר.“ — ער
ווייל אַפטרעגן דעם בריוו צו דער קיניג פון שבא. איז דאָך
טאַקע דער הונט זייער געשווינט, ער קען לויפן, האָט אים
דער קיניג געגעבן אַוועקצוטראָגן דעם בריוו.
דער הונט האָט געהאַלטן דעם בריוו אין מויל, צווישן

די ציינער און מיט זיינע פלינקע פיס איז ער געפלוין איבער
פעלדער און דורך וועלדער צו דער קיניגן פון שבא.

פלוצלונג — א מייך. שווימט ער אריבער דעם מייך
און שווימנדיק האט ער פארנעצט דעם בריוו. שמייט אזוי
דער הונט מיטן נאסן בריוו און ווייסט ניט וואס צו טאן.
ווארום ס'איז ניט שיין צו ברענגען דער קיניגין פון שבא
א פארנעצטן בריוו. נאר ווי דער הונט שמייט אזוי מיטן
נאסן בריוו, קומט אן די קאץ. דערציילט איר דער הונט
וואס מיט אים האט פאסירט און ער ווייזט איר דעם איינ-
גענעצטן בריוו.

„ווייסטו וואס, פריינט הונט“, — רופט זיך אפ די קאץ,
„גיב מיר דעם בריוו, וועל איך אים אויסטריקענען. דו
ווייסט דאך, איך זיך שטענדיק ביים ווארימען אויוון, קען
איך שנעל אויסטריקענען דעם בריוו.“
גיט דער הונט דער קאץ דעם בריוו און אליין לייגט
ער זיך דערווייל אפרוען.

די קאץ איז אזועק צום אויוון. דעם בריוו האט זי
אזועקגעלייגט ביים הייסן מירל און אליין האט זי זיך אזועק-
געזעצט ווארטן. איז די קאץ געזעסן אויף אירע הינטערשמע
פיס, מיטן פלייצע צום ווארימען אויוון און מיטן פנים צו
די שמראלן פון דער זון, וואס האט דורכ'ן פענסטער אריינ-
געשיינט אזוי לאנג ביז ס'איז איר געווארן גוט ווארים, דער
קאץ. און א גרויסע פוילערקע איז זי דאך, איז זי שנעל
אנטשלאפן געווארן ביים אויוון.

דערווייל איז פון א לעכל אין דיל א מייזעלע ארויסגע-
קומען. דאס מייזעלע האט זיך ארומגעקוקט, — די קאץ
שלאפט! האט זי א כאפ געטאן דעם בריוו און איז מיט
אים אנטלאפן אין איר נארע, דורך דעם לעכל פון דיל.

די קאץ האט זיך אויפגעכאפט: זי האט דערהערט א
שאַרשקען. דאס האט געשאַרשקעט דער בריוו, בשעת דאס
מייזעלע האט אים איבער די דילן געשלעפט. האט זיך די
קאץ פלינג א יאג געגעבן נאך דעם מייזל, אבער ס'איז שוין
געווען פארפאלן. דאס מייזל מיטן בריוו איז שוין געווען
טיף אין נארע.

און פון דאמאלס אן האט די קאץ ניט דעם בריוו און
זי האט מורא זיך צו ווייזן פאר'ן הונט.

און דער הונט האט ניט דעם בריוו, ווייל די קאץ האט
אים ניט אָפגעבראַכט, ווייל דאס מייזעלע האט אים צוגע-
כאַפט.

ווען דער הונט דערזעט די קאץ, גיט ער זיך צו איר
א וואַרף מיט כעס:

„ר-ר-ראו, ר-ר-ראו! וואו איז מיין בריוו!“

האט די קאץ ניט וואס צו ענטפערן, אנטלויפט זי און
באַהאַלט זיך פון דעם הונט.

דערפאר, אז די קאץ דערזעט די מויז, כאפט זי זי און
זי בייסט זי און זי רייסט זי און זי זאגט צו איר:

„הא? וועסט ווייטער גנב/ענען בריוו? וועסט
גנב/ענען?!“

א מעשה מיט א חזיר, מיט א וואַלף, מיט א

קאטשקע און מיט א גאנז

ע ו ר ע ן איז אַמאָל אַ חזיר, אַ קאטשקע און אַ
גאַנז, וואָס האָבן געלעבט צווישן זיך זייער גוט.
געווען אויך אַ וואַלף, וואָס האָט געוואוינט ניט
ווייט פון זיי אין וואַלד.

פאַרגלוסט זיך איינמאָל די דריי חברים
אויסצובויען יעדער פאַר זיך אַ שטיבעלע.

גייט אַוועק די קאטשקע אין וואַלד, קלייבט אַן מאַך און
בלעטער און בוים זיך אויס אַ הייזל.

גייט די גאַנז אויך אַוועק אין וואַלד; קלייבט זיך אויך
אַן בלעטער, מאַך און דינע צווייגן, און שמעלט זיך אויף אַ
שטיבל.

דאַס חזיר האָט אַבער גענומען ברעטער, משוועקעס
און אַ האַמער און האָט אויסגעבויט אַ פעסט הויז און אויפן
דאַך האָט ער אָנגעקלאַפט אַ סך משוועקעס מיט די שפיצן
אַרויף.

זיי זיינען נאָר געוואָרן פאַרטיק מיט דער אַרבעט, ערשט
דער וואַלף קומט צו גיין. גייט ער צו גלייך צו דער קאטשקעס
הויז און זאָגט:

— קאטשקע, עפן מיר!

— וואָס דאַרפסטו?

— איך וויל אַריינקומען צו דיר.

— ניין, איך וויל ניט עפענען.
— נו, וועל איך ארויפקריכן אויף דיין דאך, וועל אזוי
שפרינגען, וועל אזוי לאנג קלאפן, ביז איך וועל עס אינגאנצן
צעברעכן.

— קריך, אויב דו ווילסט.
קריכט דער וואָלף ארויף אויף דער קאטשקעס שטיבל
און צעברעכט עס. די קאטשקע אָבער איז אנמלאָפן צו דער
גאָנז.

— גאָנז עפן מיר!
— וואָס דארפסטו?
— אָט די קאטשקע, וואָס ביי דיר.
— ניין, איך וועל ניט עפענען.
— נו, וועל איך ארויפקריכן אויף דיין שטיבל, וועל אזוי
שפרינגען, וועל אזוי לאנג קלאפן, ביז איך וועל זי אינגאנצן
איינוואַלגערן.

— קריך, אויב דו ווילסט.
קריכט ארויף דער וואָלף אויף דער שטוב פון דער גאָנז
און וואַלגערט זי איין. די גאָנז איז אנמלאָפן מיט דער קאטש-
קע צום חזיר.

גיט דער וואָלף אַוועק צום חזיר.
— שוויין, עפן מיר!
— וואָס דארפסטו?
— איך דאַרף די גאָנז מיט דער קאטשקע, וואָס ביי דיר.
— ניין, כ'עפן ניט.
— נו, וועל איך ארויפקריכן אויף דיין שטיבל, וועל אזוי

שפרינגען, וועל אזוי לאנג קלאפן, ביז איך וועל זי אינגאנצן
איבערקערן.

— קריך, אויב דו ווילסט.

קריכט דער וואַלף אַרויף אויפן דאָך און הייבט אָן צו
שפּרינגען און קלאַפּן. שטעכן אים אַבער די טשוועקעס, וואָס
דאָס חזיר האָט אָנגעקלאַפּט, און ער שפּרינגט גלייך אַראָפּ
פון דאָך.

נעמט דער וואַלף און שטעקט אַריין די נאָז אין שלאָס-
לאַך און קוקט אַריין אינעווייניק אין שטיבל זען, וואָס טוט
זיך דאָרט. הערט ער, ווי דאָס חזיר זאָגט צו זיינע צוויי
חברים :

— לאַמיר זיך אָפּקאָכן אַ קאַשע פון קוקרוזע. דו, קאַמ-ש-
קע, גיי צעלייג אַ פייער ; דו, גאַנז, גיי ברענג וואַסער, און איך
וועל איבערטראָגן דאָס מעל אויף מיין עק.

קוקט דער וואַלף און מורמלט שטיל :

— אַי, וואַלט איך אַ בעלן געווען אַ כאַפּ טאָן פון דעם
עקל. וואָס טראָגט דאָס מעל, ווי אויף אַ שמעקל.

דערהערט דאָס חזיר און שרייט :

— וואַלף, וואָס זאָגסטו ?

— עמ, כּיזאָג, די קאַמשקע צעלייגט גוט דאָס פייער ...

אַי, וואַלט איך אַ בעלן געווען אַ כאַפּ טאָן פונם עקל, וואָס
טראָגט דאָס מעל, ווי אויף אַ שמעקל.

— וואַלף, וואָס זאָגסטו ?

— עמ, כּיזאָג, די גאַנז טראָגט גיך דאָס וואַסער ... אַי,

וואלט איך געווען א בעלן א כאפ טאן פונם עקל, וואס טראגט
דאס מעל, ווי אויף א שמעקל.

— וואלף, וואס זאגסטו ?

— עט, כ'זאג, דו טראגסט גוט דאס מעל.

אריבערגעטראגן דאס גאנצע מעל, נעמט דאס חזיר און
פארמישט עס מיט קאלט וואסער, גיסט אריין אין טאפ און
נעמט מיטן מיט א גרויסן קאבלעפל.

דער וואלף הערט ניט אויף נאכצוקוקן.

אז די קאשע איז געווארן פארטיק, גיט דאס חזיר א
געשריי :

— וואלף, ווילסט א ביסל ?

— סא שאלה, אי איך וויל !

— טא שמרעק אויס די לאפע.

עפנט דאס חזיר א ביסל די טיר, מיינט דער וואלף, ער
וועט קענען אריינכאפן זיך אינעווייניק און שמעקט אריין די
לאפע. נעמט אבער דאס חזיר און גיסט אויס אויף אים א
פולן קאבלעפל זודיקע קאשע, אז דער וואלף האט אזש אנגע-
הויבן ביטער וואיען און איז אנמלאפן אין וואלד אריין.
פון דעמאלט אן איז ער שוין מער צו זיי ניט געקומען.
און דאס חזיר, די קאמשקע און די גאנז האבן זאלבע-
דריט געלעבט רואיק און גליקלאך.

די שטאלצע ציג

גייט ארום די ציג אויף שטאלצען,
און דער באַק, ער ווערט צעשמאלצען
פון זיין נחת, פון זיין גליק,
פון זיין בערדלדיקער ציג.

און די ציג איז אויך צופרידן.
גייט זי אום אויף די יארדין
מיט אַ קעפל קרויט אין שוים
אויף די שטאלצען הויך און גרוים.

זיינען ציגן איר מקנא.
נאָר מען פרעגט ניט — וואָס, פון וואַנען:
אויף אַ מעשה, אויף אַ ליד
פרעגט מען דאָך קיין קשיות ניט.

צוויי חברים

יינען געגאנגען צוויי חברים אין וואלד
קלייבן יאגדעס. האבן זיי פלוצלונג דער-
זען א גרויסן, גרויען בער, מיט אן אפן
מויל. איז איינער פון די חברים תיבה
נעלם געווארן: ער האט זיך ארויפגע-
כאפט אויף א בוים און זיך דארטן בא-

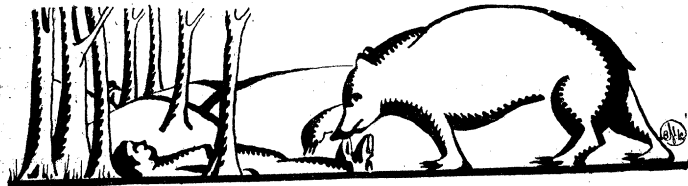
האלטן. דער צווייטער, אבער, האט זיך א וואַרף געטאָן אויף
דער ערד און געמאַכט אן אַנשטעל, אַז ער איז טויט.

גייט צו דער בער צו דעם אינגעלע און הייבט אים אן
אַרומשמעקן. שמעקט ער אים דאָס פנימל, די הענט, די
פּיס; זעט ער, אַז דאָס אינגל איז טויט, ווי אַלע טויטע
נעמט דער בער און גייט אַוועק.

אַוועקגעגאַנגען דער בער, קריכט אַראָפּ דאָס צווייטע
אינגל פון בוים און צעלאַכט זיך:

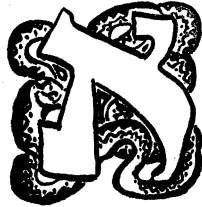
— חבר, — מאַכט ער נאַכדעם — וואָס האָט דיר דער
בער איינגערוימט אין אויערל?

עפנט יענער די אויגן און רופט זיך אָן:
דער בער האָט מיר געזאָגט: „אַ שלעכטער חבר איז
דער, וואָס לאַזט איבער זיין חבר אין אַ סכּנה און אַנט-
לויפט.“

ד ע ר ה ו נ ט ב א ב י

ין א שטאט אין ענגלאנד איז געשטארבן
אן עלנטער מענטש. געהייסן האט ער
גריי. א צוויי-דריי מענטשן זיינען געגאנגן
גען אויף זיין לוייה. הינטער די דאזיקע
מענטשן איז אויך געגאנגען א הונט מיט

אן אראפגעלאזטן קאפ און האט שמיל געיאמערט.

באָבי האָט געהייסן דער הונט, וואָס האָט צוזאמען מיט
די מענטשן באַזויינט דעם טויטן.

אויף מאַרגן האָט דער בית-עולם וועכטער באַמערקט
א הונט ליגן ביים פרישן קבר, האָט ער אים פאַרטריבן מיט
א שטעקן: קיין הינט טאָר נישט אַרויפגעלאָזט ווערן אויף
א בית-עולם.

אויפן דריטן טאָג איז דער הונט ווידער געלעגן ביים
קבר און ווידערמאל איז ער אַרויסגעיאָגט געוואָרן מיט א
שטעקן.

אויפן פערטן טאָג איז געוועזן זייער א שלעכטער ווע-
טער: א קאלטער רעגן איז געפאלן פון הימל און א רויער
ווינט האָט געבראַכן די ביימער. דאָס מאַל איז באָבי געלעגן
ביים קבר צונויפגעדרייט ווי א בייגל און געציטערט פון
קעלט. האָט זיך דער שומר מרחם געווען איבער אים און
געבעטן אים עפעס צו עסן. דעמאָלט האָט באָבי פאַרשמאַנען.

אז מער וועט מען אים שוין נישט פאריאגן פון בית-עולם
 און ער האט זיך דא באזעצט אויף שטענדיק.
 גאנצע צען יאר, טאג איין, טאג אויס, האט דער טרייער
 באכי פארבראכט ביים קבר פון זיין באלעבאס. באכי איז
 שוין אלט און קראנק געווארן, די אויגן זיינען אים שוין אויס-
 געלאשן געווארן, אויף די פיס האט ער שוין נישט געקאנט
 שטיין, אבער ער איז אלץ נישט אפגעטראטן פון קבר, און
 עד היום זאגט מען אין יענער שטאט : א קלייניקייט, היי-
 טישע טרייקייט ... נישטא קיין גלייכן צו איר ...

א מעשה מיט א האן

איינס און איינס איז צוויי,
צוויי און איינס איז דריי —
האָב איך מיר אַ לידעלע,
לידער-לידער-ליי.

זינג איך מיר דאָס לידעלע,
הייב איך עס מיר אָן:
אויף אַן אַלטן בוידיםל
האָט געוואוינט אַ האָן.

בוידיםל אויף שטיבעלע
און שטיבעלע איז קליין,
האָט אַן אַלטע באַבעלע
דאַרט געוואוינט אַליין.

איז דער באַבען אומעטיק,
אומעטיק און וויסט,
זוכט זי זיך און דרייט זי זיך,
דרייט זי זיך אומזיסט.

זוכט זי זיך אַן אַרבעט אויס,
אַרבעט זיך שוין שוואַך,
לייגט אַוועק, פאַרטראַכט זי זיך,
דערמאָנט זי זיך אַ זאַך:

האַט זי דאָך אַ האַנדעלע,
אויף אַ בוידומל אָן עוף,
גייט אַרויס אין הייזעלע
און דורך טרעפּ אַרויף.

אויף-אַרויף, אויף לייטערל,
קוקט זי זיך דאַרט איין.
דורכן קליינעם פענסטערל
שלאַגט דאַרט אָפּ אַ שוין.

שטייט דאַרט אין אַ ווינקעלע
אַ שטייגעלע פאַרמאַכט,
טאַגט און נעכטיקט האַנדעלע
בייטאַג דאַרט און ביינאַכט.

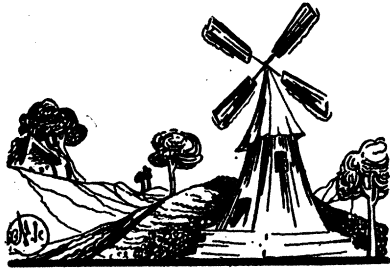
גיט זי דעם און האַדעוועט
פון אַרבל און פון האַנט :
דאַם עופּעלע, עס שרעקט זיך ניט :
די באַבעלע באַקאַנט.

עסט זיך עס, און פיקט זיך עס,
און כאַפט זיך עס, און שלינגט,
און מיט האַנערש אייגעלע
צו באַבעלע זיך ווינקט.

פיק און פיק און איילנדיק
מיט פיקערל אין קאפ —
און צופרידן באַבעלע
גייט אין שטוב אַראָפּ.

און אַזוי, און אַלע טאַג,
דורך בוידים און דורך לאַך,
און אַזוי, און זיבן טעג,
און זיבן טעג אין וואַך.

גייט אַראָפּ און גייט אַרויף,
און אַלע טאַג אויפסניי,
די באַבעלע מיט האַנדעלע,
זיי בלייבן זיך געטריי.

דאס אַרימע אינגעלע

אַ ס ערשטע מאָל האָט די קליינע, רייכע רחלע געזען אַן אַרימאָן. צעריסענע קליידער, שוואַרצע הענט, צעשוּיבערטע האַר און שטילע אויגן. ער איז געזעסן ביים טיש און מיט אַ מאַדנער געפאַלנ-קייט געטראָגן צום מויל דאָס עסן, וואָס מען האָט פאַר אים געשטעלט.

וואָס טוט ער דאָ? — האָט זי מיט גרויס ניגעריקייט געפרעגט דער מאַמען.

— מאַרגן וועט ער וואוינען אַט דאָרטן אין קעלער — האָט די מאַמע אַנגעוויזן אויף צוויי שמוציקע פענסטערלאַך סאַמע לעבן דער ערד. — ער האָט נישט וואו צו וואוינען, שענק איך אים דעם קעלער.

— דאָס איז אַן אַרימאָן — האָט די מאַמע שפּעטער אַפּגעזיפּצט.

אוינמאָל אינדערפרי, בשעת די זון האָט געשוינט און די עטלאכע קאַרשן-ביימלאַך וואָס אויפן הויף זיינען באַדעקט געוואָרן מיט ווייסע בלומען, האָט רחלע דערזען ווי פון קעלער איז אַרויס אַ קליין שוואַרץ אינגעלע מיט שטילע, שוואַרצע אייגעלאַך. דאָס אינגעלע האָט זיך פריער אַרומגעקוקט און גלייך צוגעגאַנגען צו רחלען.

— די קארשן-בוימער בליען — האָט ער זיך שטיל
אַנגערופן.

— פון וואָנען ווייסטו ? — האָט אים רחלע אָנגעקוקט.
און דאָס אַרימע אינגעלע דערציילט איר, אז פון די
ווייסע בלימעלאַך וועלן ווערן רויטע קארשן מיט ביינדע-
לאַך און פון די ביינדעלאַך קאָן מען מאַכן פאַטשערקעס.
ער קאָן דאָס מאַכן, זאָלן נאָר פאַרטיק ווערן די קארשן.
— ווי רופט מען דיר ? — האָט זי געפרעגט.

— יאַנקעלע . . .
אין אַוונט, פאַרן גיין שלאָפן, האָט זי געפרעגט דער
מאַמען :

— מאַמע, אַרימעלייט האָבן שיינע קינדער אויך ? . . .
די מאַמע האָט זיך צעלאַכט און אַ גלעט געמאַן רחלען
אין בעקעלע.

אינמיטן זומער, אז די קארשן זיינען צייטיק געוואָרן,
האָט יאַנקעלע געמאַכט פאַר רחל'ען אַ קרענצל פאַטשערקעס
פון די קארשן-ביינדעלאַך. רחלען איז עס שטאַרק געפעלן
געוואָרן און אויף דער נאַכט האָט זי עס אויפגעהאַנגען אויף
דער ניקעלער קויל פון בעמל.

דער זומער איז זיך דורכגעלאָפן, און דערנאָך איז אַוועק
אַ יאָר און צוויי און דריי און מער. דער אַרימאַן האָט זיך
שוין לאַנג ארויסגעצויגן און רחלע איז געוואָרן אַ גרויס
מיידל; זי האָט געקאַנט גוט טאַנצן און זייער שיין שפילן
קלאַוויר.

און טיילמאָל פאַרנאַכט, ווען זי פלעגט ענדיקן שפילן

און אין צימער פלעגן לאנגזאם אפשטארבן די לעצטע קלאג-
גען פון קלאוויר, פלעגט רחלע דערמאנען זיך אן דעם ארי-
מאנס אינגעלע, וואס האט איר אמאל געשענקט א קרענצע-
לע פאטשערקעס פון קארשן-ביינדלאך; עס פלעגט איר דע-
מאלט פארקלעמען דאס הארץ און איר פלעגט זיך דאכטן,
אז דאס איז געווען דאס שענסטע אינגעלע אויף דער וועלט.

דער האַלצהעקער און די זשאבע.

1.

מאל האט אן ארימער האַלצהעקער גע-
האקט האַלץ לעבן אַ טייך. די האַק
האַט זיך אים אַרויסגעגליטשט פון די
הענט און איז אַריינגעפאלן אין וואַ-
סער. האַט ער זיך אַוועקגעזעצט לעבן

טייך און האַט גענומען קלאַנג און וויינען: ער האַט ניט
געהאַט קיין געלט מיט וואַס צו קויפֿען אַ צווייטע האַק.

ווי ער זיצט אַזוי, רוקט אַרויס אַ גרויסע זשאַבע איר
קאַפּ פון וואַסער און פרעגט:

— פֿאַרוואַס וויינסטו?

— מיין האַק איז מיר אַריינגעפאלן אין וואַסער און
איך האָב ניט מיט וואַס צו קויפֿן אַן אַנדערע.

די זשאַבע האַט זיך אַראָפּגעלאָזט אין וואַסער און איז
אין אַ ווייל אַרום אַרויף מיט אַ גאַלדענער האַק.

— איז דאָס דיין האַק? — האַט זי אים געפרעגט.

— ניין, — האַט דער האַלצהעקער געענטפערט.

די זשאבע איז ווידער אַרונטער אין וואַסער און אַרויפ־
געבראַכט אַ זילבערנע האַק.

— איז דאָס דיין האַק? — האָט זי אים געפרעגט.

— ניין, — האָט דער האַלצהעקער געענטפערט.

צום דריטן מאל האָט זי אַרויפגעבראַכט אַ פראַסמע

האַק, פון אייז און האַלץ.

— איז דאָס דיין האַק?

— יא, — האָט ער געענטפערט.

האַט געזאָגט די זשאַבע: וויל דו האַסט ניט געוואַלט

צונעמען קיין פּרעמדע האַק, שענק איך דיר אַלע דריי העק.

דער האַלצהעקער האָט גענומען די דריי העק און איז

אָועק אַהיים. ער האָט אַלעמען דערציילט, וואָס מיט אים

האַט געטראָפּן.

2

אַ האַלצהעקער, אַ שכן, האָט דאָס דערהערט, איז ער

אויף גיך אָועק צום טייך און האָט אַריינגעוואָרפּן זיין

פראַסמע האַק אין וואַסער און ער האָט זיך אָועקגעזעצט

ביים ברעג און האָט גענומען וויינען.

האַט זיך באַוווּזן דיזעלביקע זשאַבע און געפרעגט:

— פאַרוואָס וויינסטו?

71

— מיין האק איז אריינגעפאלן אין וואסער און איך
 קען זי ניט ארויסנעמען.
 די זשאבע האט זיך אראפגעלאזט און איז ארויפגע-
 קומען מיט א גאלדענער האק.
 — איז דאס דיין האק? — האט זי אים געפרעגט.
 — יא, — האט ער געענטפערט.
 ווען די זשאבע האט דאס דערהערט, האט זי זיך אראפ-
 געלאזט אונטערן וואסער און איז שוין מער ניט ארויף צוריק.

דאס צויבערשטעקעלע

דער ציילט זיך א מעשהלע:
ס'איז געווען א צויבער-שטע-
קעלע, האט דאס שטעקעלע אין
זיך דעם כוח און דאס לעבן פון
נאך דער וועלט.

האט א בן-מלך געוואלט האבן
דאס צויבער-שטעקעלע, האט ער זיין טאטנס פא-
לאץ פארלאזן, זיך פארשטעלט פאר א בעטלער,
און איז אוועק אין ווייטע לענדער זוכן דאס שטע-
קעלע.

איז ער געגאנגען טאג-איין, טאג-אויס, פון לאנד
צו לאנד מיט זיינע צעריסענע בעטלער-קליידער,
געטראפן מענטשן פרעמדע, וואס ער האט זייער
לשון ניט פארשטאנען. און וועמען ער האט בא-
געגנט אויף זיין וועג, איז ער אים געפאלן צו די
פיס, און געפרעגט מיט א קול פון געבעט און
רחמנות:

— האט איר געזען ערגעץ דאס צויבער-שטע-
קעלע ?

די מענטשן האבן ניט פארשטאנען זיין לשון.
אבער זיי האבן געוואוסט אויף וואס ער פרעגט זיך
נאך, ווייל זיי האבן אויך געזוכט דאס צויבער-שטע-
קעלע, געזוכט און געזוכט, און נישט געפונען.

איז געקומען דער בן מלך צו א ברעג פונם
גרויסן ים, האט געקוקט מיט זיינע בלאנדזשנדיקע
אויגן איבער דער ווייטקייט פון בלויען ים, און האט
צו די כוואליעס זיין סוד דערציילט, אזוי:

— איך, דער זון פון אלמעכטיקן מלך, וואס קי-
ניגט איבער די ווייטע מדינות, בין אוועק פון די
גאלדענע פאלאצן זוכן דאס צויבער-שטעקעלע
וואס האט אין זיך דעם כח און דאס לעבן פון דער
וועלט, אבער קיינער ווייס נישט וואו דאס איז.

זיינען די כוואליעס צום ברעג צוגעקומען, זיך
געוויגט ארויף און אראפ, און א גאלדן פישעלע איז
אויפן וואסער ארויף, און צום בן מלך געזאגט:

— דריי טריט פון דיר, בן מלך, געפינט זיך דאס
צויבער-שטעקעלע. אז מען נעמט עס אין דער
האנט אריין און מען בייגט עס, וואו עס בייגט איד,
ווערט אנטפלעקט דער סוד פון לעבן, און עס הער-
הערט זיך דאס אייביקע געזאנג פון דער וועלט ...
וואו דו גייסט און וואו דו שטייסט, בן-מלך, דריי
טריט פון דיר, געפינט זיך דאס צויבער-שטעקעלע.

אזוי האט געזאגט דאס גאלדן פישעלע פון ים,
און איז פארשוואונדן.

דעם זיידנס טאביק-פושקע

— זיידע, ווייז דיין טאביק-פושקע.
איך וויל אויך א שמעק.
— גיי, דו ביסט א שטיפער! — זאגט ער
און ער גייט אוועק.

טראכט איך: אז דער זיידע מ'שלאָפן,
קיינער וועט ניט זיין,
וועל איך אויף די שפיצן פינגער
אין זיין שטוב אריין.

אויסזוכן די פושקע טאביק
אין זיין לאנגען ראָק,
אָנמעסטן די גרויסע ברילן,
אומגיין מיט זיין שטאַק.

טאביק וועל איך קענען שמעקן,
זויפיל נאָר איך וויל;
וועל איך אויסזען, ווי אַ זיידע,
אוי, אַ שיינע שפּיל!

שאַ, דער זיידע מוז שוין שלאָפן!
בין איך באַלד ביים טיר;
שפּאַן אַריין צו אים אין קאַמער,
ס'הערט זיך ניט קיין ריר.

כאַפּ איך זיידעס ראַק פון בעטל,
זוך די טאַביק אויס,
נעם דעם שמעקן און די ברילן
און איך גיי אַרויס.

שמעל איך זיך אַנטקעגן שפיגל
אין דעם זיידנס ראַק.
מיט די ברילן אויף די אויגן,
אין מיין האַנט דעם שמאַק ;

וויל איך עפענען די פּושקע,
קען איך ניט, ס'איז שווער ;
רייס איך זי מיט אַלע כּוּחות,
הריי זי הין און הער.

ביז עס רייסט זיך אויף דאַס דעקל
מיט אַ גרויסן פּראַל ;
פּליט אין נאַז און אין די אויגן
טאַביק — בימער גאַל !

האַפּטשי! האַפּטשי! זיידע, זיידע!
גיכער, קום אַהער !
האַפּטשי! אוי, די אויגן, זיידע,
כּוועל ניט טאַן דאַס מער !

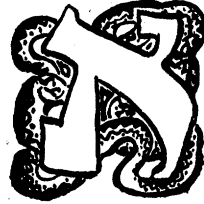
קומט דער זיידע שנעל צו לויפן :
— האפמשי! וואס איז דאס ?
— אוי ס'איז בימער אין די אויגן,
בימער דא אין נאז!

— זעסט, זאגט ער, — וועסט נאשן טאציק.
אז דער זיידע שלאפט ?
— כ'זוייס, איך בין געווען א שלעכטער,
האט מיך גאט געשמראפט . . .

עטעלע און איר פאסקע

יך האָב אַ חבר, צו וועמען איך קום
אַפּט צו גיין פאַרברענגען, לייגען אַ
בוך, צו שמועסן גלאַט אזוי. האָט ער
אַ קליין שוועסטערל פון פינף יאָר. איז
זי אַ שייניקע און אַ קלוגע. איך האָב
ליב אַפּטמאַל מיט איר זיך צו שפּילן.

איך נעם זי צו זיך אויפן שוים און פרעג זיך נאָך אויף איר
און אויף אירע חבר'טעס, און וועלכע זאכן זי האָט, און
איז וועלכע שפּילן זי שפּילט זיך. איך האָב ליב צו הערן,
ווי זי ענטפּערט קלוג אויף אַלץ. צוערשט קלערט זי אַ וויילע,
איילט זיך ניט צו ענטפּערן, און נאָכדעם איז איר ענטפּער
גענוי און קלאַר. נאָר זאָל גאָט באַהיטן, אויב איך, אַדער אַן
אַדערער, זאָל וועלן איר אַ קוש טאָן! זי וויל שוין מער
ניט צוגיין — אזוי ביז ווערט זי.

איינמאַל קום איך צוגיין צו מיין חבר, געפין איך אים
ניט. זי, עטל הייסט זי, זעט זיך אויך ניט. וויל איך שוין
גיין צוריק. ערשט אויף דער וועראַנדע געפין איך עטעלען,
ווי זי זיצט זייער פאַרזאָרגט און שאַקלט זיך. גיי איך צו.
— וואָס ביסטו, עטעלע, אזוי פאַרזאָרגט? — פרעג
איך זי.

ענטפּערט זי:

— מיין פאַסקע איז קראַנק.

צעלאַך איך זיך. פּילט זי זיך באַליידיקט.

— איר דארפט ניט לאכן, — זאגט זי, — מײן פאָפקע
איז געפערלאך.

מאך איך זיך זייער באזאָרגט.

— וואָס איז איר? — פרעג איך.

— זי איז קראַנק.

נעם איך די פאָפקע אין האַנט, דריי זי אַהין, דריי זי
אַהער — און זע גאַרנישט! זאָגט עמעלע צו מיר:

— זעט, ווי איר איז היים דאָס קעפעלע.

איך מאַכ אָן דאָס קעפעלע — מער ווי איין פינגער
מיינער לייגט זיך ניט אויס אויף דעם שטערנדל. מיר דאכט
זיך — קאַלט, ווי אַלע פאָפקעס קעפלאך.

— מאַקע היים. ניט געזונט.

ווישט זי זיך די שוואַרצע אייגלאַך אירע מיטן פאַרטוכל.

— היילט זי אויס — בעט זי זיך ביי מיר און ציט מיך

פאַרן לאַץ פון רעקל.

פרעג איך:

— מיט וואָס?

זאָגט זי:

— זעט צוערשט וויפיל היץ זי האָט.

נעם איך אַ שוועבעלע און שמעק אריין דער פאָפקע

צווישן די ציינדלאך.

— זי מאַזלט, — זאָג איך.

— וואָס טוט מען? — פרעגט זי טרויעריק.

— ברענג, — היים איך איר, — וואַסער און אַ טיכעלע.

זי האָט עס מיר באַלד געבראַכט. איך האָב איינגע-
טונקט אַ ברעג טיכעלע אין וואַסער און צוגעלייגט דער
פאַפקע צום קעפל. דערנאָך האָט עטעלע געלייגט די פאַפקע
אין בעטל שלאָפן. דערווילע האָט זיך עטעלע גענומען צו
שניידערן, האָט גענייט אַ קליידעלע פאַר דער פאַפקע און
מיר האָבן געשמועסט. אין אַ וויילע אַרום נעמט זי מיר
פאַרן אַרבל און ציט מיר, איך זאַל גיין זען, צי די פאַפקע
פילט בעסער. דער פאַפקען איז שוין געווען בעסער; באַלד
אינגאַנצן געזונט. פון פרייד און דאַנקבאַרקייט האָט עטעלע
מיר דערלויבט איר אַ קוש צו טאָן.

— איר זייט אַ גוטער דאַקטאָר.

און אפשר ניט, קינדער? עטל האָט געטאַנצט פון
פרייד מיט דער פאַפקע, האָט זי געטוליעט און געגלעט.
אינמיטן דערינען לייגט זי צו זיך אַוועק די פאַפקע און
קומט צו צו מיר. זי קוקט מיר אַריין גלייך אין די אויגן.
דערנאָך זאָגט זי: עפנט דאָס מויל. פאַלג איך איר.

— ניט גוט, — זאָגט זי.

מאָך איך זיך דערשראַקן.

— וואָס איז? — פרעג איך.

— קראַנק, — ענטפערט זי קורץ.

— וואָס פאַר אַ קראַנקייט?

— איר מאָזלט.

איך צעלאַך זיך.

— איר זייט קראַנק! — דערלאַנגט זי אַ געשרי —
איר טאַרט ניט לאַכן.

מאָך איך זיך אומעטיק. לויפט זי אַוועק און ברענגט
אַ גלאַז וואַסער און אַ האַנטוך.

— וואָס גייסטו טאָן, מיידעלע? — לויפט איר נאָך די
מאַמע אירע.

— ער איז קראַנק, — ווייזט זי אויף מיר, — ער מאַזלט.
די מאַמע האָט זיך צעלאַכט.

— מאַמע! — זאָגט עמל, אַז איינער איז קראַנק, טאָר
מען ניט לאַכן. מען דאַרף וויינען.

נעמט זיך די מאַמע כלומרשט ווישן די אויגן און לאַכט.
דערנאָך שלעפט עמל אַרום אַ בלייפעדער פון מיין קעשענע
און לייגט מיר אין מויל, מעסט די היץ. דערוויילע וויקט
זי אַ ברעג האַנטוך אין וואַסער. און איר הערט, קינדער? —
איך וואַלט מיר געזונטערהייט געמוזט צולייגן אַ נאַסן קאַמ-
פרעס צום קאַפּ (אַז ניט, וואַלט עמעלע אויף מיר ברוגז גע-
וואַרן). ווען גראַד וואַלט זיך ניט דערהערט אַ בלאַז פון אַ
שיין געל טרובעלע לעבן אונז. איר ברודער, מיין חבר, האָט
עס איר, עמעלען, איינגעקויפט. זי איז מיט דעם באַלד
אַוועקגעלאָפן צו אַ חבר'טע. בין איך דערווייל געראַטעוועט
געוואָרן פון מיין קראַנקייט.

א וויגליד

אליע, ליוליע, אליע, ליולע —
שלאף, מיין טייערער, און רו;
וואויל איז דעם וואָס האָט אַ מאַמע
און אַ וויגעלע דערצו.

אלצדינג קען מען נאָך געפינען,
אלצדינג קריגט מען נאָך פאַר געלט;
נאָר אַ מאַמע, זי איז איינע —
מער נישט איינע אויף דער וועלט.

שלאף, מיין טייערער, מיין ליבער,
מאָך די אויגן צו און רו;
גוט איז דעם, וואָס האָט אַ מאַמע
אליע, ליוליע, ליולעליו.

צוויי שוועסטערלאך

א.

י י נ ע ן געווען אַמאָל צוויי שוועסטער-
לאַך, צוויי שיינע, גוטע, לוסטיקע שוועס-
טערלאַך, וואָס האָבן זיך ליב געהאַט
אַזוי ווי דאָס לעבן.

אַז דער טאַמעשי מיט דער מאַמעשי
פלעגן אַוועק פאַרטאַג אין פעלד אַרײַן, זײַנען זײ נאָך אַכטל
געבליבן ליגן אין זײער בעטעלע און געהאַלט און געקושט
זיך, אַרומגעשטיפט און מיטגעזונגען מיט די פײַגעלאַך פאַר
זײער פענסטערל. ביז עס איז געוואָרן אַ זײַגער זיבן. האָבן
זײ זיך גיך אָנגעטאַן און געלאָפן זיך אַרומוואַשן ביים קלאַרן
טײַכעלע, וואָס איז פּרײַלאַך געפּלאָסן לעבן זײער שטיבעלע.
דאַן האָט אײַנע אױפגעקליבן טרוקענע צוײַגעלאַך און די
צוײטע האָט פײַער געמאַכט. און אַז זײ האָבן געהאַט פאַר-
טיק דאָס פּרײַטיק, איז אײַן שוועסטערל גיך געלאָפן אין
פעלד אַרײַן אַוועקגעטראָגן עסן פאַר דעם טאַמעשי מיט דער
מאַמעשי, און די צוײטע האָט זיך גענומען מיט געזאַנג
אױפּרױמען דאָס שטיבעלע. און אַז איר שוועסטערל איז
צוריקגעקומען פון פעלד, האָט שױן דאָס שטיבעלע געשפּיגלט
פון רײַנקײט. האָבן בײַדע שוועסטערלאַך שטאַרק געקוואָלן,
וואָס זײער קלײן שטיבעלע זעט אױס שײַן. האָבן זײ זיך צע-

לאַכט און צעזונגען פאַר פרייד, און די פייגעלאַך שאַרן פענ-
סטערל האָבן מיטגעזונגען, און די גאַלדענע זון האָט ליכטיק
אַריינגעקוקט אין שטיבעלע, צוגעזען, ווי די צוויי געטרייע
שוועסטערלאַך קושן און האַלזן זיך.
אַזוי האָבן די שוועסטערלאַך זיך גאַנצע טעג געפרייט
צוזאַמען, סיי בייטאַג און סיי ביינאַכט.

ב.

איז איינמאַל, אין מיטן זומער, געקומען צופאַרן אין
דאַרף אַרײַן אַ רייכע פרוי מיט אירם אַ קליין זונעלע — אַ
אינגעלע מיט גרויסע בלויע אויגן און שיינע, בלאַנדע לאַ-
קעלאַך. געקומען איז די רייכע פרוי דאַרט אויף זומער-
וואוינונג. האָבן זיי אַפגעדונגען אַ צימער ביי אַ פויער, פונקט
קעגנאיבער דעם שטיבעלע, וואו די צוויי שוועסטערלאַך
האַבן געוואוינט. און אויף צומאַרגנס איז דאָס אינגעלע שוין
היימיש געווען אויפן פרעמדן אַרט : געשפילט זיך אין דרויסן,
אין דער גאַלדענער זון, און געריטן אויף זיין לעדערן פערדל
און געשמיסן עס מיט זיין קנאַקעדיק בייטשעלע, רופנדיק :
וויאַ-וויאַ ! און געלאַכט מיט זיין קלינגענדיק קעלעכל.
זיינען די צוויי שוועסטערלאַך אַרויס פון זייער שטי-
בעלע. זיינען זיי געשטאַנען אויף דער שוועל און געקוקט
אויף דעם שיינעם לוסטיקן אינגעלע אין די ווייסע הייזע-
לאַך און ברױנע באַסאַקלאַך. דאָס ערשטע מאל האָבן זיי איצט
געזען אַ גאַלדן אינגעלע. זיי זיינען אַלץ צוגעוואוינט געווען
צו זען די באַרוויסע, פויערשע קינדער.

ג.

זיינען זיי אראפ פון דער שוועל און שמילערהייט זיך צוגעגאנגען צום אינגעלע. און אז ער האט זיי דערזען, איז ער אנטשוויגן געווארן און האט אויפגעהערט צו שמייסן זיין פערדעלע.

האבן זיך די קינדער א וויילע אָנגעקוקט פארשעמט. — קומט, מיידעלאך. מירן זיך שפילן צוזאמען, — האט דער ערשטער ארויסגערעדט דאס אינגעלע, — נאט אייך דאס בייטשעלע, איר ווילט? אָדער אפשר די פילקע? ... באלד וועט איר זען, ווי הויך איך וואַרף! ...

די שוועסטערלאך איז געפעלן צושפילן זיך טאקע אין פילקע. זיי האבן נאך קיין פילקע קיינמאל נישט געהאלטן אין דער האנט. האבן די דריי שיינע קינדער מיט פארפלאמט-טע בעקעלאך זיך געשפיל צוזאמען, געווארפן איינס צום אנדערן די גרויסע, ווייכע פילקע און געלאכט. ביז די צוויי שוועסטערלאך האבן זיך א כאפ געטאן, אז זיי האבן נאך דאס שטייבעלע נישט אויפגעראַמט און דאס מיטאָג נישט פארטיק.

ד.

האבן די צוויי שוועסטערלאך דאס ערשטע מאל אין זייער לעבן גענומען זיך דינגען: — גיי דו אריין אויפרוימען. מענסט אַמאל אליין אויפ-רוימען די שטוב, — האט געזאגט דאס עלטערע מיידעלע און נישט אַראָפּגעלאָזט די אויגן פונם אינגעלע.

— איך וויל נישט, גיי דו, איך האָב נישט קיין כוח, —
האַט זיך געברוגזט דאָס אינגערע שוועסטערל און נישט אָפּ-
געטרעטן פונם אינגעלע.

— גיי, זאָג איך דיר! — האַט געשריגן דאָס עלטערע
שוועסטערל.

— וויל איך נישט, גיי דו! — איז איר געשפרונגען אין
די אויגן אַריין דאָס אינגערע שוועסטערל.

דאָ האַט איר די עלטערע גענומען רייסן פאַר די האַר
און די אינגערע איר דראָפן איבערן פנים. אָבער דאָס על-
טערע שוועסטערל איז שטאַרקער געווען, איז די אינגערע
אָנטלאָפן אַ פאַרשעמטע מיט אַ געוויין. אָבער זי איז נישט
אָריין אין שטוב, נאָר אַראָפּגעלאָפן צום טייכעלע.

ה.

איז זי געשטאַנען ביים קלאָרן זילבערנעם טייכעלע און
ביטער געוויינט.

דאָ איז צוגעשוואומען צום ברעג אַ גאַלדן פישעלע און
געקוקט אויף איר מיט אייגעלאַך פול רחמנות.

— מיידעלע, מיידעלע! וואָס וויינסטו אַזוי? ווער האַט
דיר שלעכטס געטאָן? — האַט זי דערהערט, ווי דאָס פי-
שעלע רעדט צו איר אַזוי ווי אַ מענטש, — איך בין דאָס פי-
שעלע, וועמען דו פלעגסט צוואוואַרפן ברעקעלאַך כרויט יעדן
מאָג, ווען דו האַסט זיך דאָ געשפילט ביים טייכעלע. זאָג,
ווער האַט דיר שלעכטס געטאָן, וועל איך יענעם באַצאָלן.

— מיין שוועסטערל! — האָט דאָס מיידעלע זיך שטאַרק
 צעוויינט, — זי האָט מיך פאַרמריבן פון דעם אינגעלע און
 אליין שפּילט זי זיך מיט אים...
 — שאַ... איך וועל זיך נוקם זיין דערפאַר אָן איר, —
 האָט גערעדט צו איר דאָס פּישעלע, — דו וועסט זיך שוין
 מיט דעם אינגעלע אליין שפּילן.

.1

און דאָס פּישעלע האָט אַ פּליעסק געמאַן מיטן גאַלדענעם
 וויידעלע און פאַרשוואַנדן מיף אין וואַסער. אַבער דאָ האָט

איר אַנגעכאַפּט אַזאַ שרעק פאַר דער נקמה פונם פישעלע אָן
איר שוועסטער... און זי האָט מורא געקראָגן דערפאַר פאַרן
מאַמעשי מיט דער מאַמעשי.

איז זי אַריינגעלאָפּן דאָס שטיבעלע אויפֿרוימען און באַ-
שלאָסן, אַז זי מוז זען ראַטעווען איר שוועסטערל פונם פי-
שעלעס נקמה... פאַרט איז עס איר שוועסטערל! און זי
האַט זיך ווידער צעווייגט, אַבער איצט שוין פאַר רחמנות
אויף איר שוועסטערל.

ז.

און אַז דאָס עלטערע מיידעלע איז צומאַרגנס אין דער-
פרי געגאַנגען באַדן זיך אין טייכעלע, איז אויפגעשפרונגען
דאָס אינגערע שוועסטערל און איר פאַרשמעלט דעם וועג.
— גיי נישט! דאָס פישעלע וויל דיר שלעכטס טאָן!
זע, גיי נישט! — האָט זי זיך ביי איר געבעטן.

אַבער דאָס עלטערע שוועסטערל האָט זי נישט געוואַלט
פאַלגן און איז זיך דוקא געגאַנגען באַדן.
דאָ איז דאָס דערשראַקענע אינגערע שוועסטערל שטי-
לערהייט איר נאַכגעגאַנגען און באַהאַלטן זיך ביים ברעג,
לעבן דעם אַרט וואו זי האָט זיך געבאַדן.

פלוצלונג איז גיך צו איר צוגעשוואומען דאָס גאַלדענע
פישעלע, אַ שפרונג געטאָן אין דער הייך, איינגעפלאַנטערט
זיך מיט די ציינדלאַך אין אירע לאַנגע, שיינע האַר און גע-
נומען זי ציען אין וואַסער אַריין. אַט נאָך איין מינוט — און

זי וואלט דערטרונקען געווארן! אכער דא איז ניד אויפגע-
שפרונגען מיט א שרעקלאך געשריי דאס אינגערע שוועם-
טערל:

— פישעלע! פישעלע! זיי נישט קיין מערדער! האב
רחמנות, דערטרינק נישט מיין איינציק שוועסטערל! דער
טאמעשי מיט דער מאמעשי וועלן וויינען און איך וועל אויך
וויינען, ווייל איך האב מיין שוועסטערל ליב!
האט דאס גאלדענע פישעלע גלייך אפגעלאזט דער שוועם-
טערם האר.

און די צוויי שוועסטערלאך האבן זיך ארומגעכאפט און
זיך לאנג הייס געקושט און געדריקט זיך צו די הערצלעך
און צוגעשוואוירן זיך, ווייטער זיך צוויי ליב צו האבן, ווי ביז
איצט, און פאר קיין שום זאך אין דער וועלט זיך מער נישט
צעקריגן.

סענדער נאר.

ע האט האט סענדער א סך פעלדער און א גרויסן וואלד; זיינען אבער די בריי-טע פעלדער פארוואקסן געווארן מיט דערנער און מיט ווילדע קרייטאכצער, ווייל מען האט זיי קיינמאל ניט בא-אקערט און קיינמאל ניט פארזיט.

און אלס און טרוקן איז אויך דער וואלד געווארן, ווייל קיינמאל איז דארטן קיין דארער בוים ניט אויסגעהאקט געווארן און קיין וונגער ניט פארפלאנצט געווארן.

האבן זיך פארשעמט און פאר'דאנה'ט געצויגן די פאר-לאזענע פעלדער ביזן אלטן וואלד אריין, און געקרעכצט האט די הארטע ערד: — פויל איז אונזער סענ-דער. און הייזעריק האט געכריפעט דער אלטער וואלד: — א נאר איז אונזער סענדער.

יא, פויל, נאריש און ארים איז גענוען סענדער. אויף זיינע פעלדער איז קיין תבואה ניט געוואקסן, אין זיין שייער האט קיין קארן זיך ניט געדראשן, און אין זיין אויוון האט זיך קיין ברויט ניט געבאקן.

איז סענדער טאקע אלעמאל געווען הונגערדיק. איין שטיקל גליק האט סענדער געהאט, און דאס איז געווען זיין אלטע ציג, וואס האט זיך פון צייט צו צייט

געלאזט מעלקן און מיט דעם ביסל מילך האט זיך סענדער זיין נשמה דערהאלטן. אבער טאקע ווי מען זאגט: נאר די נשמה דערהאלטן, ווייל סענדער איז געווען א גרויסער יונג און האט געדארפט פיל עסן.

עס האבן זיך געבעטן די פעלדער: סענדער, סענדער, ריים אויס די ווילדע וואַרצלען פון אונזער ברוסט און לייג אהין קערנדלאך אריין, וועלן מיר זיי וואַרימען, וועלן מיר זיי זאפט געבן, וועסטו געשמאק ברויט און חלה האבן. —

און עס האט זיך געבעטן דער וואַלד: סענדער, סענ-דער, זיי ניט פויל, האק אויס מיינע דארע ביימער, צעגראַב די ערד ארום די יונגע וואַרצלען, וועסטו זיסע פרוכטן האבן, וועסטו פראַכטפולע בלומען שמעקן.

אבער פארשמאפט זיינען געווען סענדערס אויערן. ניט פארשמאנען האט דער נאַרישער סענדער דאָס געבעט פון פעלד און וואַלד, און מיט פאַרלייגטע הענט איז ער גע-זעסן און געטראַכט, וואו ער קאָן קריגן אלע גוטע זאַכן און דערויף ניט דארפן אַרבעטן.

און סענדער האט געטראַכט און געטראַכט און געפאלן אויף אַ פלאַץ:

אויב, — האט זיך סענדער געטראַכט. — מען מעלקט אַ ציג גיט זי מילך, טאָ פאַרוואָס זאל מען ניט קענען מעלקן די באַקדייזשע און קריגן ברויט? און אויב מען מעלקט אַ באַקדייזשע גיט זי ברויט, טאָ פאַרוואָס זאל מען ניט קענען מעלקן אַ בינשמאָק און קריגן האַניק? און אויב מען מעלקט

א בינשטאק קריגט מען האַניק, טאָ פאַרוואָס זאָל מען ניט
קענען מעלקן אַ קופּערנעם טאָפּ און קריגן שמאַליץ?

סענדערן איז געוואָרן ליכטיק אין די אויגן פון אזא
טייערן פּלאַן, און פאַר פּרייד האָט ער זיך אזש צעטאַנצט.

און טאַקע גלייך האָט זיך סענדער גענומען צו דער
אַרבעט. ער איז אַוועק צו אַ באַנדער און האָט זיך גע-
קויפט אַ שפּאַגל נייע באַקדייוושע, און אַזוי ווי ער האָט ניט
געחאַט קיין געלט, מיט וואָס צו באַצאָלן, האָט סענדער פאַר
דער באַקדייוושע אָפּגעגעבן אַ העלפט פון זיינע פעלדער.
דערנאָך איז ער אַוועק צו אַ סמאָליער, און האָט זיך גע-
קויפט אַ בינשטאָק און האָט אים אַוועקגעגעבן די איבערי-
קע פעלדער, און צום סוף איז ער אַוועק צום קופּערשמיד און
האַט זיך געקויפט אַ קופּערנעם טאָפּ און דערפאַר אַוועקגע-
געבן זיין וואַלד.

אַ פּריילאַכער איז סענדער געקומען אַהיים און צע-
שטעלט זיינע נייע כלים און זיך גענומען צום מעלקן.

אַזוי ווי ער איז געווען הונגעריק, האָט ער פּריער פאַר
אַליץ געוואַלט האָבן ברויט. מיט חשק האָט זיך סענדער
גענומען מעלקן די באַקדייוושע, אָבער ער מעלקט און מעלקט
און קיין ברויט קומט ניט אַרויס.

און אז סענדער האָט געמאַלקן דעם קופּערנעם טאָפּ
און ניט געקראָגן קיין שמאַליץ, האָט ער זיך שוין ערנסט פאַר-
מראַכט. מראַכטנדיק אַזוי, האָט זיך סענדער דערמאַנט,

אז אמאל, ווען די ציג איז נאך געווען זייער יונג, האט זי זיך אויך ניט געמאלקן.

אויב אזוי, ווייס שוין סענדער פארוואס זיינע כלים מעלקן זיך ניט. עס איז בלויז דערפאר, וואס זיי זיינען נאך יונג. ער האט דאך זיי ערשט היינט אליין געקויפט. האט סענדער באשלאסן צו ווארטן, ביז זיינע כלים וועלן עלטער ווערן און דאמאלסט וועט זיך פאר אים אנהייבן א זאט לעבן.

פארלאזן האט דער באנדער זיין באנדארניע, און פאר-לאזן האט דער סטאליער זיין ווארשמאט, און אויך דער קופער-שמיד האט זיין מלאכה געווארפן, און אלע דריי האבן זיך פלייסיק גענומען באארבעטן סענדערס פעלדער און וועלדער.

און איצט ציען זיך פולזאנגיקע פעלדער ביזן פרישן אויפגעלעכטן וואלד אריין. פעלד און וואלד בענטשן און לויבן די פלייסיקע הענט, וואס האבן דערנער און שטייגער פון זיי אראפגעגלעט.

און סענדער ?

סענדער דער פוילער זיצט זיך נאך אלץ און ווארט, ביז זיין באקדייזשע און זיין בינשמאק מיט זיין קופערנעם מאפ וועלן זיך אנהייבן מעלקן.

שייקעלע-פייקעלע

שייקעלע-פייקעלע

שמ'ט אין דער גאס:

א אינגל — א מזיק,

א פייער — א שפאם!

אלץ קאז ער — אלץ וויים ער,

ס'איז גארנישט אים שווער;

דערלאנגט אים נאָר ברעמלאַך

מיט טשוועקעס אַהער :

באַלד מאַכט ער אַ שיפל

און לאַזט זיך העט-העט,

דורך טייכן, דורך ים/ען,

דורך לענדער און שטעט.

און זאַל ער נאָר פּעדערן

האַבן אַ סך —

באַלד מאַכט ער זיך פלינגלען

און פליט ביז'ן דאַך.

שייקעלע-פייקעלע !

ער מאַכט נאָך דאָס זשומען

פון בין און פון פליג ;

ער קרייט ווי אַ הענדל

און שפּרינגט ווי אַ ציג.

ער בילט ווי אַ הינטל,

און וויינט ווי אַ קינד.

ער ברומט און ער וואַיעט

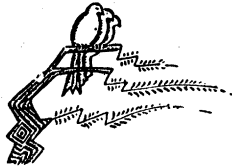
אַזוי ווי דער ווינט.

ער מעקעט און בעקעט

און קלאַפט אין אַ מאַץ

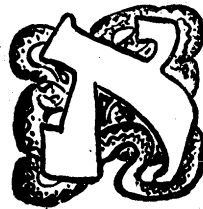
מיאַקעט און יאַמערט

אזוי ווי א קאץ.
ער מאכט נאך ווי פייגעלאך
עסן: פיק-פיק!
ער רייט אויף א בעזים
און גייט אויף א שמריק.
ער גלאצט, ווי א גולן
די אויגן — א שרעק!
דאן ווייזט ער דאס צינגל
און שפרינגט זיך אוועק.

א מעשה מיט דריי ציגעלאך

מאל איז געווען אן אלטע ציג. האָט זי געהאַט דריי ציגעלאַך. האָבן זיי זיך אוועקגעלאָזט איבער דער וועלט גליק צו זוכן.

דאָס ערשמע ציגעלע האָט באַגענוט

א מענטשן מיט אַ בינמל שמרוי און געזאָגט צו אים :

— גומער מענטש, גיב מיר די שמרוי, וועל איך מיר

אויפבויען אַ הייזעלע.

האָט דער מענטש אים אָפגעגעבן די שמרוי, און דאָס

קליינע ציגעלע האָט זיך אויסגעכויט אַ הייזעלע.

ווי נאָר דאָס ציגעלע האָט אויסגעכויט דאָס הייזעלע

קומט דער וואָלף צוגיין, קלאַפט אין טיר און שרייט :

— ציגעלע, ציגעלע, לאָז מיך אַריין !

— ניין, כ׳שווער ביי מיין ציגנבערדל, אַז ניין !

— אויב ניט, וועל איך נעמען בלאָזן, וועל איך דיין גאַנץ

הייזל איבערקערן .

און ער האט גענומען אזוי בלאזן, אז דאס הייזל האט זיך
איבערגעקערט און ער האט אויפגעפרעסן דאס ציגעלע.
דאס צווייטע ציגעלע האט באגעגנט א מענטשן מיט א
בינטל צווייגן.

— גומער מענטש, גיב מיר דאס בינטל צווייגן, וועל איך
מיר אויפבויען א הייזעלע.

האט דער מענטש אים אפגעגעבן דאס בינטל צווייגן
און דאס ציגעלע האט זיך אויסגעבויט א הייזעלע.

ווי נאך דאס ציגעלע האט אויסגעבויט דאס הייזעלע,
קומט דער וואלף ווידער צוגיין און זאגט:

— ציגעלע, ציגעלע, לאז מיך אריין!

— ניין, כ'שווער ביי מיין ציגנבערדל, אז ניין!

— אויב ניט, וועל איך נעמען בלאזן, וועל דיין גאנץ
הייזל איבערקערן.

און ער האט גענומען אזוי בלאזן, אז דאס הייזל האט זיך
איבערגעקערט און ער האט אויפגעפרעסן דאס צווייטע צי-
געלע.

דאס דריטע ציגעלע האט באגעגנט א מענטשן מיט א
וואגן ציגל.

— גומער מענטש, גיב מיר די ציגל, וועל איך מיר אויס-
בויען א הייזעלע.

האט דער מענטש אים אפגעגעבן די ציגל, און דאס צי-
געלע האט זיך אויסגעבויט א שמאקל הויז.

קומט דער וואָלף צוגיין נאַכאַמאָל און זאָגט :
 — ציגעלע, ציגעלע, לאָז מיך אריין!
 — ניין, כ'שווער ביי מיין ציגנבערדל, אז ניין!
 — אויב אזוי וועל איך נעמען בלאָזן, וועל דאָס גאַנצע
 הויז דיינס איבערקערן.
 און ער האָט גענומען בלאָזן און בלאָזן, שנאָרכן און
 פאַרכן, אָבער איבערקערן דאָס הויז האָט ער נישט געקאַנט.
 געזען, אז ער קאָן גאַרנישט מאַכן מיט זיין בלאָזן, האָט
 דער וואָלף געזאָגט צום ציגעלע :
 — קליין ציגעלע, איך ווייס אַ פעלד, וואו ס'וואַקסן אַ
 סך מערן.
 — וואו ? — פּרעגט דאָס ציגעלע.
 — אַט דאָרט, ביים שמיד אויפן פעלד. אויב דו וועסט
 מאַרגן אויפשטיין פרי, וועלן מיר גיין צוזאַמען אַהין און וועלן
 זיך אַנקלייבן מערן אויף מיטאַג.
 — גוט, — זאָגט דאָס ציגעלע, — ווען-זשע זאָל איך
 אויפשטיין ?
 — זעקס אזייגער.
 דאָס ציגעלע אָבער איז אויפגעשטאַנען פריער און איז
 אַוועקגעלאָפן אין פעלד און געבראַכט די מערן.
 זעקס אַ זייגער קומט דער וואָלף.
 — וואָס הערט זיך, ציגעלע, ביסט שוין גרייט ?

— גרייט ? — האט דאס ציגעלע געענטפערט, — איך
בין שוין לאנג געקומען פון פעלד מיט א פולן טאפ מערן.
איז דער וואַלף אַריין אין כעס: וואַרט, איכ'ל דיר באַ-
צאלן! דערנאָך מאַכט ער צום ציגעלע:
— קליין ציגעלע, איך ווײס אַן אַרט, וואו מ'וואַקסט אַ
בוים מיט עפל.

וואו ? — זאָגט דאָס ציגעלע.
— אַט דאָרט, ביים מילנער אין גאַרטן. אויב דו וועסט
האַלטן וואַרט, וועל איך אַריינקומען מאַרגן פּינף אַזיגער נאָך
דיר, וועלן מיר גיין נאָך עפל.
אויף מאַרגן איז דאָס ציגעלע אויפגעשטאַנען פיר אַזוי-
גער און איז אַוועק נאָך די עפל. געוואַלט זיך אומקערן נאָך
איידער דער וואַלף וועט קומען. עס האָט אַבער לאַנג גע-
דויערט ביז עס איז אַרויפגעקראַכן אויפן בוים, און אַז עס
האַט שוין געהאַלטן ביים אַראַפּקריכן, איז אַנגעקומען דער
וואַלף.

— אַזוי ? — האָט דער וואַלף געזאָגט, — דו ביסט גע-
קומען פאַר מיר ? נו, עפעס גומע עפל ?
— יא, — זאָגט דאָס ציגעלע, — נאָדיר איינס!
און עס האָט אַ וויימן שלידער געטאַן אַן עפל. דער
וואַלף האָט זיך געלאָזט לויפן נאָכן עפל און דאָס ציגעלע איז
דערווייל אַראַפּגעשפרונגען פון בוים און איז אַהיימגעלאָפן.

אויף מאַרגן קומט דער וואַלף ווידער אַמאָל צוגיין און
זאָגט :

— קליין ציגעלע, היינט נאַכמיטאָג איז אַ יאָרד אין
שטאַט, ווילסט זיך דורכגיין אַהין ?
— אַ, יאָ, — זאָגט דאָס ציגעלע, — וויפיל צווייגער
וועסטו גיין ?

— דריי צווייגער, — זאָגט דער וואַלף.

דאָס ציגעלע איז ווידער אַרויסגעגאַנגען פון שטוב פריער
מיט אַ שעה, איז צוועק אויפן מאַרק, געקויפט אַ פומער-
פעסל און לויפט אַהיים.

ערשט עס גיט אַ קוק דער וואַלף גייט. איז דאָס ציגעלע
אַריינגעקראַכן אין פעסל און גענומען זיך קייקלען מיטן פעסל
באַרג אַראָפּ אַזוי שנעל, אַז דער וואַלף האָט זיך דערשראַקן
און איז גיט געגאַנגען אין מאַרק אַריין.

קומט ער שפעטער צום ציגעלעס שטיבל און נעמט דער-
ציילן, ווי אַזוי ער האָט זיך דערשראַקן פאַר עפעס אַ גרויסער
און קיילאַכדיקער זאַך, וואָס האָט זיך געקייקלט פון זיך אליין
איבערן וועג.

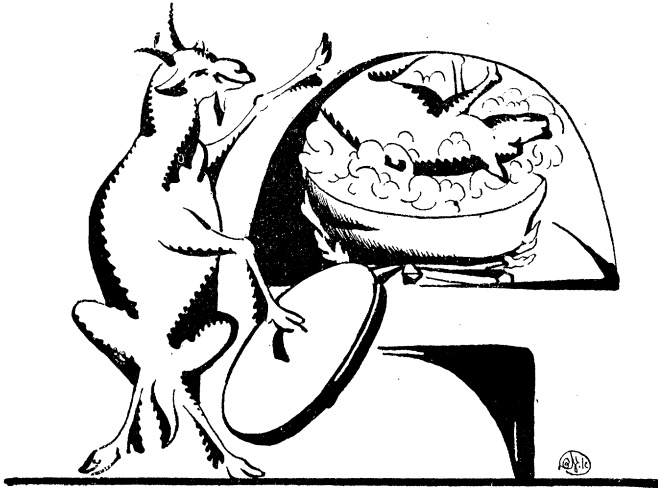
האַט זיך דאָס ציגעלע פונאַנדערגעלאַכט און געזאָגט :
— דאָס בין איך דאָך געלעגן אין פומער-פעסל ! האָ, דיך
גוט איבערגעשראַקן ?

דאָס דערהערט איז דער וואַלף געוואָרן שטאַרק אין כעס

און גענומען קריכן דורכן קוימען אין שטיבל אריין אויפצו-
פרעסן דאָס קליינע ציגעלע.

האַט דאָס ציגעלע זיך געכאַפּט, געמאַכט אַ פּייער און
אונטערגעשטעלט אַ גרויס קעסל וואַסער, און ווי נאָר דער
וואַלף האָט זיך אין קוימען אַראָפּגעלאָזט, האָט דאָס ציגעלע
אַראָפּגעכאַפּט דאָס דעקל, און דער וואַלף איז אַריינגעפאַלן
גלייך אין זודיקן וואַסער.

דאָס ציגעלע האָט שנעל צוגעדעקט דאָס קעסל מיטן
דעקל, דער וואַלף האָט זיך אָפּגעקאַכט, דאָס ציגעלע האָט אַ
פּיינעם מיטאַג געגעסן און אַן דעם וואַלף אין גאַנצן פאַרגעסן.

די באַרוועסע שפענער

א.

י ר ווייסט די מעשה מיט די באַרוועסע שפענער? איך ווייס.

געווען איז אַ מיידעלע. איר מאַמן האָט מען צוגענומען אין סאַלדאַטן; די מאַמע איז אַוועק דינען. איין שטיקל ברויט האָט זי געהאַט. האָט זי געגעסן מיטן ברודערל-צו קליינע שטיקעלאַך. געגעסן, געגעסן. איינמאַל אויפדער-נאַכט, האָבן זיי דאָס לעצטע שטיקעלע אויפגעגעסן.

גייט ארויס דאָס מיידעלע אין דערפרי פאַרן הויף און זעט מיידלאַך באַרוועסע אין אַ שרענגע:

- וואו גייט איר עס, מיידלאַך, אַזוי פרי?
- אין וואַלד אַריין גייען מיר, שפענער קלייבן.
- וואָס וועט איר מאַן מיט די שפענער?
- מירן בייטן אין שמאַט אויף ברויט.
- מאַ נעמט מיך אויך! — זאָגט דאָס מיידעלע.
- קום.

ב.

קומען זיי אין וואַלד און הייבן אָן שפענער קלייבן. ערשט, פון וואַנען פון וואָס קומט אָן דער פריץ מיט די בייזע הינט און רופט זיך אָן:

— ווער האָט אייך געזאָגט, אַז מע מעג דאָ שפּענער
 קלייבן? איר האָט דאָ אָנגעגרייט?
 רופן זיך אָן די הינט, די בייזע:
 — דער וואָלד געהער אונזער גרויסן פּרייז! די שפּענער
 געהערן אונזער גרויסן פּרייז! אייער פּוס זאָל זיך אַהער ניט
 ווייזן! אַז ניט וועלן מיר אייך צעבייסן, אויף שטיקלאַך צע-
 רייסן!
 העלפט ניט. האָבן געמוזט די מיידלאַך אַראָפּלאָזן די
 בינמלאַך פּון די פּלייצעס און דער פּרייז וויל נאָך די שמריק
 ביי זיי צונעמען.
 שטייט דער אַלמער בוים ביי דער זייט — דער עלטסטער

פון אלע ביימער. קאן ער דאס ניט ליידן און רופט זיך אן צום פריץ :

— דו אזוינער און אזוינער, וואס מרייכסטו מיט דייע
בייזע הינט די קינדערלאך פון וואלד ? — דער וואלד איז ניט
דיינער און די שפענער זיינען ניט דייע !
— איך פרעג ביי אייך קיין דעות ניט ! — זאגט דער
פריץ, און גייט אוועק מיט די הינט צו זיך אהיים.

ג.

געווארן צווישן די ביימער א זשום : — וואס הייסט, ער
פרעגט ביי אונז קיין דעות ניט ?
— ווער איז ער עס אזוינער ?
— דער וואלד איז אלט !
— דער וואלד איז גרויס !
— וויפיל זיינען מיר דא ברידער ? — פרעגן די ביימער.
— טויזנט טויזנטער ! — ענטפערט דער וואלד.
— וויפיל יונגע זיינען ביי אונז דא ?
— ווי זאמד אין ערד ! — ענטפערט דער וואלד.
— איז וועלכער איינער אזוינער וועט דאס איבער אונז
געוועלטיקן ?
האט גערוישט דער וואלד א גאנצע נאכט און א כרום
געטאן אינדערפרי :
— ווער וועט גיין מיטן פריץ זיך אפרעכענען ?
— מיר וועלן גיין ! — שמייען אויף די שפענער.

ד.

איז נאך בלוי געווען אין גאס, האָבן די שפענער אין פאָס-
מאַלעס זיך אָנגעמאַן און אַוועק צום פּרייַן.

דער פּרייַן איז געזעסן און מורא געהאַט; האָט ער זיך
אַרומגעצוימט מיט זיבן פּלוימן און אַרײַנגעבויט מיט זיבן
ווענט. האָבן גענומען די שפענער — די פּלוימן אונטערגע-
צונדן, די ווענט פאַרברענט און דעם פּרייַן אַרויסגעפירט און
אים גענומען צום פּליאַסקען.

האַט גענומען דער פּרייַן זיך בעטן:

— לאָזט מיך אָפּ, טײַערע! איך וויל נאָך לעבן, וואָס איר
וועט הייסן, וועל איך מאַן.

— מיר הייסן, — האָבן אויסגערופן די שפענער, — שוין
זאַלסטו ווערן אויס פּרייַן!

— מאַ וואָס וועל איך ווערן? — בעט זיך דער פּרייַן.

— אַ לעקיש וועסטו ווערן!

אַוועק דער פּרייַן אַ לעקיש אויף אַלע יאָרן. און דער וואַלד
איז פּראַנק און פּרייַ. ווער ס'וויל גײט אַהין.

זומער גײען מיר מיטן מיידעלע און מיט אַלע קינדער
אַהין זיך שפּילן.

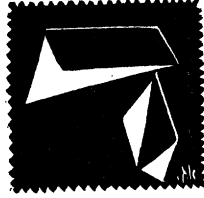
דער האן און די פערל

גראבלט זיך א האן,
און טאפט אן
אין שטויב א קערנדל א הארטס.
א שאר, א פיק
און א ווארף צוריק
מיט הארץ.
מיטן קאפ א דריי
און מיטן טראפ א קריי, —
אומזיסט
צעשארט אזוי פיל מיסט.
געמיינט — א קערן
צו דערנערן,
א האבער, צי א גערשט;
ערשט —
נא דיר גאר א פערל!

פראגן

ער קליינער יאָסל, אַ רייך קינד, האָט געהאַט אַ חבר בערל, אַ סטאַליערס אַ אינגל.

איינמאָל האָט בערל געבראַכט זיין חבר יאָסל צו זיך אַהיים. האָט יאָסל געזען, אַז די גרויסע צימערן זענען ליידיק. האָט ער געפרעגט זיין חבר: „בערל, וואו איז אייער מעבל?“

האַט אים בערל געענטפערט: „מיר האָבן ניט קיין מעבל.“

יאָסל האָט זיך אַרומגעקוקט און ווידער געפרעגט: „וואו איז דאָס בעט אין וועלכן דו שלאָפסט?“

האַט אים בערל געענטפערט: „מיר האָבן ניט קיין בעטן. מיר שלאָפן אַלע אויף דער ערד.“

האַט יאָסל אַראָפגעלאָזן די אויגן צו דען ערד און האָט זיך פאַרוואונדערט.

— פאַר וואָס איז אין דעם צימער ניטאָ קיין בריק?

— אין די אַנדערע צימערן פון אונזער הויז איז אויך

ניטאָ קיין בריק.

— און וואו איז די שאַפּע, וואו דו האַלסט דיינע בי-

כער?

— איך האַלט מיינע ביכער אין אַ זעקל. קיין ביכער-

שאַפּע האָבן מיר ניט.

אז יאָסל איז אהיימגעקומען, האָט ער געטראָפֿן זייער
דינסט אין הויף, ווי זי שטייט און וואַשט וועש. זי
האָט זיך יאָסל צו איר געווענדט: „זאָג מיר נאָר, שרה,
ווער מאַכט מעבל?“
האָט אים שרה געענטפערט: „דער סטאָליער מאַכט
מעבל“.

— פאַר וואָס זשע איז אונזער הויז פול מיט מעבל, און
ביי דעם סטאָליער אין הויז איז גאָר נישטאָ?
— וואָס דאַרפסטו פרעגן וועגן דעם סטאָליער? —
האָט די דינסט געענטפערט, — פרעג וועגן מיר. איך וואַש
און מאַך גרייט פאַר אייך אַלעמען ריינע קליידער און איך
אליין גיי אָנגעטאָן אין שמוציקע שמאַמעס.

איז דאָס אינגל אַוועק פון איר און באַגענט אין הויף
די גענו, ווי זיי גייען אַרום און גאַנערן: גאַ-גאַ-גאַ!
האָט ער זיך געווענדט צו די גענו און געזאָגט: „וויי-
סענקע גענו, פלאַפלענדיקע גענו! איך האָב אייך צו פרעגן
צוויי פראַגן: פאַר וואָס איז נישטאָ קיין מעבל ביי דעם
סטאָליער? און פאַר וואָס גייט די דינסט, וואָס וואַשט
פאַר אונז וועש, אליין אָנגעטאָן אין צעריסענע שמאַמעס?“
האַבן די גענו אויפגעהויבן זייערע שנאָבלען צום הימל
און אזוי געזאָגט: „גאַ-גאַ-גאַ! וואָס דאַרפסטו פרעגן וועגן
סטאָליער און וועגן דער דינסט, פרעג וועגן אונז. פאַרוואָס
שלאָפסטו ביינאַכט אויף קישנס פול מיט ווייכע פעדערן
און מיר ליגן אויף דער הוילער ערד?“

איז ער אַוועק פון די גענו און געטראָפן די קו, ווי זי
שטייט און מרוקעט: מרן-מרן!

האַט ער זיך צו איר געווענדט: „מרוקערן, מרוקערן!
איך האָב דיך צו פרעגן דריי פראַגן, אפשר קענסטו מיר אויף
זיי ענטפערן:

— פאַר וואָס מאַכט דער סטאַליער מעבל און זיין זון
שלאָפט אויף דער פייכטער ערד?

— פאַר וואָס וואַשט שרה די דינסט וועש, און אליין
גייט זי אָנגעטאָן אין שמאַמעס?

— און פאַר וואָס גיבן די גענו פעדערן פאַר דער גאַנ-
צער וועלט, און אליין שלאָפן זיי אויף דער ערד?

האַט די קו אָנגעשמעלט אויף אים אירע אויגן און
געזאָגט: „וואָס דאַרפסטו פרעגן וועגן דעם סטאַליער, וועגן
דער דינסט און וועגן די פלאַפלענדיקע גענו. פרעג בעסער
אויף מיר. איך גיב אייך אַלעמען מילך און מיין קעלב,ל,
מיין קינד, וואָס פון זייגעטוועגן מאַך איך די מילך פון דעם
מאַרד פון מיינע ביינער, שטייט אַ גאַנצן טאַג פאַרשלאָסן
אין אַ פינסטערער שטאַל. איך מרוקע צו אים און ער מעקעט
צו מיר, און ביז איך וועל אייך ניט געבן אַ פול שעפל מילך
וועט מען מיר ניט געבן מיין קינד עם אַנצווויגן.“

איז דאָס אינגל אַוועק פון איר און האָט באַגעגנט אַן
איזל, אויף וועלכן מען האָט אָנגעלאָרן די פעל פון אַ טויטער
בהמה. און דאָס איזל שטייט און רעוועט.

— היי, דו שרייער, — האָט זיך צו אים דאָס אינגל
געווענדט, — פיר פראַגן האָב איך דיך צו פרעגן, אפשר

קענסטו מיר געבען אן ענטפער אויף זיי :

— פאר וואָס האָט דער סטאַליער, וואָס מאַכט פאַר
 אַלעמען מעבל, קיין בעט נישט אין הויז?

— פאַר וואָס באַקליידט אונז אַלע שרת, די דינסט,
 און אַליין גייט זי אַנגעמאַן אין שמאַטעס?

— פאַר וואָס ליג איך אויף ווייכע קישענס פול מיט
 פעדערן און די גענוז ליגן אויף דער הוילער ערד?

— און פאַר וואָס שפייזט די קו אונז אַלע מיט איר
 מילך און איר אייגן קעבל איז הונגעריק?"

האַט דאָס אייזל אויפגעשמעלט זיינע אויערן און גע-
 זאָגט: „לאַז מיך צורו! איך בין איצט אין טרויער. מיין
 פרוי, די אייזלמע, האָט זיך פאַרקילט און געשמאַרבן און
 איך דאַרף אַוועקטראַגן איר פעל צום גאַרבער, ער זאָל פון
 איר מאַכן לעדער, און דער שוסטער וועט פון די לעדער
 מאַכן שייך פאַר אייך. און דער וועג איז שלעכט, און איך
 גיי באַרוועס, מאַ ווי קען איך דיר ענטפערן אויף דיינע אַלע
 פראַגן?"

האַט דאָס אינגל אַפגעלאָזן דאָס אייזל, איז אַוועק און
 באַגעגנט אַ שעפס. האָט ער געזאָגט צו דער שעפס:
 „שעפסל, שעפסל! איך וויל דיך פּרעגן פינף פראַגן. אויב
 דו וועסט מיר אויף זיי נישט ענטפערן, וועל איך אַלעמען
 זאָגן אַז דו ביזט אַ נאַר!

— פאַר וואָס האָט דער סטאַליער נישט קיין מעבל?

— פאַר וואָס גייט שרת די וועשערן אַנגעמאַן אין
 שמוציקע קליידער?

— פאר וואס ליגן די גענו, וואס גיבן פעדערן אויף
קישנס, אליין אויף דער הוילער ערד?

— פאר וואס איז דאס קעבל איינגעשפארט אין שטאל
און מיר טרינקען זיין מאמעס מילך?

— פאר וואס גייען די אייזלען בארוועס און פארקילן
זיך און שטארבן, און פון זייער פעל מאכט מען פאר אונז
שטיוול און שיד?"

האט אים די שעפס אזוי געענטפערט:

— איך בעט דיר, לאז מיך אפ! מיר איז זייער קאלט!
צי דען זעסטו ניט, אז איך בין אן אפגעשוירענער? מען
האט ביי מיר אראפגענומען מיין וואל צו מאכען דיר אן
אנצוג, און איך שטיי נאקעט און צימער פון קעלט; קומסטו
מיך נאך אויפרעגן מיט דייע פראגן.

דאס אינגל איז אזועק פון דער שעפס צו זיין מאמען,
און צו איר געזאגט:

— מאמע, איך וועל דיר פרעגן זעקס פראגן און דו
וועסט מיר געוויס ענטפערן אויף זיי. א מאמע איז דאך די
קלינסטע זאך אין דער וועלט.

— פרעג, מיין קינד, — האט די מאמע געענטפערט.
האט ער געפרעגט:

— ווער מאכט מעבל?

— דער סמאליער.

— פארוואס זשע האט דער סמאליער ניט קיין מעבל
ביי זיך אין הויז?

— נו, דאָס איז איין פראַגע. און וואָס נאָך ווילסטו
פרעגן?

— ווער וואָשט פאַר אונז וועש?

— שרה, די דינסט.

— טאָ פאַרוואָס גייט זי אין צעריסענע, שמוציקע
קליידער?

— פאַרוואָס ליגן מיר אויף ווייסע קישנס און די גענו
ליגן אויף דער ערד?

פאַר וואָס טרינקען מיר דער קוס מילך און איר קעכל
שטייט אַ גאַנצן טאָג איינגעשפאַרט אין שטאַל?

— פאַרוואָס גייען די אייזלען באַרוועס און פאַרקילן
זיך, און פון זייער פעל מאַכט מען פאַר אונז שוין?

— און פאַרוואָס גייט דער שעפּס ארום נאַקעט און
פון זיין וואָל האָט מען מיר געמאַכט אַן אַנצוג?

די מוטער האָט אויסגעהערט די פראַגן, האָט אָפּגע-
זיפצט און געשוויגן.

האַט דאָס אינגל געזען, אַז די מאַמע וועט אים זיינע
פראַגן ניט פאַרענטפערן, האָט ער אויך אָפּגעזיפצט און
פון איר אַוועקגעגאַנגען. נאַכדעם האָט ער אַרויסגענומען
זיין ביכעלע פון קעשענע און האָט דאָרט פאַרשריבן זיינע
פראַגן.

„אַז איך וועל אויסוואַקסן וועל איך מיר אַליין געפינען
די ענטפערס אויף די פראַגן!“

דערמיט האָט זיך דאָס אינגל געטרייסט און זיך די
זאָך גוט אין זינען אריינגענומען.

אז איך וועל פארן

איידער מיר זיינען געפארען
איבער ימען אויף א שיף,
האבן מיר געוואוינט אין שטעטל,
וואו עס איז די בלאַטע טיף.

פלעגט דער זיידע דארפן פארן,
איבער דערפער זייער ווייט —
פלעגט זיין ווייסן פערדל שפאנען,
און געלאפן איז די צייט.

אז דער טאטע דארף איצט פארן,
שפאנט ער איין א זייל מיט הויך;
און אז איך וועל דארפן פארן —
וועל איך פליען אין דער הייד ...

אנדערס ניי היטעלע

א.

מאל איז געווען א קליין אינגעלע, און דערס האט מען אים גערופן. האט ער גע- האט א ניי היטעלע. ביי קיינעם איז ניט געווען אזא היטעלע, וואס זאל זיין שער- נער. דאס היטעלע האט דאך אויסגעאר- בעט זיין מאמע מיט אירע אייגענע

הענט, און ווער קאן עס מאכן בעסער פאר דער מאמען ?

געווען איז דאס היטעלע אינגאנצן א רויטס, נאר דאס דעניקל איז געווען א גרינס : ניט קיין רויטע וואל מער געהאט. און דאס קוטאסל איז געווען א בלויס.

די ברידערלאך און שוועסטערלאך זיינען נאכגעלאפן און דערסן און אונגעקוואלן פון זיין היטעלע. אנדערסן האט דאס אבער גארניט גערירט. ער האט אריינגעלייגט די הענט אין די קעשענעס און איז זיך אוועק אויפן שפאציר, און פון גאנצן הארצן באדויערט יעדערן, וואס האט ניט פארמאגט אזא היטעלע.

ב.

דער ערשטער, וועמען ער האָט באַגעגנט, איז געווען אַן אַרבעטער. דער אַרבעטער האָט זיך אַזוי נידעריק פאַר-
נויגט פאַר אַנדערסן, אַז ער האָט זיך שיר האַלז און נאַקן ניט
געבראַכן. נאָר אַנדערס איז שנעל דורכגעלאָפן פאַרביי אים.
אַביסל ווייטער האָט ער אַנגעיאָגט דעם שוסטערס זון, לאַכסן.
לאַכס איז שוין געווען אַ היפּשער יונג און האָט שוין גע-
טראָגן הויכע שטיוול און געהאַלטן אַ טאַשנמעסערל אין כאַ-
לעווע. ער האָט פשוט ניט געקענט אַראַפּנעמען קיין אויג פון
הימעלע.

— הער נאָר, לאַמיר זיך ביימין! — האָט ער געזאָגט. —
איך וועל דיר געבן מיין טאַשנמעסערל און דו גיב מיר דיין
הימעלע.

ביי לאַכסן איז געווען אַ זעלטן מעסערל. אַנדערס האָט
געוואוסט, אַז ווער עס האָט אַ טאַשנמעסערל, הייסט שוין
כמעט אַ גרויסער. דאָך קומט עס ניט צום הימעלע, וואָס די
מאַמע האָט אויסגעאַרבעט.

— ניין, איך וויל ניט. — האָט אַנדערס געענטפערט,
האַט אַ נייג געטאָן מיטן קאַפּ, זיך אַפּגעזעגנט און איז זיך
אוועקגעגאַנגען ווייטער.

ג.

באַלד נאָך דעם האָט אַנדערס באַגעגנט אַ שוואַכע אַל-
טע פרוי, און זי האָט נידעריק זיך אַ בויג געטאָן, אַז איר

קלייד האָט זיך אָנגעבלאָזן, ווי אַ פענכער. זי האָט געזאָגט
אַנדערסן, אַז דאָס היטעלע פאַסט אים אזוי, כאָטש נעם גיי
צום קייסער אויפן באַל.

— און פאַרוואָס טאַקע ניט? — האָט אַנדערס אַ טראַכט
געטאָן, — אויב איך בין יאָ אזוי שיין, פאַרוואָס זאָל איך
טאַקע ניט צוגיין צום קייסער?

און ער איז אַוועק צום קייסערס פאַלאַץ. פאַרן פאַלאַץ
זיינען געשטאַנען צוויי גרענאַדירן אין בלאַנקענדיקע קאַס-
קעס און מיט ביקסן אין די הענט. אַז אַנדערס איז צו זיי צו-
געקומען, האָבן זיי אויסגעצויגן די ביקסן און אָנגעשטעלט
אויף אים.

— האַלט! ווער גייט? — האָט איין גרענאַדיר אַ גע-
שריי געטאָן.

— דאָס בין איך, — האָט אַנדערס געענטפערט, — איך
גיי צום קייסער אויפן באַל.

— מע טאָר ניט, — האָט דער צווייטער גרענאַדיר אַ
זאָג געטאָן און געמאַכט אַ שריט אַפריער, — אַהער לאָזט
מען אַריין נאָר מענטשן אין מונדירן.

גראַד אין דער מינוט איז די פרינצעסין אַרומגעשפרונגען
איבערן הויף, אָנגעטאָן אין אַ ווייס זיידן קליידל מיט אַ
בלויער באַנד. דערזען אַנדערסן לעבן די גרענאַדירן איז זי
צו צו זיי.

— אַך, — האָט זי געזאָגט, — ער טראַגט אויפן קאַפּ
אַזאַ שיין היטעלע, און דאָס איז אַלצאיינס, ווי אַ מונדיר.

ד.

און זי האָט גענומען אַנדערסן פאַר דער האַנט און זיך געלאָזט גיין מיט אים איבער די כרייטע מאַרמאַר-טרעפּ. לענג אויס זיינען געשמאַנען דאַמען און קאַוואַלערן אויסגעפּוצט אין זייד און סאַמעט, און האָבן זיך נידעריק געבוקט פאַר זיי. זיי האָבן געזען דאָס הימעלע אויף אַנדערסן, און האָבן גע-רעכנט, עס דאַרף געוויס זיין אַ פּרינץ.

אין סאַמע עק פּונם גרויסן זאַל איז געשמאַנען אַ מיט אַ סך גאַלדענע בעכערס און אויף גרויסע זילבערנע טאַצן זיינען געלעגן גאַנצע בערג לעקאַך און מאַרט. די פּרינצעסין האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ שטול אונטער אַ בלויער הופּה, און האָט אויך אַנדערסן געבעטן זיך זעצן אויף דער צווייטער גאַלדענער שטול.

— איידער דו וועסט זיך אַבער נעמען צום עסן, מוזטו אויסטאָן דאָס הימעלע, — האָט די פּרינצעסין געזאָגט, און עס געוואַלט ביי אים אַראָפּנעמען פּון קאַפּ.

— אַ, איך ווייס, ווי אַזוי מען דאַרף זיצן ביים מיטש, — האָט אַנדערס געענטפּערט און שטאַרק צוגעהאַלטן דאָס הי-מעלע מיט ביידע הענטלאַך, ווייל ווער וואַלט אים געקאַנט פאַרזיכערן, אַז ער וועט עס באַקומען צוריק אויב ער וועט עס אַוועקגעבן?

— הער נאָר, — האָט די פּרינצעסין געזאָגט, — גיסטו מיר דיין הימעלע, גיב איך דיר אַ קוש. די פּרינצעסין איז געווען זייער אַ שיין מיידעלע, אירם

א קוש איז געווען א פארגעניגן. אנדערס אבער וואלט פאר
קיין שום זאך אין דער וועלט נישט אפגעגעבן דאס הימעלע,
וואס די מאמע האט אים געמאכט. ער האט א שאקל געמאן
מיטן קאפ.

— נו, טא ווארט, — האט די פרינצעסין געזאגט, און
האט אים אנגעשמאפט פולע קעשענעס מיט שמרודל, האט
אים אנגעטאן אויפן האלו איר שווערע גאלדענע קייט, דער-
נאך האט זי זיך איינגעבויגן און אים א קוש געמאן. ער אבער
האט זיך נאך טיפער אריינגעזעצט אין שטול און נישט אראפ-
גענומען זיינע הענטלאך פון הימעלע.

ה.

אין דעם האט זיך די טיר ברייט געעפנט, און דער קיי-
סער איז אריינגעקומען מיט זיין סוויטע, אלע אין בלאנקענ-
דיקע מונדירן און אין קאסקעס מיט פעדערן. דער קייסער
אללין איז געווען אנגעטאן אין א פורפור-מאנטל, וואס איז
געווען באדעקט מיט הערמעלין, און האט זיך אים נאכגע-
שלעפט מיט א שליף איבער דעם דיל. אויפן קאפ האט דער
קיסר געטראגן א גרויסע, גאלדענע קרוין.

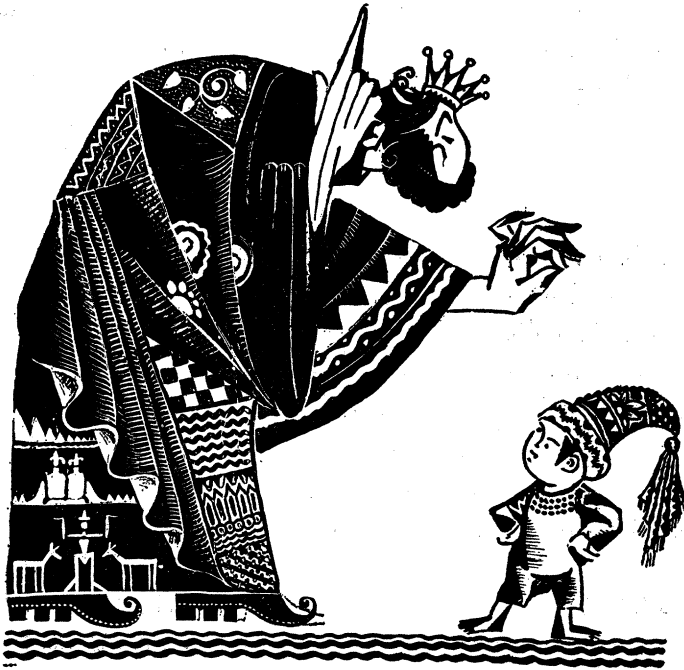
דערזען אנדערסן אויף דער גאלדענער שטול, האט דער
קייסער א שמייכל געמאן.

— יא, דו האסט זייער א שיין הימעלע, — האט ער גע-
זאגט אנדערסן.

— יא, — האט אנדערס געענטפערט, — די מאמע האט

עס מיר אויסגעארבעט פון דער בעסטער וואַל, און יעדערער
האַט השק דאָס אויסנאַרן ביי מיר.

— נו, אַבער מיט מיר וועסטו געוויס זיך בייטן, — האַט
דער קייסער געזאָגט און אַראַפגענומען פון קאַפּ זיין גרויסע
שווערע קרוין. אַנדערס האַט דערויף גאַרניט געענטפערט, ער
איז אליין געזעסן און צוגעהאַלטן מיט ביידע הענטלאַך זיין

היטעלע, וואָס יעדערער האָט חשק געהאַט ביי אים עס אויס-
נאַרן. נאָר אַז דער קיניג מיט דער גילדערנער קרוין אין די
הענט איז צוגעגאַנגען צו אים נענטער, איז אויף אַנדערסן
אַנגעפאַלן אַזאָ שרעק, וואָס ער האָט נאָך קיינמאַל אַזאָ ניט
געפילט. דער קיניג קען דאָך טאָן אַלין, וואָס ער וויל!

מיט איין שפרונג איז אַנדערס אַראָפּ פון שמוּל, ער האָט
זיך אַ לאַז געטאָן פייל אויסן בויגן דורך דעם זאַל, איבער די
טרעפּ, איבערן הויף. ער איז געלאָפּן אַזוי שנעל, אַז דער
פרינצעסינס קייטעלע האָט זיך אַראָפּגעגליטשט פון זיין האַלז
און אַלע שטיקער שטרודל זיינען אַרויסגעפאַלן פון זיין קע-
שענע, נאָר זיין היטעלע איז ביי אים געבליבן גאַנץ. די גאַנצע
צייט, וואָס ער איז געלאָפּן אַהיים, האָט ער עס צוגעהאַלטן
מיט ביידע הענט.

1.

געקומען אַהיים, איז ער אַרויף גלייך צו דער מאַמען
אויף די קני און דערציילט האָט ער איר אַלין, וואָס מיט אים
האַט פאַסירט, און ווי מען איז צוגעשטאַנען צו אים, ער זאַל
אַפגעבן זיין היטעלע. די ברידער און שוועסטער זיינען גע-
שטאַנען אַרום מיט אַפענע מיילער און געהערט, וואָס אַני-
דערס האָט דערציילט.

נאָר אַז דער עלטערער ברודער האָט דערהערט ווי ער
האַט ניט געוואָלט אַפגעבן דאָס היטעלע אַפילו דעם קיניג
פאַר דער גאַלדענער קרוין, האָט ער געזאָגט, אַז אַנדערס

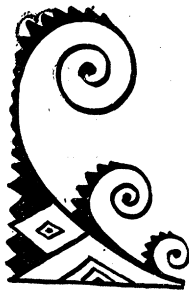
איז א נאר : וויפיל גוטע זאכן וואלט מען געקאנט באקומען
פאר דער קרוין ; אנדערס וואלט דעמאלט געקענט האבן נאך
א שענער הימעלע, ווי דאס ערשמע.

אנדערס איז רויט געווארן, ווי א צוויק. דאס איז אים
גאר אויף די געדאנקען ניט ארויפגעקומען. ער האט זיך
אריינגעגראבן מיטן קעפל אין דער מאמעס אקסל און זי א
פרעג געטאן :

— מאמע, איך בין א נאר ?

די מאמע האט אים שטארק צוגעדריקט צו זיך.

— ניין, מיין קליין זונעלע, — האט זי געזאגט, — ווען
אפילו זאלסט זיין אנגעטאן אין גאלד און זילבער פון קאפ ביז
די פיס, וואלסטו אויך דעמאלט ניט אויסגעזען אזוי שיין, ווי
איצט אין דיין קליין רויט הימעלע !

די מעשה מימן גאלדענעם אינגעלע

רגעץ צווישן טייכן, ביי א טייך,
האָבן געוואוינט אַ מאַמע מיט אַ מאַ-
מען און זיי האָבן געהאַט אַן איינציק
קינד — אַ קליין אינגל.

אזו איינמאָל דאָס אינגעלע צוגע-
גאַנגען צום ברעג טייך און דערזען ווי
אינס וואַסער שפּאַצירט זיך אַרום אַ גאַלדן אינגעלע. האָט
דאָס קינד אויפגעפאַטשט מיט די הענטלאַך און איז אַריינגע-
שפּרונגען אין טייך נאָך דעם גאַלדענעם אינגעלע.

האַבן אַבער גוטע מענטשן דערזען, ווי דאָס אינגעלע
איז אין וואַסער אַריינגעפאַלן, זיינען זיי געקומען צולויפן
און האָבן דאָס קינד אַרויסגעראַטעוועט און עס געבראַכט
צוריק צו זיין מאַמן און צו זיין מאַמען. איז דאָס אינגעלע
עטליכע טעג געלעגן קראַנק אין בעט, אַבער דערנאָך, אז
עס איז צוריק געזונט געוואָרן, האָט דאָס אים גענומען ציען
צוריק צום טייך.

— איך וויל צום גאַלדענעם אינגעלע, — האָט עס גע-
האַלטן אין איין שרייען.

אז מאַמע-מאַמע האָבן אַ קוק געטאָן, אז ס'איז שלעכט,
האַבן זיי זיך דערשראַקן; האָבן זיי פאַרלאָזט דאָס אַרמ מיט

די טייכן און זיך באעזצט אין א שטאָט אָן טייכן ; אַבער
אַזוי ווי דאָס קינד איז געוואַקסן, אַזוי איז אינאיינעם מיטן
קינד אויך געוואַקסן זיין בענקעניש נאָכ'ן גאַלדענעם אינגעלע.
אויגן האָט דאָס קינד געהאַט שוואַרצע, ביסטרע, זיינען
זיי נאָך שוואַרצער און ביסטרער געוואָרן. און אז ער איז על-
טער געוואָרן האָט ער פאַרלאָזן טאַטע-מאַמע און איז אַוועק
אין דער וועלט אַריין זוכן דאָס גאַלדענע אינגעלע.

האַט ער לאַנג געוואַנדערט פון שטאָט צו שטאָט, פון
לאַנד צו לאַנד, פון טייך צו טייך, געקוקט און געזוכט מיט
זיינע אויגן, געזוכט און געקוקט און האָט אַלץ ניט געקאָנט
געפינען דאָס גאַלדענע אינגעלע.

און איינמאַל, גייענדיק אַזוי און זוכנדיק, האָט דער יונג-
גערמאַן מיט די ביסטרע, זוכנדיקע אויגן באַגעגנט אַ קלוגן
אַלטן. רופט ער זיך צו אים אָן :

— קלוגער אַלטער ! — אַמאָל ווען איך בין נאָך געווען
אַ קינד, בין איך צוגעגאַנגען צום ברעג טייך, די זון האָט זיך
נאָר וואָס געהאַט אויפגעהויבן איבער'ן וואַסער און איך
האַב דערזען ווי אינם וואַסער גייט אַרום אַ גאַלדן אינג-
געלע.

איך האָב מיך געלאָזט צו אים. אַבער מענטשן האָבן
מיך געכאַפט אויפ'ן מיטן און פון וואַסער אַרויסגעשלעפט
און פון דעמאָלט אָן זיך איך און זיך און קאָן ניט געפינען
דאָס גאַלדענע אינגעלע. קלוגער אַלטער ! קאַנסטו מיר זאָגן,
וואו איך קאָן ווידער זען דאָס גאַלדענע אינגעלע ?

דער קלוגער אלטער האָט אויפגעהויבן זיינע לאַנגע גרויע
ברעמען, האָט כאַטראַכט דעם מאַדנעם מענטשן מיט די
ביסטרע אויגן און געזאָגט:

— קינד מיינס! וואָס האַסטו זיך איינגערעדט? דו ביסט
דאָך שוין אַ דערוואַקסענער מענטש, ווייסטו דען ניט, אַז
דאָס זיינען בלויז אויסגעטראַכטע זאַכן?

ער אַבער האָט אים געענטפערט און געזאָגט:

— קלוגער אלטער! דו הערסט דאָך, אַז דאָס איז ניט
אויסגעטראַכט, דו הערסט דאָך, אַז איך האָב דאָס אַ ל י י ן
ג ע ז ע ן. איך שווער דיר!

האָט דער אלטער פון דאָס ניי אויפגעהויבן זיינע גרויע
ברעמען און זיך לאַנג און גוט איינגעקוקט אין דעם יונגמאַן
און געזאָגט:

— וואויל, מיין קינד! איך האָב פאַר דיר אַ גוטע עצה.
דו ביזט נאָך יונג און שטאַרק און די וועלט איז ברייט און
גרויס. לאַז זיך אַריין אין איר, ווער רייך, זאַמל אַן אַ סך גאַלד
און זילבער, דימענטן און טייערע שמיינער, נאַכדעם וועסטו
נעמען דעם בעסטן גאַלד-גיסער, וועט ער דיר פון דיינע
אוצרות מאַכן אַ גאַלדן אינגעלע.

איז ער אַוועק און האָט געפאַלגט דעם קלוגן אַלמן. ער
האָט זיך אַריינגעוואַרפן אין דער ברייטער גרויסער וועלט,
זיך גענומען פלייסיק טאַן, האַנדלען, וואַנדלען.

און אַזוי זיינען אַוועק יאָרן און יאָרן נאָך יאָרן, ביז ער

האַט אָנגעזאַמלט גרויסע אוצרות. ביז ער איז גרויס און רייך
און שמאַרק געוואָרן.

האַט ער דענסטמאַל זיך געלאָזט אַראַפּברענגען דעם
בעסטן גאַלדשמיד אין דער וועלט און יענער האָט פאַר אים
געמאַכט אַ וואונדערלאַך בילד פון מייערע בלויע שטיינער.

לאַנג האָט געדויערט ביז דאָס אינגעלע איז פאַרטיק
געוואָרן. און ווען עס איז פאַרטיק געוואָרן האָט מען עס
אַריינגעבראַכט אין אַ מייערן זאַל. נאַכדעם האָט מען דעם
רייכן מענטשן איבערגעגעבן דעם שליסל און אָנגעזאָגט, אַז
דאָס גאַלדענע אינגעלע וואַרט שוין אויף אים אין יענעם זאַל.
ווען ער האָט דעם שליסל אין שליסל-לאַך אַריינגע-
שמעקט, האָט אים אין האַרץ געקלאַפּט, ווי מיט שווערע האַ-
מערס.

נאָך אַזויפיל יאָרן פון שווערן בענקען, מי און פּיין!
טרערן האָבן אים זיינע אויגן פאַרגלאַנצט. די הענט האָבן
אים געציטערט און דער שליסל האָט קוים אין שלאָס גע-
קענט אַריינטרעפן.

אַמ-אַט און ער וועט זען דאָס גאַלדענע אינגעלע!

אַבער, ווי נאָר ער האָט די טיר געעפּנט, ווי נאָר ער
האַט די שוועל אַריבערגעשפּרייזט, ווי נאָר זיינע ביסטערע
אויגן האָבן אויפן בילד אַ בליק געגעבן, איז ער ווי פאַרשטיי-
נערט געוואָרן, זיין האַרץ האָט זיך פאַר שרעק אין זיין ברוסט
אַפּגעשמעלט.

איז דאס דען דאס גאלדענע אינגעלע ? אט דאס, האט
ער אזוי לאנג געזוכט ? דאס איז דאך א פרעמדס, א נאכ-
געמאכטע זאך.

א לאנגע צייט איז ער אזוי געשטאנען א פארשטיינער-
טער און מיט ווילד צעשראקענע בליקן געשמאכן דאס נאכ-
געמאכטע אינגעלע, וואס האט צו אים פון גרויסן בילד גע-
קומט.

נאכדעם האט ער בימער א שמייכל געטאן און אזוי
שמייכלענדיק איז ער צוגעגאנגען צום נאכגעמאכטן גאל-
דענעם אינגעלע, האט אויפגעהויבן זיין האנט און אראפגע-
לאזט אזא ביזן קלאפ דעם דימענטן מענטשעלע, אז דאס
גאנצע בילד איז זיך אין שטיקער צעפלווגן.

די פאוווע

פאוווענקע-טשיקאוווענקע,
מיט די צען קאלירן,
שפרייט דיין ברייטן פעכער אויס,
קום ארויס שפאצירן.

פאוווענקע-טשיקאוווענקע,
שענסטע פון אונז אלע;
קום באזוייז דיין פארבן-קלייד —
אויסגעפוצטע כלה.

פאוווענקע-טשיקאוווענקע,
טעג וואלט איך געזעסן
און אין דיר געשפיגלט זיך —
ליכטיקע פרינצעסן.

פאוווענקע-טשיקאוווענקע,
ווילסט ניט! וואס-זשע טויג עס?
האסט דיין פעכער צוגעמאכט —
בין איך מיט דיר ברוגז.

א פלױדער-מעשה.

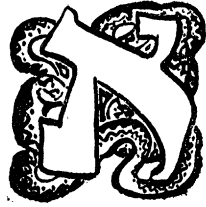
עשהלאך א גאנצן פאק,
מיר דערציילט דער פלױדער-זאק.
איינע וועל איך איך דערציילן
און קיין אות פון איר פארפעלן:
איינמאל איז געווען א רב מיט א ציג,
מיט א בער. פלעגט די ציג שפרינגען אין גארטן אריין.
איז דער רב ביין געווארן און געכאפט דאס אויבערשטע
פון שמויסל און געווארפן דער ציג גלייך אין פוס אריין.
האט אנגעהויבן צו רינגען דעם בער כלום פון דער גאז.
האט דעם רב געטאן זייער באנג —
נעכאך! ס'איז דער בער דאך קראנק!
נעמט דער רב דאס פעקל פונם פלעקל און לאזט זיך גיין
אין ווייטע לענדער זוכן א רופא. גייט ער, גייט, ביז ער קומט
צו א טייך. זיינען שוין אלע שיפן געווען אוועקגעגאנגען.
גאר איין שימערע זיפ איז געבליבן.
אז סע איז נישטא צו עסן,
מאכט מען מיטן ליפל,
אז סע איז נישטא קיין שיפל,
פארט מען מיט א זיפל.
זעצט ער זיך אריין אין זיפ און ווערט דערטרונקען און
פארט ווייטער.
פארט ער, פארט, וואלד-אין וואלד-אויס, ביז ער קומט
צופארן אין א געדיכטן וואלד.

פינסמער איז אין וואלד, אוי וויי מיר!
 און סע רעשן דארט דריי ביימער.
 אויף איינעם זיצט א שלייען און קנאקט ניסלאך. אויפן
 אנדערן — א וועוועריקל און דרייט זיך די וואַנצעס. אויפן
 דריטן — א גילדענע פאָווע און לאַכט!
 איז דער רבי אויף איר שטארק ביי געוואָרן און איר
 אריינגעוואָרפן אַ פאַטש אין דער רעכטער באַק.
 האָט זיך די פּאָווע שטאַרק פאַרשעמט און געשענקט דעם
 רבי'ן אַ ווינשפינגערל.
 אַז די רביצן טוט עס אָן אויפן פינגער און זאָגט:
 פינגערל, פינגערל, כּיִדאַרף אויף שבת —
 זינגען שלייען, מאַנצן זשאַבעס!

דאָס ציגיינערל

י ן אַ שטאַט, אין אַ גרויסער, אונטער אַ
קלייט, אין אַ קעלער-ווינקל, האָט אַ
ציגיינערין מיט איר קליין אינגעלע גע-
וואוינט.

אַן אַרימע איז די ציגיינערין געווען,
און דאָס אינגעלע — אַ שוואַרצינקס.
אין קלייט פענסטער פון אויבן זיינען טייערע שפילעכ-
לאַך אויסגעשמעלט געווען. הענגט זיך דאָס ציגיינערל אָן
אין די קלייט-פענסטער און נעמט פון די שפילעכלאַך קיין
אויג ניט אַראָפּ.

פייפעלאַך זעט ער דאָרט און שעפעלאַך מיט פאַרדרייטע
הערנערלאַך.

איינמאַל, ווינטער אויפדערנאַכט, אַ גרויסער פראַסט איז
אין דרויסן געווען, האָט זיך ציגיינערל פון קעלער-ווינקל
אַרויסגערוקט און אין גרויסן פענסטער מיט שפילעכלאַך זיך
פאַרגנב'עט.

אַ פראַסט איז געווען אַ שטאַרקער, אַ נאַכט אַ לאַנגע.
איז ציגיינערל צווישן די שפילעכלאַך פאַרפרוירן געוואָרן
און ווי געשטאַנען — שטיין געבליבן.

גייט מאַרגן אַ מיידעלע, די מאַמע פירט זי ביי דער האַנט
און זיי שטעלן זיך אָפּ לעבן פענסטער די שפילעכלאַך באַ-
קוקן.

— אַט דאָס שוואַרצמענטשעלע קויף מיר, מאַמע, —
בעט זיך דאָס מיידעלע.

— ס'איז א ציגיינערל, — זאגט די מאמע.
— נו, איז א ציגיינערל. קויף מיר א ציגיינערל!
גייט די מאמע אריין, קויפט דאס ציגיינערל און זיי
גייען מיט אים אהיים.

אין שטוב איז ווארים, איז דאס ציגיינערל אפגעגאנגען,
רירט ער מיט א הענטעלע, מיט א פיסעלע, לאכט דאס מיר-
דעלע, לאכט און גלעט אים די שווארצע קרייזלאך.
אזוי ווי אן אמת מענטשעלע, זאגט זי, איז ער. זי
וועט אים געבן עסן. זי גיט אים קוכן — עסט ער, מילך —
טרינקט ער. לאכט דאס מיידעלע, לאכט שטארק און ליכט
דאס ציגיינערל — בעסער ווי אלע שפילכלאך אירע.
זי האט אים באנייט און באקליידט, מיט אים געגעסן
און געשלאפן, א ביכעלע אויסגעזוכט און מיט אים „א“ און
„בא“ געלערנט.

וואקסט דאס מיידעלע, וואקסט דאס ציגיינערל. און וויל
ער מער אין שטוב ניט זיצן, צום פעלד און וואלד ציט אים,
גייט ער אהין אַוועק.

דאס מיידעלע האט געבענקט און זיך איבערגעבענקט.
דאס מיידעלע וואקסט און ווערט וואס א מאג שענער.
און פארגלומט זיך איר איינמאל ווייט ווייט גיין — זען,
וואס דאָרט טוט זיך. גייט זי.

גייט טעג און גייט וואכן, אן וועג און אן שמעג, פעלד-
אויס און פעלד-אין, און אין א געדיכטן וואלד אריין און צו
א קורין צוגעקומען. אין קורין האט זי קיינעם ניט געטראָפן,
האט זי זיך פון אויסווייניק אַפרוען געזעצט.

ניט ווייט איז א טייכל געלאָפן, האָט זי זיך מיט אַ קאלטן
טרינק-וואַסער דערפרישט. אַ ביימעלע יאָגדעס דערזען, האָט
זי איבערגעביסן. און ווי עס האָט נאָר אָנגעהויבן נאָכט צו
ווערן, אזוי איז צום קורין אַ פאַסטוך אָנגעקומען מיט דער
משערעדע זיינער.

דערזעט דער פאַסטוך אזא שיינע לעבן קורין זיצן, האָט
ער פּייל-און-בויגן פון צווישן די אַקסל אראָפּגענומען, צו די
פּיס איר געלייגט און זי צו זיך אין קורין אַריין געבעטן.
דאָרט האָט ער זי מיט קעז און פּוטער מכבד געווען, מיט
מילך האָבן זיי פאַרטרונקען, איר אַ גוטן געלעגער אויסגע-
בעט און שלאָפן באַלייגט.

פון דענסטמאַל אָן איז זי אין קורין געבליבן, דעם קורין
געפּוצט און געהאַלפן די בהמות און די ציגן מעלקן.

זאָגט איינמאַל דער פאַסטוך צום מוידל: ער האָט נאָך
אזא שיינע אין זיין לעבן ניט באַגעגנט; צי וויל זי זיין כלה
זיין. שוואַרצע לאַקן האָט ער און אַ משערעדע אַ רייכע, קאָן
אויף פּערד רייטן און אויף אַ פּיפל די שענסטע לידער שפּילן.
זי וויל הערן ווי ער שפּילט, זאָגט זי.

האָט ער דאָס פּייפעלע צום מויל גענומען, האָבן די
שעפעלאַך די אויערן אויפגעשמעלט, פּייגעלאַך — די פּליגע-
לאַך אראָפּגעלאָזן און טייכעלע איז אַנטשוויגן געוואָרן.
— ניין, — זאָגט דאָס מוידעלע, — אַנדערש זאל ער
שפּילן.

האָט ער אַנדערש געשפּילט. זיינען ביי ציגעלאַך די
הערנערלאַך אונטערגעשפרונגען, פּייגעלאַך פון צווייגעלע צו

צווייגעלע געמאנצט, און מייכעלע זיך פריילאך מיט א ניגון
געלאזן.

איז דעם מיידעלע געפעלן געווארן און זי זאגט :
— נאך א רעמעניש וועט זי אים פרעגן, וועט ער דעם
רעמעניש טרעפן, וועט זי זיין כלה זיין.

און דעם רעמעניש האט זי אזוי אויסגעזונגען :

צווישן שפילעכלאך דער שענסמער,

צווישן מענטשעלאך דער קלענסמער.

וויל ער אין שטאט ניט זיין,

גיט ער אין וואלד אריין ...

— איך ! — האט דאס ציגיינערל אויסגערופן, — אין

פענסמער געווען דער שענסמער, צווישן מענטשן דער קלענ-

סטער, ניט געוואלט האבן איך אין שטאט זיין און בין אוועק

אין וואלד אריין ...

צו מול איז א חתונה געווען.

די גאנצע שטאט איז געלאפן זען.

האט מען פון שימעלע קעזעלאך מיט פומער געגעסן.

און מ'קאן נאך ביז היינט דעם טעם ניט פארגעסן.

א מעשה מיט א ריז

1.

גיי איך, אינגעלע, דורך גאסן, גאסן רוישן,
די אויגן מיינע — שווארץ; דאס פנים — בלייך.
טוען מיך א כאפ צוויי הענט, צוויי גראבע, גרויסע, —
א כאפ מיך און א טראג מיך און א הייב מיך אינדערהייך.

2.

איך דראפל זיך און צאפל זיך אין פיבער,
איך דראפל זיך און צאפל זיך און וויין;
כ'וויל ניט, כ'וויל ניט, אוי ציגיינער ליבער,
כ'וויל ניט, כ'וויל ניט, — לאז מיך אפ אהיים! ...

3.

אויף די שוועלן פון די קראמען שטייען קרעמער.
ס'גייט אין מיטן שליאך א דיקע קו.
איך דראפל זיך און צאפל זיך, אוי, וויי מיר!
ס'ארט זיי גארניט, וואס ער נעמט מיך צו?

4.

אלע גאסן גייט ער מיט מיר איבער,
אויף די אקסל טוט ער מיך א וואַרף.
אזא הויכער, אזא ריז און אזא גיבור, —
קוילען וועט ער מיך אין ערשטן דארף.

5.

דורך די גאסן, דורך די פלעצער — לעבן שטיבער,
דורך די גאסן, דורך די פלעצער — אויפן שליאך,

טראַגט אַוועק מיך הרג'ענען דער גיבור,
טראַגט אַוועק מיך הרג'ענען — און לאַכט.

.6

... אויפן מאַרק, וואו איד מיט קרומען אייגל
בולקעלאַך און פשענימשקעס פאַרקויפט,
קויפט ער מיר אַ גרויסע, גראַכע בייגל;
גיט ער מיר אַ קוש און הייסט מיך — „לויף!“

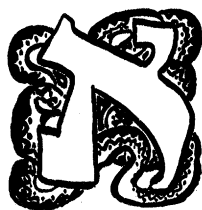
.7

לויף איך פּייל פון בויגן, לויף איך פּריילאַך,
און אַהיים די גרויסע בייגל ברענג.
— אוי, ס'האַט מיך געכאַפט אַ ריז, — דערצייל איך, —
האַט דער ריז אַ בייגל מיר געשענקט.

א פויער וואס האט זיך פארנומען מיט ווייבערשער ארבעט

מ א ל איז געווען א פויער מיט א פויער-
מע, דער פויער איז געווען זייער א ביי-
זער. שמענדיק פלעגט ער זיין אין כעס,
שמענדיק פלעגט ער זיך בייזערן און וואס
דאס ווייב פלעגט מאן, פלעגט אים אלץ
ניט געפעלן. און איינמאל, קומענדיק אין
אונט פון פעלד, האט ער זיך אזוי צעשריען, אזוי צעזידלט,
אז ביי זיין ווייב האט געפלאצט דאס געדולד און זי האט
געזאגט:

— הער, מיין מאן, וואס דארפסטו אזוי פיל שרייען און
זיך כעסן? ווייסטו וואס, לאמיר זיך גאר בייטן מיט דער אר-
בעט: איך וועל גיין שניידן היי, און דו בלייב זיך אין שטוב
און פיר די באלעכאטישקייט!

דעם פויער אין דאס געפעלן געווארן. אויף מארגן אינ-
דערפרי האט דאס ווייב גענומען די קאסע און איז אוועק
אויף דער לאנקע קאסען היי, און דער מאן איז געבליבן אינ-
דערהיים פירן באלעכאטישקייט.

צוערשט האט ער זיך גענומען אויסשלאגן פומער. אבער
ביי אט דער ארבעט איז ער געזעסן ניט לאנג — עס האט
זיך אים פארוואלט מרינקן און ער איז אראפ אין קעלער
אנצאפן א קריגל ביר פון פאס. ער האט נאר ארויסגענומען
דעם שפונט פון פעסל און אונטערגעשמעלט דאס קריגל —
ערשט ער דערהערט, אז אין שטוב איז אריינקראכן א חזיר.

ער האָט גלייך מיטן שפּונט אין דער האַנט געמאַן אַ שפּונג פון קעלער — אַרויסטרייבן דאָס חזיר; אַבער — אוי אַ שרעק! דאָס קייקעלע מיט דער סמעטענע איז שוין געווען אויסגעקערט און דאָס חזיר האָט זיך רואיק געלעקט די סמעטענע, וואָס האָט זיך אינגאַנצן אַרויסגעגאַסן אויף דער פּאַד-לאַגע.

ווי נאָר דאָס חזיר האָט אים דערזען, האָט עס זיך געלאָזן לויפן אַרויס פון שטוב. דער פּויער האָט זיך גאָר פאַרגעסן אָן דעם אַפּענעם פּאַס ביר, און זיך גענומען יאָגן נאָכן חזיר. ביי דער טיר האָט ער עס דעריאָגט און אים געגעבן אַזאַ בריק, אַז דאָס חזיר איז געבליבן טויט. ערשט איצט האָט דער פּויער באַמערקט, אַז ער האַלט דעם שפּונט אין דער האַנט. ער איז געשווינט אַראָפּגעלאָפּן צוריק אין קעלער, אַבער דאָס ביר איז שוין אינגאַנצן אַרויס פון דעם פּאַס.

אין שפּיזאַרנע האָט ער געפונען נאָך עטלאַכע טעפּלאַך סמעטענע. ער האָט אַנגעגאַסן אַ פּרישע קייקעלע סמעטענע און זיך ווידער גענומען שלאָגן פּוטער. אַבער גלייך האָט ער זיך דערמאַנט, אַז די קו שטייט נאָך פאַרשפּאַרט אין שטאַל און האָט נאָך נישט באַקומען קיין עסן. „אַרויסטרייבן זי אין פעלד“, — האָט ער זיך געטראַכט, — „איז שוין שפּעט, וועל איך זי בעסער אַרויפלאָזן אויפן דאַך פון שטיבל. דאָרט וואַקסט שיין גראַס, וועט זי זיך אָנעסן“. לעבן שטיבל איז אַ בערגל, וועט ער אַריבערלייגן אַ ברעט פון בערגל אויפן דאַך און איבער דעם ברעט אַריבערפירן די קו. געטראַכט און געמאַן. אַבער איצט איז שוין דער פּויער

געווען קליגער און האָט שוין ניש געלאָזט דאָס פּוטער-קיי-
 קעלע אין שטוב, ווייל ער האָט מורא געהאַט, אַז דאָס קינד,
 וואָס איז אַרומגעקראַכן איבערן צימער, זאָל עס ניש אומ-
 קערן. ער האָט גענומען דאָס קייקעלע און זיך צוגעבונדן
 עס צום רוקן. און אזוי ווי ער האָט געוואַלט געבן דער קו
 מרינקען, האָט ער גענומען אַן עמער, און איז אַוועק צום
 ברונים.

ווי נאָר ער האָט זיך איינגעכויגן איבערן וואַסער, האָט

זיך פון קייקעלע די סמעטענע א גאס געטאן איבער זיין האלז.
איצט איז שוין געווען פארפאלן, — ער האט שוין געמוזט
בלייבן צו מיטאג אן פוטער.

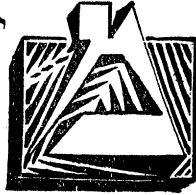
— איך וועל זיך גאר אויסקאכן אביסל האַבערנע גרויפן,
— האט ער זיך געמראכט. געמאכט פייער און צוגעשטעלט
א קעסעלע וואסער. אַבער דאָ פאלט אים איין א געדאנק,
אז די קו קען נאך אראַפפאלן פון דאָך און זיך צעברעכן די
פיס. ער קריכט גלייך ארויף אויפן דאָך צוכינדן די קו. איין
עק שטריק וויקלט ער ארום דער קו ארום האלז, דעם צווייטן
לאזט ער דורכן קוימען, גייט אריין אין שטוב און בינדט זיך
געשווינט ארום ארום גארטל. דאָס וואסער אין קעסל האַט
שוין דערווייל אויפגעקאכט און ער האַט געדארפט אריינ-
שימן אַהין די גרויפן, אַבער פלוצלונג איז די קו אראַפגעפאלן
פון דאָך. פאלנדיק האַט זי מיטגעשלעפט מיט זיך דעם באַ-
לעבאָס אַרויפצו דורכן קוימען. אַט איז דאָס געווען אַ בילד!
די קו הענגט צווישן הימל און ערד, און דער באַלעבאָס —
אין קוימען, און ביידע קענען זיך ניט באַפרייען.

ווער ווייסט, ווי לאנג זיי וואַלטן ביידע אזוי געהאַנגען,
ווען דאָ קומט ניט אַן די באַלעבאָסטע. זי האַט געוואַרט און
געוואַרט, דער מאַן זאָל זי קומען רופן עסן, און ניט דער-
וואַרטנדיק זיך, איז זי אַליין אוועק אַהיים. אז זי האַט דער-
זען, ווי די קו הענגט, האַט זי אויף גיך איבערגעשניטן מיט
דער קאַסע די שטריק. דאָ איז, פאַרשטייט זיך, דער פּויער
אַרויסגעפאלן פון קוימען, און ווען די פּויערטע איז אַריין אין
שטוב, האַט זי געפונען איר מאַן מיטן קאַפּ אין קעסל וואַסער.

ד ע ר ב י י ל

1.

י מ א סך יארן צוריק האָט אין אַ יאָפּאַ-
ניש דערפּל געוואוינט אַן אַרימער האַלץ-
העקער. געהייסן האָט ער קיקי.
האָט דער האַלץ-העקער געהאַט אַ
גרויסן בייל אויף דער רעכטער באַק.

ער האָט זיך מיט'ן בייל ניט געשעמט, אזוי ווי ער האָט
זיך ניט געשעמט מיט די מאַזאַליעס אויף די הענט און מיט
דער שאַרפּער האַק, וואָס איז אים שטענדיק געווען אַרייַן-
געשמעקט הינטן אין אַ גראַבן שטריק, מיט וועלכן ער
פלעגט זיך אַרומגאַרטלען.

נאָר ניט אלע דאָרף-מענטשן האָבן פאַרשטאַנען, אז דער
בייל אויפן באַק איז קיין חרפּה ניט. געווען אזוינע, וואָס
פלעגן זוכן אַ האַלץ-העקער אַן אַ בייל און דאָס האָט קיקי
פאַרדראָסן.

2.

אַמאָל, אין אַ שיינעם פּרימאַרגן, איז קיקי אַוועק אין די
בערג האַקן האַלץ. מיטאַמאָל איז געוואָרן אַ גרויסער שמו-
רעמווינט. דער ווינט האָט געריסן די בלעטער פון די ביי-
מער, געבראַכן די צווייגן, געהויבן קלומבעס זאַמד און גע-
טראָגן אונטערן הימל גאַנצע מחנות שאַרע וואַלקנס.
קיקי האָט מער ניט געקענט האַקן קיין האַלץ. ניט לאַנג

קלערנדיק, האָט ער זיך באַהאַלטן אין אַ לאַך פון אַ גרויסן
בוים.

דער ווינט דרייט און קערט וועלטן, און קיני שטייט אין
פוסטן בוים און וואַרט ביז דער שטורעם וועט אויפהערן.
געוואַרט און געוואַרט, ביז ס'איז שפעט געוואָרן. די
זון איז פאַרגאַנגען, אַ פינסטערניש האָט זיך פאַרשפּרייט
אַרום און אַרום.

קיני האָט שוין ניט געקענט אַהיימגיין. ער איז דערי-
בער געבליבן אין זיין באַהעלטעניש און געוואַרט ביזן פּרי-
מאַרגן.

ביז שפעט אין דער נאַכט איז ער געזעסן איינגעבויגן
אין לאַך פון בוים. געזעסן און געוואַרט ביז וואַנען ער איז
איינגעשלאָפן.

3.

אין מיטן נאַכט דערהערט קיני אַ קלאַפּ. אַ דערשראַקע-
נער כאַפּט ער זיך אויף און קוקט אַרום פון בוים-לאַך.

איז ער צוערשט געוואָרן אַ אויפגעצימערטער :
ער האָט דערזען, ווי אַרום אים האַבן זיך צונויפגעקליבן
פאַרשידענע באַשעפענישן מיט מאַדנע פּנימער. אַ גרויס
פּייער האָט געפלאַקערט.

און די באַשעפענישן האַבן פּלוצים אַנגעהויבן טאַנצן,
שפּרינגען און זיך לוסטיק מאַכן. נאַכדעם האַבן זיי אַ מעודה
געמאַכט.

ביי קינין איז די שרעק פאַרשוואַנדן געוואָרן. ער האָט

זייער ליב געהאט מוזיק און הונגעריק איז ער געווען און
 אויף טאנצן איז ער געווען א מייסטער. אויף דארפישע
 חתונות איז ער געווען דער בעסטער און ליבסטער טענצער.
 האט ער זיך ארויסגערוקט פון כוים-לאך, האט זיך דער-
 נענטערט צו די טענצערס און אנגעהויבן מיט זיי מיטצו-
 טאנצן.

4.

צווישן די מענצערס איז אנטשטאנען א גערודער. פון וואנען קומט אהער אזא אויסטערליש באשעפעניש? נאך דערזענדיק ווי זיינע פיס דרייען זיך אין טאקט און די גאנצע פיגור שוועכט הארמאניש און גראציעז איבער דער ערד נאכן קלאנג פון דער מוזיק, האבן אלע פלוצים אויפגע-הערט טאנצן און זיינען געליבן שטיין אין גרויס פארוואונ-דערונג ארום דעם פרעמדן מענצער.

נאכן טאנצן האט מען קיקן מכבד געווען מיט די בעס-טע מאכלים און געטראנקען. איז ער נאך פריילאכער גע-ווארן, האט ער ווידער אנגעהויבן טאנצן, נאך מיט מער ברען און קונציקייט ווי פריער.

אזוי איז אריבער די גאנצע נאכט אין עסן און טרינקען און טאנצן.

5.

אז ס'איז טאג געווארן, האבן די ברואים געזאגט:

— אוינזער צייט איז שוין געקומען. מיר דארפן זיך מיט דיר געזעגענען.

— דיין טאנצן איז וואונדער-שיין! — האט איינער גע-זאגט, — דו האסט אונז זייער גוט פריילאך געמאכט. קום די אנדערע נאכט ווידער, וועלן מיר עסן און טרינקען און טאנצן צוזאמען.

— גוט, — האט קיקי געזאגט א צעווארימטער, — איך וועל קומען.

און איינער פון די באשעפענישן האט דערזען ביי קיין
 אויפן באק דעם בייל. זאגט ער :
 — זעט נאר, ס'א שיינע זאך אונזער מענצער האט
 אויפן באק! איך וועל עס ביי אים צונעמען פאר א משכון.
 ביז וואנען ער וועט קומען צוריק.
 — גוט! — האבן אלע אויסגעשריען, — נעם ביי אים
 דעם משכון, לאמיר זיכער זיין, אז ער וועט די אנדערע
 נאכט ווידער צו אונז קומען.
 האט איינער פון זיי אויסגעשמרעקט די האנט צו קינים
 פנים און ארויסגעצויגן דעם בייל.
 קיני האט דערשפירט, אז אים איז גרינגער געווארן
 ווי א שווערע משא איז אים פון פנים אראפ.
 דערווייל איז שוין גרויסער מאג געווארן, האט ער זיך
 צעזעגנט מיט די נאכטיקע חברים.

6.

ווי א פארשלאפענער איז קיני פלוצים ווידער געשטא-
 נען לעבן פוסמן בוים. ער קוקט זיך ארום: די טאנצנדיקע
 באשעפענישן זיינען פארשוואונדן געווארן. ביים ראנד פון
 הימל ציען זיך שוין די פורפור-פאסן פון פרימארגן. פון
 ווייטנס הערט זיך א ביל פון הונט.
 ער מוט א טאפ דאס פנים: דער בייל איז ניטא. פול
 מיט פרייד און אנטציקונג לאזט זיך קיני אהיים.
 ווען זיין ווייב האט אים דערזען האט זיך זייער גע-
 פרייט. זי האט א גאנצע נאכט געוויינט, וואס ער איז ניט

געקומען. זי האָט אַליץ מורא געהאַט, טאַמער האָט אים אינם
גרויסן שטורעם אָן אומגליק געטראַפֿן.
קיקי האָט איר דערציילט אַליץ, וואָס מיט אים האָט
פאַסירט.

— עס איז אַ גרויס גליק, וואָס דו האָסט דעם בייל
ניט! — האָט דאָס ווייב געזאָגט און אים אַ קוש געגעבן.
— יא, אַ גרויס גליק איז עס! — האָט ער איבערגע-
חזר'ט און איר דעם קוש אָפּגעגעבן.
און די שמחה פון מאַן און ווייב איז געווען גאַר אומ-
באַשרייבליך.

7.

לעבן קיקין האָט געוואוינט אָן אַלטימשיקער, וואָס האָט
אויך געהאַט אַ בייל אויפֿן פנים.

ווען ער האָט אינדערפרי דערזען, אז ביי קיקין איז דער
בייל פאַרשוואונדן געוואָרן, האָט ער אים מקנא געווען און
אַנגעהויבן אויספאַרשן, ווי אזוי ער איז פון בייל פטור גע-
וואָרן.

— וועלכער דאָקטאָר האָט אים ביי דיר אַראָפּגענו-
מען? — האָט ער געפּרעגט.

האַט אים קיקי דערציילט, אז קיין דאָקטאָר האָט אים
ניט געהיילט, גאַר ס'איז אַ נס געשען.

דער אַלטימשיקער איז זייער נייגעריק געוואָרן און האָט
געבעטן קיקין דערציילן אים, ווי אזוי איז עס אים געשען

אזא נס, וואס האט ביי אים דעם בייל פון פנים אראפגע-
נומען.

יקי האט אים אליך דערציילט.

איז דער אלטימשקער צארוואונדערט געווארן און האט
ביי זיך געטראכט:

— איצט ווייס איך שוין, וואס איך האב צו מאן.

8.

ווען די זון האט זיך אנגעהויבן אראפלאזן, איז דער
אלטימשקער אוועק צום פעלד, וואו יקי איז נעכטן געווען,
האט געטראפן דעם זעלביקן אויסגעהוילטן בוים און איז
אריין אין לאך ווארטן.

זיצט ער מיט אויסגעשפיצטע אויגן און זעט ווי די זון
זעצט זיך, ווי ס'פארציען זיך ביים ראנד הימל רוימע פאסן,
פארנעמען זיך אליך ברייטער און ברייטער, ביז זיי גיסן זיך
צונויף מיט דער בלויקייט פון אויבן און ס'ווערט אין דער
לופטן אליך טונקעלער און טונקעלער.

געקומען די נאכט. דער אלטימשקער זעט שוין פאר זיך
גארניט. בלויז א טיפע שווארצקייט.

פלוצלונג איז העל געווארן. מאדנע באשעפענישן האבן
זיך אנגעהויבן קלייבן פון דער געדיכטער פינסטערניש. זייער
מחנה ווערט גרעסער. א טומל, א זשוזשעריי.

דער אלטימשקער קוקט און גלייבט ניט זיינע אויגן.

— אט דאס איז עס, וואס יקי האט דערציילט! באלד
בין איך אויך אין דער מחנה! נאר מוטיק, ניט געשראקן!

איז דער אלטימשקער ארויס פון בוים און צוגערקומט זיך צו דער מחנה ברואים.

קיינער האט אים ניט באמערקט.

א וויילע איז ער געשטאנען און האט זיך צוגעקוקט צום מאדנעם טאנץ. און פלוצלונג איז ער אריין אינמיטן און האט אָנגעהויבן טאנצן.

אבער ניט קיין טאנץ איז עס געווען, נאר א אומגע-
לומפערט דרייעניש. דעם אלטימשקנס פיס האבן זיך גע-
הויבן ווי א פאר קלעצער, זיין גוף האט זיך געקייקלט ווי א
פוסט פאס, די הענט האבן זיך געבאמבלט ווי אפגעפרוירע-
נע; אלע וויילע געשטרויכלט און קוים געהאלטן זיך אויף
די פיס.

די טאנצדיקע ברואים האבן זיך ארומגעקוקט.

— וואָס איז דאָס פאר א ווילדע בריאה, וואָס דרייט

זיך דאָ צווישן אונז? — האט עמיץ געפרעגט.

— דאָס איז דאָך דער נעכטיקער טענצער וואָס האט

אונז אזוי פריילאך געמאכט.

— אבער ווי אומגעלומפערט דרייט ער זיך היינט.

ס'איז דאָך מיאוס צו קוקן!

— ער האט שוין מסתם פארגעסן זיינע שיינע טענץ

פון נעכטן!

— ער האט גאר קיינמאל ניט געקענט טאנצן!

— ווארפט אים ארויס! זאל ער גיין פון דאנען! מיר

דארפן אים ניט האבן!

— ווארט, ווארט! לאמיר אים פריער אפגעבן זיין
 משכון! — האט איינער א געשריי געטאן.
 און גלייך א ווארף געטאן אים אין פנים קיקים בייל.
 דער בייל איז אריין דעם אלטימשקן אין דער לינקער
 באק.
 פון גרויס שרעק איז ער אומגעפאלן אין הלשות.

10.

ווען דער אלטימשקער האט זיך אויפגעכאפט, איז שוין
 געווען גרויסער טאג.
 ארום און ארום איז קיינער ניט געווען.
 ער האט דערפילט עפעס א ווייטיק אין דער לינקער
 באק. א טאפ מיטן האנט — עס שטעקט א גרויסער בייל.
 און מיט חרפה און פארדרום איז ער אוועק אהיים.
 ער האט דערציילט זיין ווייב, וואס מיט אים איז גע-
 שען — און ביידע האבן זיך פאנאנדערגעוויינט.

8 אינגעלע

איך האב א קליינמשיק אינגעלע,
מיט ראָזע ווייכע בעקעלאַך ;
די הערעלאַך צעפלאַסענע
זיי הענגען, ווי די לעקעלאַך.

צעוויינט זיך ווען דאָס אינגעלע,
און טרערט מיט זיינע אייגעלאַך,
דערצייל איך אים אַ מעשהלע
פון בלויע, ווייסע פייגעלאַך.

אנטשוויגן ווערט דאָס אינגעלע,
ער ווישט זיך אויס די אייגעלאַך,
און וואַרט, אַז קומען זאַלן באַלד
די בלויע, ווייסע פייגעלאַך.

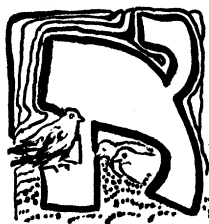

דאָס קלוגע פייגעלע

א.

יך וועל איך, קינדערלאך, א מעשהלע
פון א קלוג פייגעלע דערציילן.

איינמאל האָט זיך דאָס קלוגע פייגעלע
צווישן רויון געשפּילט. געפּלויגן און גע-
שפרונגען, געשפרונגען און געפּלויגן, ווי
אַלע פייגעלאך טוען. רויון אַבער, קינד-

דערלאך, זיינען מיט דערנער באַוואַקסן. האָט זיך דאָס קלוגע
פייגעלע מיט אַ דאַרנדל אַ פּיסעלע פאַרשטאַכן. האָט דאָס
פּיסעלע דעם פייגעלע, פאַרשטייט זיך, וויי געטאַן. נאָר דאָס
קלוגע פייגעלע האָט ניט געפּישטשעט און ניט געוויינט. סע
האַט זיך שטיל דעם ווייטיק געליטן, אויפגעהויבן און אויפן
דאָך פון אַכעשע-באַכעשעם שטיבעלע אַרויפגעפּלויגן. דאַרט
האַט זיך עס מיטן קליינעם פּיסקעלע דאָס קליינע דאַרנדל
פונם קליינעם פּיסעלע אַרויסגענומען.

אַרויסגענומען דאָס קליינע דאַרנדל, פריילאך געוואָרן

און זיך אַ לידל געזונגען.

ב.

זיצט זיך אין דרויסן, אין דער צייט, אַכעשע-באַכעשע

לעבן איר שטיבעלע און טריקנט קערנדלאך אַקעגן דער היי-

סער זון. פּיסטשעט דאָס קליינע פייגעלע אַזוי און זאַגט:

— אַכעשע-באַכעשע, איך וויל זיך אַביסל דורכפליען.

זיי אזויפיל גוט און היט מיר צו דאָס דאַרנדל, ביז איך
וועל זיך אומקערן !

איז די אַבעשע-באַבעשע אַ גומינקע, נעמט זי דאָס
דאַרנדל, לייגט עס זיך אויפן פאַרטוך, און דאָס קלוגע פיי-
געלע פליט זיך אַביסל דורך אין פעלד און אין וואַלד, אין
גאַרטן און אין וויינגאַרטן.

טוט אין דער צייט אַ ווינטעלע אַ בלאַז און טראַגט דאָס
דאַרנדל פון אַבעשע-באַבעשעס פאַרטוך אַוועק.
קערט זיך אום דאָס פייגעלע.

— אַבעשע-באַבעשע, וואו איז דאָס דאַרנדל ?
— ניטאָ קיין דאַרנדל, — ענטפערט אַבעשע-באַבעשע,
— אַ ווינטעלע האָט אַ בלאַז געטאַן און עס אַוועק געטראַגן..
— אַבעשע-באַבעשע, — בייזערט זיך דאָס קלוגע פיי-
געלע, — קער מיר אום מיין דאַרנדל, אַדער שענק מיר עט-
לאַכע קערנדלאַך דיינע !

— זינג מיר, פייגעלע קליינס, אַ לידעלע אַ שיינס, וועל
איך דיר עטלאַכע קערנדלאַך געבן.

שפרינגט דאָס קלוגע פייגעלע אויף אַבעשע-באַבעשעס
פלייצע אַרויף און זינגט אַ שיינ לידעלע אָפּ. איז דאָס לידעלע
אַזוי האַרציק-זיס און קלינגענדיק געווען, אַז די אַבעשע-באַ-
בעשע האָט דעם קלוגן פייגעלע אַלע קערנדלאַך אַוועקגעגעבן.

ג.

לויפט פאַרביי אַ גילדענע פאַווע. פיסטשעט דאָס קלוגע
פייגעלע אַזוי און זאָגט :

— גילדענע פאוווע, איך וויל זיך אביסעלע דורכפליען,
זיי אזוי גוט און היט מיר צו מיינע איבערגעבליבענע קערנד-
לאך ביז איך וועל זיך אומקערן.

איז די גילדענע פאוווע א גומינקע, בלייבט זי היטן די
איבערגעבליבענע קערנדלאך און דאס קלוגע פייגעלע פליט
זיך אביסל דורך אין פעלד און אין וואלד, אין גארטן און אין
ווינגארטן.

פיקט די גילדענע פאוווע די איבערגעבליבענע קערנד-
לאך אויס. קערט זיך אום דאס קלוגע פייגעלע.

— גילדענע פאוווע, וואו זיינען די איבערגעבליבענע
קערנדלאך ?

— ניטא קיין קערנדלאך, — זאגט די גילדענע פאוווע, —
איך האב זיי אויסגעפיקט.

— גילדענע פאוווע, — בייזערט זיך דאס קלוגע פייגעלע,

— קער מיר אום מיינע איבערגעבליבענע קערנדלאך, אדער
שענק מיר א גילדענעם פעדער דיינעם !

— זינג מיר, פייגעלע קליינס, א לידעלע א שיינס, וועל
איך דיר א גילדענעם פעדער שענקען.

האט דאס קלוגע פייגעלע א שיין לידעלע געזונגען. איז

דאס לידעלע אזוי הארציק-זיס און קלינגנדיק געווען אז די

גילדענע פאוווע האט דעם קלוגן פייגעלע ניט איין נאך עט-

לאכע פעדערן געשענקט.

פוצט זיך דאס קלוגע פייגעלע מיט די גילדענע פעדערן

אויס, פוצט זיך אויס און לאזט נאך איבער.

ד.

גייט פארכיי א שיינע בת-מלכה. פיסטשעט דאָס קלוגע
פייגעלע אזוי און זאָגט :

— שיינע בת-מלכה, איך וויל זיך אַביסעלע דורכפליען,
זיי אַזויפיל גוט און היט מיר צו מיינע איבערגעבליבענע פע-
דערן, ביז איך וועל זיך אומקערן.

איז די שיינע בת-מלכה אַ גומינקע, בלייבט זי היטן די
איבערגעבליבענע פעדערן. און דאָס קלוגע פייגעלע פליט זיך
אַביסל דורך אין פעלד און אין וואַלד, אין גאַרטן און אין
וויינגאַרטן.

און ווי דאָס פייגעלע איז אַוועקגעפלויגן, פוצט זיך די
שיינע בת-מלכה אין די איבערגעבליבענע פעדערן אויס און
ווערט זיכנמאַל שענער. די שיינע בת-מלכה ווערט זיכנמאַל
שענער, זי לויפט צו אַ בן-מלך אַ שיינעם, שמעלט זיך אַוועק
און פרעגט :

— בן מלך שיינער, איך געפעל דיר ?

— יא, — ענטפערט דער שיינער בן מלך, — דו גע-
פעלט מיר !

— נעם מיך פאר אַ כלה !

— זיי דו מיין כלה און איך וועל זיין דיין חתן !

ווערט דער שיינער בן מלך אַ חתן און די שיינע בת-
מלכה אַ כלה, און מע שמעלט אַפ די חופה.

און צו דער חופה, ווען דער שיינער בן מלך מיט דער
שיינער בת-מלכה זיינען הינטער איר געשמאַנען ; ווען די
קלעזמער האָבן געשפילט, מלכים און מלכות, מחותנים און

מחותנות/טעם געטאנצט, אונטערפירערס מיט אונטערפירער-
רינס זיך מיט געצונדענע ליכט ארום חתן-כלה געדרייט, קומט
צופליען דאס קלוגע פייגעלע, שפרינגט ארויף אויפן אקסל
פון דער שיינער כלה, פיסטשעט אזוי און זאגט :

— שיינע בת-מלכה, קער מיר אום מיינע גילדענע פע-
דערן!

צעוויינט זיך די בת-מלכה און וויל ניט אומקערן.

— טאָ גיב מיר דיין חתן! — בייזערט זיך דאָס קלוגע
פייגעלע, — אָדער מיינע פעדערן, אָדער דיין חתן!

וויינט די כלה, וויינט. זי וויל ניט אומקערן די גילדענע
פעדערן און וויל ניט אָפּגעבן דעם חתן.

וויינט די כלה, וויינט. און די טרערן — פערל לויטערע
— פאלן פון אירע אויגן צו דער ערד. קריגן די מלכים און
מלכות, מחותנים און מחותנת/טעם, אונטערפירערס און אונ-
טערפירערינס רחמנות אויף דער שיינער בת-מלכה, פאר-
קלערן זיי אַ קונץ און זאָגן צום קלוגן פייגעלע אזוי :
— קלוג פייגעלע, פלי דיר דערווייל צו די קלעזמער אונ-
זערע, הער שפילן אַביסעלע, ביז מיר וועלן דיך צום חתן
ברענגען.

קלייבט דאָס קלוגע פייגעלע דער בת-מלכהס טרערן —
די לויטערע פערל — צונויף, פליט צום קלעזמער — אידעלע
מיטן פידעלע — זעצט איין אין זיין שמיציקל די פערל,
שפרינגט ארויף אויף אידעלעס פלייצע און הערט שפילן, ביז
מע ברענגט דעם חתן.

ה.

און דער חתן איז ניט דער שיינער בן מלך, נאָר אַ פּאַר-
פּרעמער אין בן מלכס קליידער — מען האָט דאָס קלוגע פּיי-
געלע אָפּנאַרן געוואָלט, נאָר — פּאַמעלאַך! ניט דאָס קלוגע
פּייגעלע נאָרט מען אָפּ! ס'טוט אַ פּיסטשע צו אידעלען מיטן
פּידעלע אַזוי און זאָגט:

— אידעלע מיט'ן פּידעלע, איך וויל זיך אַביסעלע דורכ-
פּליען, זיי אַזויפּיל גוט און היט מיר מיין חתן ביז איך וועל
זיך אומקערן.

שטעלט אידעלע מיטן פּידעלע דעם שיינעם חתן אויף
דער ערד אַנידער, און קלוג פּייגעלע פּליט זיך אַביסל דורך
אין פעלד און אין וואַלד, אין גאַרטן און אין ווינגאַרטן.
טוט אידעלע מיטן שמיציקל אַ שפּיל אויפן פּידעלע. דער-
שרעקט זיך דער שיינער חתן און אַנטלויפט.

קערט זיך אום דאָס קלוגע פּייגעלע.

— אידעלע מיטן פּידעלע, וואו איז מיין חתן?

— נישטאָ קיין חתן, — ענטפּערט אידעלע מיטן פּיי-
געלע, — ער האָט זיך דערשראָקן און אַנטלאָפּן!

— קער מיר אום מיין חתן, — בייזערט זיך דאָס פּיי-
געלע, — אָדער שענק מיט דיין פּידעלע!

— זינג מיר, פּייגעלע קליינס, אַ לידעלע אַ שיינס, וועל
איך דיר מיין פּידעלע שענקען.

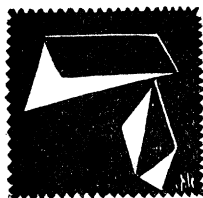
שפּרינגט דאָס קלוגע פּייגעלע אויף אידעלעס פּלייצע,

זינגט דאָס שענסטע לידעלע און נעמט דאָס פידעלע. דאָס
קלוגע פייגעלע נעמט דאָס פידעלע און גיט עס שוין קיינעם,
קיינעם הימן. ס'פליט מיט דעם אין וואַלד אַרײַן, שמעלט זיך
אויפן שפיץ פון אַ הויכן גרינעם בוים, פיסטשעט און רופט
אַלע פייגעלאַך צונויף, דערציילט זיי דאָס מעשהלע, זינגט
זיי דאָס לידעלע און שפילט זיי אויפן פידעלע.

קלוגע ענטפערס

ער קאליף פון באנדאד האט אמאל געלאזט וויסן די איינוואוינער פון זיין שטאט, אז קיינער טאר ניט ארויס פון שטוב נאך צוועלף אזויגער ביינאכט. ווער ס'וועט ניט פאלגן דעם קאליפס שטרענגען באפעל, וועט גלייך אויפן ארט געטויט ווערן.

באוואפנטע סאלדאטן זיינען גלייך ארויסגעשיקט גע-
ווארן אין אלע ווינקעלאך פון שטאט.

איין נאכט האט א קאמפאניע סאלדאטן געטראפן דריי מענטשן שפאצירנדיק איבער די ליידיקע, שמילע גאסן שוין לאנג נאך דער באשטימטער שעה.

„שטייט!“ — האט דער עלטסטער פון דער קאמפאניע אויסגעשריען, פאכנדיק מיט זיין בלאנקער שווערד. די דריי מענטשן האבן זיך אפגעשטעלט.

— „ווער ביסטו, אומגליקלאכער? — האט דער עלט-

סטער הויך אויף א קול געזאגט צום ערשטן פון די דריי. —

ווי אזוי האסטו געהאט די העזה ניט צו פאלגן אונזער קאליף? זאלסט וויסן זיין, אז דיין משפט איז גלייך אויפן

ארט צו שטארבן!“

דער ערשטער פון די דריי האט אים קאלטבלוטיק גע-

ענטפערט:

— „דו ווילסט וויסן, ווער איך בין? הער זיך נאר איין!“

איך בין דער, פאר וועמען קעניגן און קאליפן בייגן איין די קעפ. איך בין דער, פאר וועמען זיי זיצן שטיל און ערנסט. האלטן איין זייערע אַמעמס און רירן ניט מיט קיין אבר. זייער לעבן געפינט זיך אַפּט אין מיינע הענט און איך קאן מיט זיי דעמאָלט טאָן וואָס איך וויל.

— „דאָס מוז זיין עפעס זייער אַ געהויבענער מאַן.“ —
האַט דער עלטסטער געקלערט. — „ווען איך וועל אים אַנ-
רירן, קען איך נאָך אַמאָל באַצאָלן מיט מיין קאַפּ דערפאַר.
איך וועל אים בעסער נעמען און אַוועקפירן אין פּאַלאַץ צום
קאַליף.“

— און ווער ביסטו? — האַט שוין מיט דרך-אַרץ דער
עלטסטער געפרעגט דעם צווייטן.

— איך בין דער, צו וועמען קאליפן און פרינצן מוזן
אַלע מאָל און אין אַלע צייטן אַנקומען. איך ווייס, וועלכער
קעניג איז העכער און וועלכער איז נידעריקער, ווער פון זיי
איז גרעסער און ווער איז קלענער. ווען ניט איך, וואָלטן זיי
שמענדיק געבליבן פאַרשפאַרט אין זייערע פּאַלאַצן און
וואָלטן קיינמאָל די ליכטיקע וועלט ניט אַנגעזען.

— אַ! דאָס מוז עפעס אויך זיין אַ גרויסער מאַן.“ —
האַט זיך דער עלטסטער געטרייסלט. — „איך וועל אים
אויך גאַרנישט טאָן.“

— „און ווער זייט איר, מיין האַר?“ — האַט ער שוין
מיט גרויס דרך-אַרץ געפרעגט דעם לעצטן.

— „איך זיין נידעריקער פון קאליפן און פרינצן, אַבער

איך פאל ביי זיך ניט אראפ, און מיין אמת איז גאר ניט אזוי
 קליין, איך טו זיי אפט גאנץ גרויסע טובות און פארהיט זיי
 פון וואונדן. ניט איין פרינץ וואלט געהונקען, וואלט זיך מיט
 בלוט באגאסן, ווען ניט מיין גרויסע און נוצלאכע ארבעט. —
 „דאס מוז זיין א גרויסער גענעראל“ — האט דער
 עלטסטער באשטימט אויף זיכער און האט זיי אלעמען מיט
 גרויס כבוד אוועקגעפירט אין פאלאץ.
 דארטן האט זיך ארויסגעוויזן, אז איינער איז געווען
 א שערער, דער צווייטער א שניידער און דער דריטער א שוס-
 מער. פאר זייערע קלוגע ענטפערס האט זיי דער קאליף בא-
 פרייט און געגעבן שיינע מתנות.

